

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI

2015-2019 STRATEJİK PLANI

(Güncellenmiş Versiyon)

KASIM 2017

T.C.
ENERJİ VE
TABİİ KAYNAKLAR
BAKANLIĞI

İçindekiler

Kisaltmalar	3
Bakan Sunuşu	4
Müsteşar Sunuşu	6
Strateji Geliştirme Başkanlığı Sunuşu	8
1. Durum Analizi	12
2. 2010-2014 Stratejik Plan Dönemi Uygulama Sonuçları	16
3. Misyon, Vizyon, Temel Değer ve İlkelerimiz	17
4. 2015-2019 Stratejik Planı	19
Tema 1: Enerji Arz Güvenliği	23
Tema 2: Enerji Verimliliği ve Enerji Tasarrufu	51
Tema 3: İyi Yönetişim ve Paydaş Etkileşimi	67
Tema 4: Bölgesel ve Uluslararası Etkinlik	79
Tema 5: Teknoloji, Ar-Ge ve İnovasyon	91
Tema 6: Yatırım Ortamının İyileştirilmesi	97
Tema 7: Ham Madde Tedarik Güvenliği	107
Tema 8: Verimli ve Etkin Ham Madde Kullanımı	113
5. İzleme ve Değerlendirme	120
6. Maliyetlendirme	122
Ek 1: Stratejik Planlama Kurulu ve Ekibi Listesi	123
Ek 2: Tema-Amaç-Hedef Görev ve Sorumluluk Tablosu	127

Kısaltmalar

Ar-Ge	:Araştırma-Geliştirme	MW	:Megawatt
BİK	:Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı	MVA	:Megavolt Amper
BOREN	:Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü Başkanlığı	NEPUD	:Nükleer Enerji Proje Uygulama Dairesi Başkanlığı
BOTAŞ	:Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğü	NGS	:Nükleer Güç Santrali
DIAB	:Dış İlişkiler ve AB Genel Müdürlüğü	PG	:Performans Göstergesi
ETKB	:Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	PİGM	:Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
EİGM	:Enerji İşleri Genel Müdürlüğü	Sm³	:Standart metreküp
ENTSO-E	:Avrupa Elektrik İletim Sistemi Şebekesi	TAEK	:Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanlığı
EPDK	:Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	TEDAŞ	:Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş.
ESİS	:Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Stratejik Yönetim ve İstatistik Sistemi	TEİAŞ	:Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü
ETİ MADEN	:Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	TEMSAN	:Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğü
EÜAŞ	:Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü	TEP	:Ton Eş Değer Petrol
EVD	:Enerji Verimliliği Danışmanlık Şirketleri	TETAŞ	:Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. Genel Müdürlüğü
GSYH	:Gayri Safi Yurt İçi Hasıla	TKİ	:Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü
GWh	:Gigawatt saat	TPAO	:Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü
GZFT	:Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler	TPBH	:Transit Petrol Boru Hatları Dairesi Başkanlığı
IEA	:Uluslararası Enerji Ajansı	TTK	:Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü
IRENA	:Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı	TWh	:Terawatt saat
İHD	:İşletme Hakkı Devri	VAP	:Verimlilik Artırıcı Proje
KİT	:Kamu İktisadi Teşebbüsü	YBBO	:Yıllık Bileşik Büyüme Oranı
kV	:Kilovolt	YEGM	:Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü
kWh	:Kilowatt saat	Yİ	:Yap-İşlet
LED	:Light Emitting Diode/Işık Yayan Diyot	YİD	:Yap-İşlet-Devret
LNG	:Sıvılaştırılmış Doğal Gaz		
MİGEM	:Maden İşleri Genel Müdürlüğü		
MTA	:Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü		

BAKAN SUNUŞU

*“Millî Enerji ve Maden Stratejilerimizle
Güçlü Türkiye...”*

Berat ALBAYRAK

Bakan

Dünya, ekonomide ve enerji sektöründe dengelerin değiştiği ve son derece dinamik olduğu bir dönemden geçmektedir. Düşük maliyetli ve büyük petrol kaynaklarının bulunduğu Orta Doğu’da yaşanan gelişmeler, küresel enerji güvenliğini uluslararası gündemin üst sırasına taşımaktadır. Diğer yandan enerji talebi ve çevre ilişkisi önemini korumakta, en zengin kaynaklara sahip ülkeler için bile enerji verimliliği ve çevresel etki ana gündemi oluşturmaktadır.

Dünyanın 17. ve Avrupa’nın 6. büyük ekonomisi olan Ülkemiz, en güçlü ekonomilerin temsil edildiği G-20’nin faal bir üyesidir. Küresel mali kriz nedeniyle birçok ülke ekonomisinin daralma gösterdiği bir dönemde ekonomimiz, 2008 yılındaki yavaşlamanın ve 2009 yılındaki küçülmenin ardından toparlanarak önemli oranda büyüme sağlamıştır. Bu ekonomik büyümenin sağlanmasında enerji sektörü hayati bir rol oynamaktadır. 2003-2016 arasında birincil enerji arzımızın yılda ortalama %4,2 büyümüş olması ekonominin enerji tüketimiyle beraber büyüdüğünü göstermektedir. Türkiye, gelişmekte olan ülkeler içerisinde

geçtiğimiz 15 yıllık dönemde enerji talep artışının en hızlı gerçekleştiği ülkelerden biri olmuştur. Bu durumda Ülkemizin belirleyeceği enerji stratejisi, çok kritik ve uzun dönemli etkileri olacak bir konudur. Aynı zamanda ekonomik gelişme ile paralel olarak enerji ile birlikte doğal kaynakların yönetimi de stratejik önemini korumaktadır.

Enerji ve doğal kaynaklar sektörleri çok taraflı, dinamik ve değişken olmaları nedeniyle bu sektörlerle ilişkin geliştirilecek Stratejik Plan’ın tarafların görüşlerini yansıtan, güncel dinamikleri dikkate alan, farklı açılardan konuları değerlendiren bir yapıda olması gerekmektedir.

Buradan hareketle dünyada ve Ülkemizde son zamanlarda yaşanan gelişmeler doğrultusunda ve Milli Enerji ve Maden Politikası Stratejimiz çerçevesinde Bakanlığımız 2015-2019 Stratejik Planı güncellenmiştir. Söz konusu güncelleme çalışmalarında; enerji arz güvenliği, enerji ve doğal kaynaklarda öngörülebilir piyasalar ve yerleştirme ekseninde ortaya konulan hedeflerimiz de dikkate alınmıştır.

Enerji arz güvenliğinin sağlanması kapsamında; dışa bağımlılığın azaltılması, sahip olduğumuz kaynakların rasyonel şekilde kullanılması, optimum kaynak çeşitliliği ve enerji verimliliği öncelikli politikalarımız arasında yer almaktadır.

Bu bağlamda rekabetçi, şeffaf, tüketicinin korunduğu, çevresel sürdürülebilirliği ve öngörülebilir bir piyasayı da dikkate alan bir enerji sektörü önceliğimiz olmuştur.

“Daha Çok Yerli, Daha Çok Yenilenebilir” stratejisiyle ortaya koyduğumuz Milli Enerji ve Maden Politikası Stratejimiz doğrultusunda başta yerli kömür olmak üzere rüzgâr, güneş, hidrolik, jeotermal gibi yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarımızın enerji portföyündeki payının artırılmasına yönelik çabalarımız çevreci bir anlayış ve sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda yoğunlaştırılmıştır.

Stratejik Planımızda da vurgu yaptığımız üzere Ülkemizin zengin doğal kaynaklarından azami ölçüde ve sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda istifade edilerek çevre ile uyumlu,

iş sağlığı ve güvenliği koşullarını sağlayan bir madencilik için etkin ve uygulanabilir politikaların oluşturulması, doğal kaynaklarımızın, ekonomik büyümeye ve ülke refahına katkıda bulunacak şekilde yönetilmesi prensibi önceliğimiz olmaya devam edecektir.

Stratejik Plan’ın başarısı için sundukları katkıdan dolayı Müsteşar, Müsteşar Yardımcılarımız, diğer Yöneticilerimiz, enerji ve doğal kaynaklar sektöründe faaliyet gösteren tüm paydaşlarımız ve Bakanlığımız bünyesinde görev alan tüm çalışma arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle “Bakanlığımız Güncellenmiş 2015-2019 Stratejik Planı”nın Bakanlığımıza, sektörlerimize, tüm paydaşlarımıza ve nihayetinde Ülkemize hayırlı olmasını dilerim.

Müsteşar Sunuşu

“Dinamik, değişimde öncü ve yenilikçi bir anlayış...”

Fatih DÖNMEZ

Müsteşar

Ülkemizde, ekonomik gelişme ve artan refah seviyesinin sonucu olarak enerji sektörünün her alanında hızlı bir gelişim ve değişim olmaktadır. Bu kadar hızla gelişen ve değişen bir piyasa ortamı içerisinde Bakanlığımız; Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşları ile birlikte, enerji sektöründeki gelişmeleri dikkatle izlemekte ve bunun neticesinde Ülkemiz adına çok önemli uluslararası projeleri yürütmekte; Ülkemiz artan enerji talebi doğrultusunda enerji arz güvenliğimize yönelik politikaları belirleyerek enerji piyasalarının sürdürülebilir gelişimi sürecinde önemli bir etken olmaktadır.

Dünyanın ve Ülkemizin geleceğine yön verecek olan bu önemli çalışmaların stratejik yönetim anlayışı ile belli bir

plan ve program dahilinde sürdürülmesi, Bakanlığımızın geleceğe yönelik vizyon ve stratejilerinin belirlenmiş olması verimliliği ve etkinliği artırarak kamu kaynaklarının en iyi şekilde kullanılmasını sağlayacak ve çalışmalarımızı sonuca ulaştırmada son derece önemli bir rol oynayacaktır. Bu bakış açısı ile güncellenen Bakanlığımız 2015-2019 Stratejik Planı'nda; 5018 sayılı Kanun çerçevesinde hazırlanan diğer stratejik planlardan farklı olarak gayemiz stratejik plan çerçevesinde yürütülecek tüm faaliyetlerin sürdürülebilirlik çerçevesinde, sektörün tüm katılımcılarının ve tüketicilerin konumunu güçlendirilerek gerçekleştirilmesine imkân sağlayacak amaç ve hedeflerin belirlenmesidir.

Stratejik planlar sadece bir diğer bürokratik belgeler bütünü değil, kamunun paydaşları ile iletişiminin en önemli parçalarından biridir. Bu sebeple geçtiğimiz sene içerisinde kamuoyuna arz ettiğimiz Milli Enerji ve Maden Politikaları stratejilerimiz de temel politika olarak planlarımızda yerini almıştır. Bu stratejik plan döneminde belki de daha önce hiçbir dönemde olmadığı kadar yerlilik politikaları, Ar-Ge vurgusu ön plana çıkmaktadır. Bakanlık olarak enerji politikalarını sadece bir emtia politikası olarak değil aynı zamanda da bir sanayi politikası olarak değerlendirmekteyiz.

Katılımcılık ilkesinin bir gereği olarak ilgili tüm kişi ve kurumlar ile aktif iş birliği içerisinde hazırlanan ve geleceğe

yönelik amaç ve hedeflerimizi somutlaştırarak bir yol haritası niteliği kazanan Stratejik Planımızın güncellenmesi sürecine katkıda bulunan tüm personelimize ve paydaşlarımıza teşekkür eder, Bakanlığımıza ve Ülkemize hayırlı olmasını temenni ederim.

Strateji Geliştirme Başkanlığı Sunuşu

“Yenilikçi, katılımcı ve sürdürülebilir bir stratejik plan...”

Bakanlığımız 2015-2019 Stratejik Planı'nın, enerji ve tabii kaynaklar alanında dünyada yaşanan gelişmeleri dikkate alan, Ülkemizin sahip olduğu kaynakları ve kendisine has ihtiyaçlarını tanımlayan, bu ihtiyaçların azami düzeyde karşılanabilmesi için ulaşılabilecek hedefleri belirleyen stratejik bir yol haritası niteliğinde;

- Katılımcı,
- Yenilikçi,
- Çok yönlü,
- Güvenirliliği ve doğruluğu metodolojik olarak kontrol edilebilir verilere dayanan,
- Ulaşılabilir ancak zorlayıcı hedefler koyan,
- Bakanlığımızın iki ana sorumluluk alanı olan; enerji ve doğal kaynaklar arasında sinerji ve denge kuran,
- Çevresel duyarlılığı ön planda tutan,
- Büyüyen Ülkemiz ekonomisinin enerji ve ham madde taleplerini karşılamaya yönelik stratejileri kapsayan,
- Küresel trendleri, güncel konjonktürü ve gelecek beklentilerini dikkate alan,
- Ülkemizin makro politika ve stratejilerini ortaya koyan diğer üst politika belgeleri ile de uyumlu

bir yapıda olması amaçlanmıştır.

Bu doğrultuda, farklı bakış açıları getirebilecek farklı paydaşlardan sağlıklı ve çok yönlü bilgi almak üzere mevcut durum analizi yapılmış ve Stratejik Plan'ın girdisi olarak kullanılmıştır. Ayrıca enerji ve doğal kaynaklar alanında dünyada ve bölgemizdeki son gelişmeler analiz edilerek stratejilerimize yansıtılmıştır. Farklı görüşlerin derlenebilmesi için hazırlık çalışmalarının her aşamasında toplantı, çalıştay, odak grup çalışmaları, anket gibi uygulamalar geniş bir katılımcı grubuyla gerçekleştirilmiş ve mutabakata dayalı bir analiz ve tasarım süreci geçirilmiştir.

Çok boyutlu bir veri toplama yapısı tasarlanmış ve uygulanmış olan 2015-2019 Stratejik Planı Hazırlık Çalışmaları'nda analizler aşağıdaki veri kaynaklarına dayandırılmıştır:

Paydaş, Ürün ve Hizmet Analizi

Bakanlığımızın paydaşları, Bakanlığımız ile olan ilişkisinin durumu, Bakanlığımıza etkisi ve önemi doğrultusunda analiz edilmiş ve Stratejik Plan hazırlık çalışmalarına da bu doğrultuda dahil edilmişlerdir. Bakanlığımız birimleri tarafından sunu-

lan ürün ve hizmetler de mevcut durum analizinde girdi olarak kullanılmak üzere analiz edilmiştir. Bu analizler sonucunda:

İç Paydaşlarımız olarak;

- Bakanlığımız Merkez Birimleri
- Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşları,

Dış Paydaşlarımız olarak;

- İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları,
- Akademik Kuruluşlar,
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Alanındaki Tüm Sivil Toplum Kuruluşları,
- İktisadi ve Sosyal Sivil Toplum Kuruluşları,
- Uluslararası Kuruluşlar

belirlenmiş ve hazırlık sürecinde tüm paydaşların azami düzeyde katılımı sağlanmıştır.

Toplantılar ve Odak Grup Çalışmaları

Analizler kapsamında toplantılar ve odak grup çalışmaları gerçekleştirilmiş; bu kapsamda Sayın Bakanımız, Sayın Bakan Yardımcımız, Sayın Müsteşarımız, Sayın Müsteşar Yardımcıları, Merkez Birimler ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşların Genel Müdürleri, Genel Müdür Yardımcıları ve ilgili Daire Başkanları başta olmak üzere konu uzmanı pek çok katılımcı ile bir araya gelinmiştir.

Anketler

Geniş bir katılımcı grubuna ulaşmak ve paydaşların üzerinde strateji geliştirilmesi gereken konulara ve stratejilere ilişkin görüş ve beklentilerini alabilmek üzere anketler uygulanmış ve anket sonuçları analiz edilerek Stratejik Plan'ın temel girdilerinden biri olarak kullanılmıştır. Anketler;

- Bakanlığımız Çalışanları,
- Bakanlığımız Merkez Birimleri,
- Bakanlığımız Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşları,
- Enerji ve Doğal Kaynaklar ile İlgili Sivil Toplum Kuruluşları,
- Diğer İktisadi ve Sosyal Sivil Toplum Kuruluşları,
- Bakanlığımızın Dış Paydaşları Olan Kamu Kurumları,
- Akademik Birimler ve Üniversitelerin Enerji ve Doğal Kaynaklar ile İlgili Akademisyenleri

olmak üzere 7 farklı paydaş grubuna uygulanmıştır. Açık ve kapalı uçlu soruları bir arada barındıran ortalama 20'şer soru-

luk bu anketler internet tabanlı olarak uygulanmış ve sonuçları analiz edilmiştir. 1100'ün üzerinde gerçek ve tüzel kişiden yanıt alınan anketler ayrı ayrı incelenmiş, değerlendirilmiş, kategorize edilmiş ve anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde konsolide edilmiştir.

Çalıştaylar

Mevcut durum analizini yapmak üzere Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler (GZFT) Analizi çalışması kapsamında üç tam gün oturumdan oluşan çalıştaylar gerçekleştirilmiş olup ortaya çıkan görüşler tüm çalışmalarda girdi olarak kullanılmıştır.

- 11 Şubat 2014 tarihinde Sayın Bakanımızın da katılımıyla Stratejik Planlama Kurulu'nun Stratejik Plan'a girdi sağlayacak görüşlerini alabilmek üzere Bakanlığımız Merkez Birimleri ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşların Üst Yöneticilerinden oluşan 45 kişilik bir katılımcı grubu ile çalıştay gerçekleştirilmiştir.
- 12 Şubat 2014 tarihinde Stratejik Planlama Ekibi ve iç paydaşlar ile taslak temalar bazında GZFT analizinin gerçekleştirildiği ve Stratejik Plan'a ilişkin amaçlara yönelik görüşlerin alındığı bir çalıştay gerçekleştirilmiştir.
- 13 Şubat 2014 tarihinde enerji ve madencilik alanında faaliyet gösteren tüm teşebbüsleri temsil eden sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri, ilgili akademisyenler, ilgili kamu kurumlarının temsilcilerinden oluşan dış paydaşlar ile geniş bir katılımı, taslak temalar bazında GZFT analizinin de yapıldığı ve Stratejik Plan'a ilişkin amaçlara yönelik görüşlerin alındığı bir çalıştay gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca stratejilerin belirlenmesi aşamasında katılımcı bir yaklaşım benimsenmiş, Bakanlığımız üst yönetiminin de aktif olarak katıldığı çok sayıda toplantı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantılara istinaden kurgulanmış olan stratejik tema, amaç, hedef ve stratejilerin üst yönetim tarafından sahiplenilmesini sağlamak amacıyla Sayın Bakanımızın, Sayın Bakan Yardımcımızın, Sayın Müsteşar ve Müsteşar Yardımcılarımız ve Bakanlığımız Merkez Birimleri ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarımızın üst düzey yöneticilerinin katılımları ile gerçekleştirilen iki günlük ayrı bir çalıştay ile tartışılmış ve tüm birimlerin görüşleri alınmıştır.

Yerel ve Küresel Ölçekte Kamuya Açık Veriler Üzerinden Literatür Taraması

Çalışmanın teorik altyapısı açısından gerekli literatür taraması gerçekleştirilmiş; analize girdi teşkil edebilecek küresel trendler, Bakanlığımız için olumlu veya olumsuz anlamda ders çıkarılabilecek diğer ülkelerdeki örnek uygulamalar incelenmiştir. Bu araştırmalar, Bakanlığımızın güçlü ve zayıf yönlerinin küresel bir bakış açısıyla değerlendirilmesine katkı sağlamış, fırsat ve tehditlerin hem yerel hem de uluslararası bir gözle değerlendirilmesine imkân vermiştir.

Üst Politika Dokümanlarının İncelenmesi

Stratejik Plan'ın mutlak surette uyum içinde olması gerektiği üst politika belgeleri, Bakanlığımızı etkileyebilecek hususlar çerçevesinde incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Bu kapsamda;

- 62. Hükümet Programı ve Yıllık Program,
  - Orta Vadeli Program (2014-2016),
  - Orta Vadeli Mali Plan, (2014-2016),
  - 10. Kalkınma Planı,
  - Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu Kararları,
  - Enerji Verimliliği Strateji Belgesi,
  - Elektrik Enerjisi Sektörü Reformu ve Özelleştirme Strateji Belgesi,
  - Elektrik Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi
- incelenmiştir.

Stratejik Plan Güncelleme Çalışmaları

Bilindiği gibi "Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" gereği stratejik planlar en az iki yıl uygulandıktan sonra kalan süreleri için güncellenmektedir. 2015 yılında yaşanan petrol fiyatlarındaki aşırı düşüşün enerji sektörünün de içinde bulunduğu piyasalarda ortaya çıkardığı olumsuz etki, çevre ülkelerde yaşanan gelişmeler gibi sebeplerle de Stratejik Planımızın hedef ve performans göstergelerinin güncellenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu gerekçelerle Başkanlığımız koordinatörlüğünde başlatılan stratejik plan güncelleme çalışmaları; Milli Enerji ve Maden Politikalarımız da göz önünde bulundurularak üst yöneticilerimizin desteği ve Bakanlığımız Merkez Birimleri, Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarımızın değerli temsilcilerinin katılımları ile nihai halini almıştır.

Stratejik Plan'ın Yapılanması

Bahsi geçen tüm çalışmalar neticesinde Planımızda; Enerji Arz Güvenliği, Enerji Verimliliği ve Enerji Tasarrufu, İyi Yönetişim ve Paydaş Etkileşimi, Bölgesel ve Uluslararası Etkinlik, Teknoloji, Ar-Ge ve İnovasyon, Yatırım Ortamının İyileştirilmesi, Ham Madde Tedarik Güvenliği, Verimli ve Etkin Ham Madde Kullanımı olmak üzere sekiz adet tema ortaya çıkarılmıştır. Temalarımızın; enerji ve doğal kaynak sektörlerinin birbiriyle ilişkisini ve sinerjisini yansıtan, sektörler arasında bir denge kuran, her ikisine de hak ettiği önemi veren birer çatı olarak tasarlanmasına azami ölçüde özen gösterilmiştir. Bu sekiz temanın yanı sıra ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirlik ise diğer tüm temalara çerçeve bir tema olarak tasarlanmıştır.

Stratejik Plan;

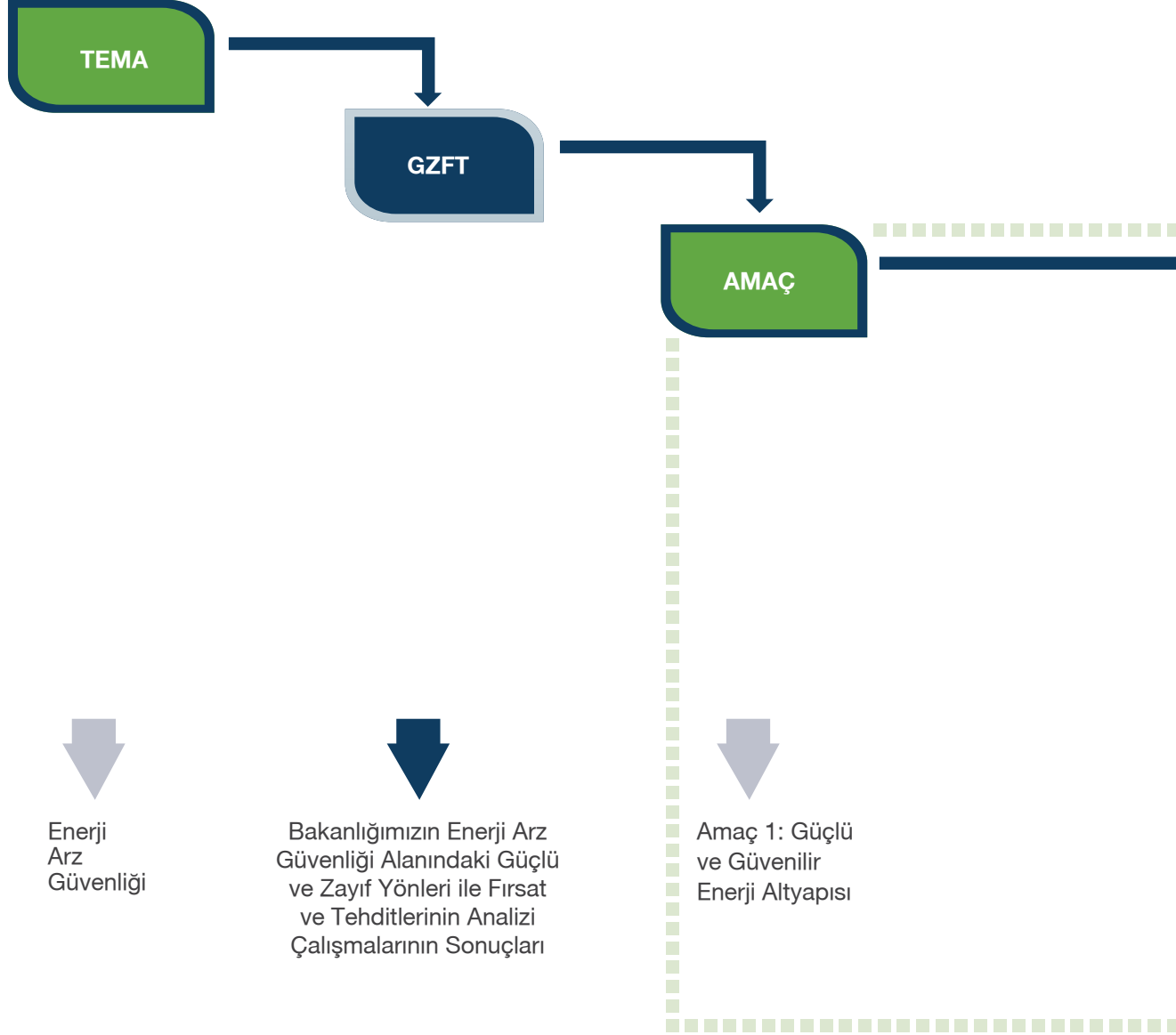
- Her bir tema için tema adı, temaya ilişkin gerekçe, mevcut durum ve ön plana çıkan risklere ilişkin kısa değerlendirme, GZFT analizi bulguları (güçlü ve zayıf yönler, fırsat ve tehditler ayrı ayrı sayılmak yerine, güçlü ve zayıf yönler çoğunlukla aynı köklere sahip olduğundan ve fırsat ve tehditler birbirini tamamlayıcı nitelikte olduğundan hareketle GZFT analizinin sonuçları yorumlanarak buraya aktarılmıştır).

Tema kapsamındaki amaçlar,

- Her bir amacın altında bu amaca ulaşmaya yönelik hedefler ve her bir hedef için performans göstergeleri,
- Her bir amaç için amaca ulaşmakta uygulanacak ilgili stratejiler

sunulmak suretiyle yapılandırılmıştır. Söz konusu yapılanma, aşağıdaki şekilde yer verilen örnekte açıklandığı gibidir:

Stratejik Plan Nasıl Okunmalı?

MEVCUT DURUM VE RİSK

HEDEF

PERFORMANS GÖSTERGESİ

Amaç 1 ile ilgili Mevcut Durum ve Risk Değerlendirmesi

A1. HEDEF 1: Doğal gaz depolama kapasitesinin uzun vadede yıllık tüketimin %20'sini karşılayabilmesini teminen gerekli yatırımların başlatılması ve plan dönemi sonuna kadar ise yıllık tüketimin en az %10'unu karşılayacak düzeye çıkarılması sağlanacaktır.

Doğal gaz depolama ve geri üretim kapasitesi		Baz yıl 2013	2019
A1.PG.1.1	Toplam depolama kapasitesi (milyar Sm ³)	2,6	3,39
	Toplam geri üretim kapasitesi (milyon Sm ³ /gün)	20	60

STRATEJİ

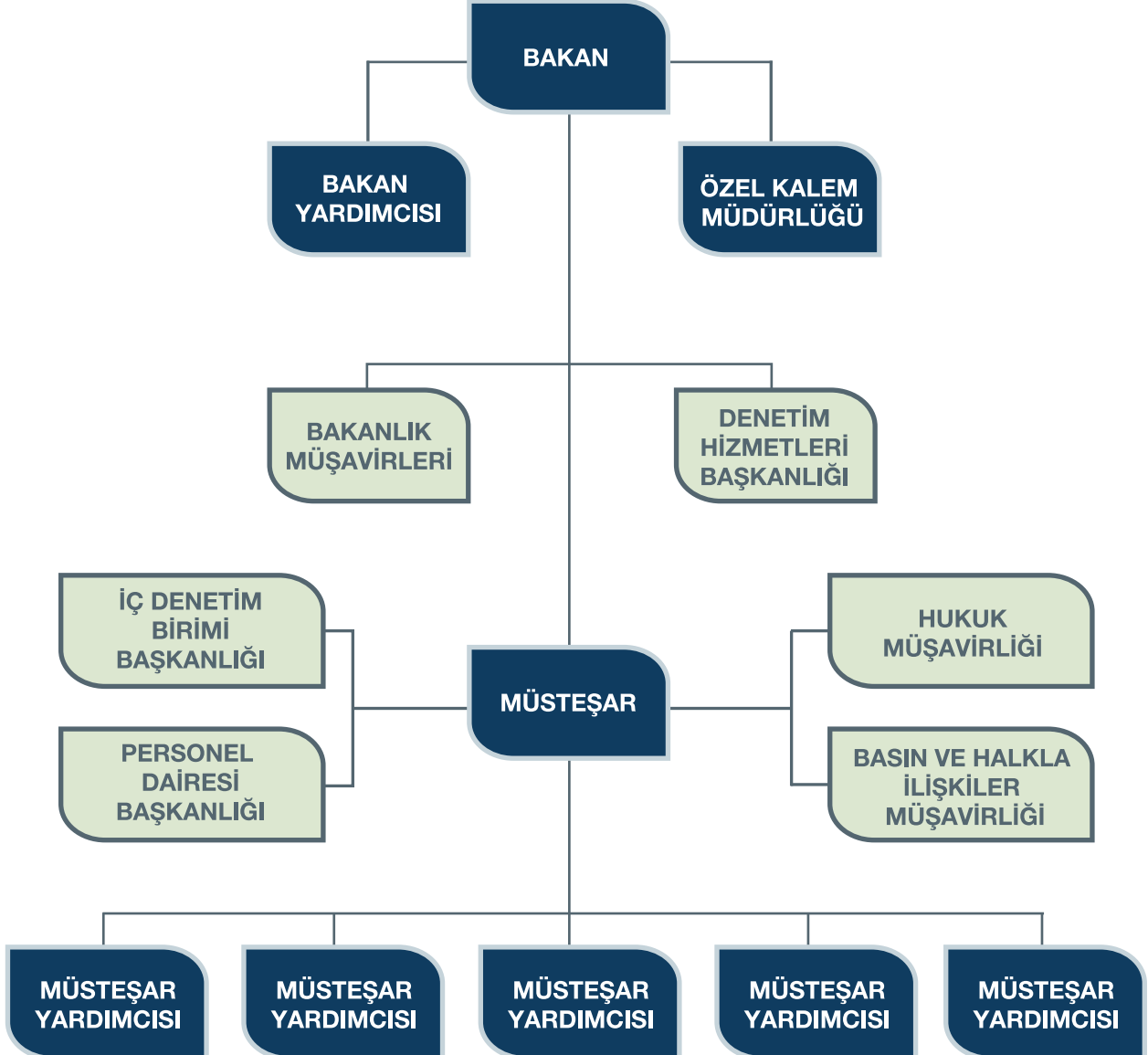
Mevcut doğal gaz depolama tesislerinin geri üretim kapasitelerinin artırılması sağlanacaktır.

1. Durum Analizi

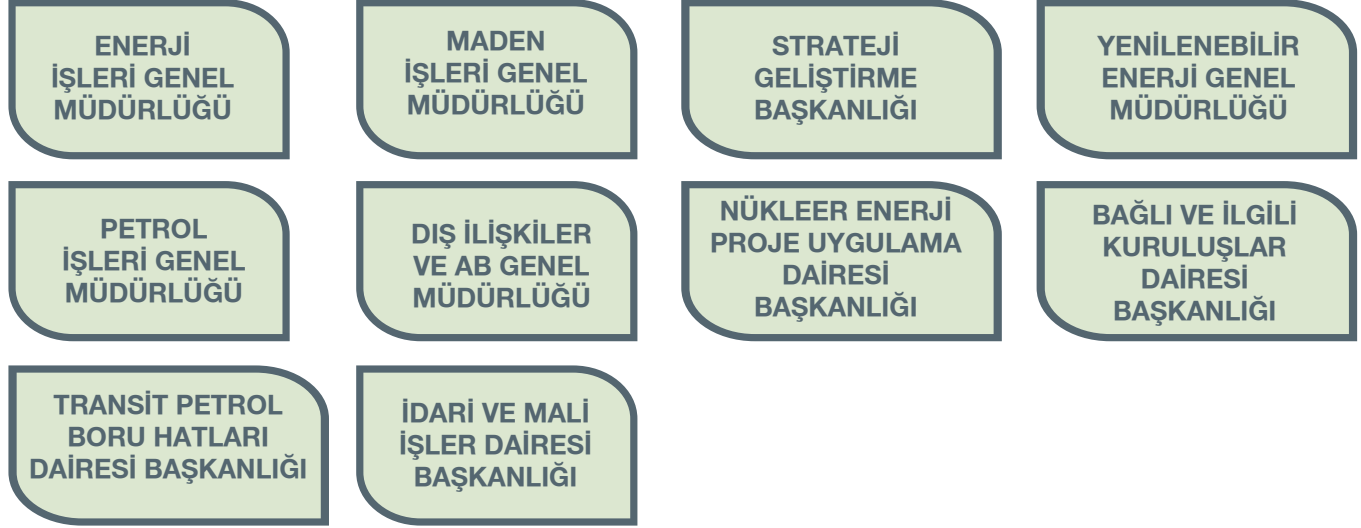
Bakanlık Tarihçesi ve Organizasyonu

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, 4951 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak 25.12.1963 tarih ve 4-400 sayılı Cumhurbaşkanlığı onayı ile kurulmuştur. Bakanlık Teşkilat

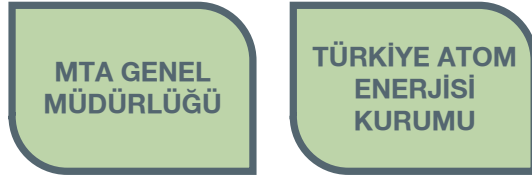
Kanunu 13.02.1983 tarihli 186 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmiş, 01.03.1985 tarihinde çıkarılan 3154 sayılı Kanun ve bu kanunda bazı değişiklikler öngören 02.11.2011 tarihli 662 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile son şeklini almıştır. Buna göre Bakanlığımızda 8 adet ana hizmet birimi, 5 adet danışma ve denetim birimi ile 3 adet yardımcı hizmet birimi mevcuttur. Bakanlığımız organizasyon şeması aşağıdaki gibidir:

MERKEZ TEŞKİLATI

BAĞLI KURULUŞLAR

İLGİLİ KURULUŞLAR

İLİŞKİLİ KURULUŞLAR

Bakanlığımızın Kuruluş Amacı, Yetki, Görev ve Sorumlulukları

3154 Sayılı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre Bakanlığımızın kuruluş amacı; enerji ve doğal kaynaklarla ilgili hedef ve politikaların, ülkenin savunması, güvenliği ve refahı, millî ekonominin gelişmesi ve güçlenmesi doğrultusunda tespitine yardımcı olmak; enerji ve doğal kaynakların bu hedef ve politikalara uygun olarak araştırılmasını, geliştirilmesini, üretilmesini ve tüketilmesini sağlamaktır. Aynı zamanda Bakanlığımızın görevleri şu şekilde tanımlanmıştır:

- Ülkenin enerji ve doğal kaynaklara olan kısa ve uzun vadeli ihtiyacını belirlemek, temini için gerekli politikaların tespitine yardımcı olmak, planlamalarını yapmak,
- Enerji ve doğal kaynakların ülke yararına, teknik gerekçelere ve ekonomik gelişmelere uygun olarak araştırılması, işletilmesi, geliştirilmesi, değerlendirilmesi, kontrolü ve korunması amacıyla genel politika esaslarının belirlenmesine yardımcı olmak, gerekli programları yapmak, plan ve projeleri hazırlamak veya hazırlatmak,
- Bu kaynakların değerlendirilmesine yönelik arama, tesis kurma, işletme ve faydalanma haklarını vermek, gerektiğinde bu hakların devir, intikal, iptal işlemlerini yapmak, ipotek, kamulaştırma ve öteki kısıtlayıcı hakları tesis etmek, bunların sicillerini tutmak ve saklamak,
- Kamu ihtiyaç, güvenlik ve yararına uygun olarak enerji ve doğal kaynaklar ile enerjinin üretim, iletim, dağıtım, tesislerinin etüt, kuruluş, işletme ve devam ettirme hizmetlerinin genel politikasını tespit çalışmalarının koordinasyonunu temin etmek ve denetlemek,
- Yer altı ve yer üstü enerji ve doğal kaynaklar ile ürünlerinin üretim, iletim, dağıtım ve tüketim fiyatlandırma politikasını tayin ve gerektiğinde fiyatlarını tespit etmek,
- Bakanlığın Bağlı ve İlgili Kuruluşlarının işletme ve yatırım programlarını inceleyerek onaylamak ve yıllık programlara göre faaliyetlerini izlemek, değerlendirmek,
- Bakanlığın Bağlı ve İlgili Kuruluşlarının çalışmalarını ve işlemlerini her bakımdan incelemek, araştırmak ve teftiş etmek, gerekli her türlü emri vermek ve desteklemek,
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilmesi ve enerji verimliliğinin artırılmasına yönelik politikaların ve stratejilerin belirlenmesine yönelik çalışmalarda bulunmak,
- Yukarıda belirtilen görevleri yerine getirmek amacı ile gerekli bilgileri toplamak, değerlendirmek ve uzun vadeli politikaların saptanması ve geliştirilmesi ile ilgili hazırlık çalışmalarını yapmak.

Enerji ve Doğal Kaynaklar Sektörüne Küresel Bakış

Küresel ölçekte dengeleri, şartları, tarafları hızlı bir şekilde değişen, son derece dinamik bir sektör olan enerji sektörü ile görece stabilitesi daha yüksek ancak çehresi değişmeye devam eden doğal kaynak sektöründe belirlenecek ulusal bir stratejinin dünyadaki ve bölgemizdeki güncel gelişmeleri dikkate alması önemlidir. Enerji piyasalarında yaşanan gelişmeler, teknolojinin ilerlemesine paralel olarak yeni kaynaklara erişim, ülkelerin değişen üretim ve tüketim değerleri ve artan çevresel kaygılar küresel enerji sektörünü şekillendirmeye devam etmektedir. Enerji ve doğal kaynaklar alanındaki ithalat bağımlılığımız dikkate alındığında, küresel ve bölgesel trendlerin etkisinde değişen piyasaların getirmiş olduğu riskler Ülkemiz için büyük önem arz etmektedir. Bu açıdan bakıldığında Bakanlığımızın faaliyet ve stratejileri pek çok dış faktörden etkilenmektedir. Bu faktörler;

- Küresel ve bölgesel jeopolitik ve jeostratejik gelişmeler,
- Enerji ve doğal kaynak piyasalarındaki gelişmeler,
- Yeni teknolojiler,
- Yeni enerji kaynakları,
- Değişen çevresel duyarlılıklar,
- Ticaretin değişen yönü,
- Küresel ve yerel makroekonomik gelişmeler,
- Üretim ve tüketim yaklaşımlarında değişen tercih ve değerler

olarak özetlenebilir. Buradan hareketle 2015-2019 Stratejik Planı Hazırlık Çalışmaları kapsamında küresel enerji sektöründe ön plana çıkan trendlerin neler olduğu, bu trendlerin nasıl gelişim gösterdiği ve Ülkemizi hangi doğrultuda etkileyeceği detaylı bir şekilde incelenmiştir. Söz konusu incelemeler ana hatlarıyla aşağıdaki gibidir:

Petrol fiyatlarındaki yükseliş, son dönemdeki düşük dalgalanma ve yeni arama ve üretim teknolojilerinin gelişmesi; ulaşılması daha zor kaya petrolü ve kaya gazı rezervlerinden, geleneksel olmayan üretim yöntemleri ile üretim yapılmasına olanak sağlayacak bir yatırım ortamı oluşturmuştur.

Küresel doğal gaz üretiminin büyük çoğunluğu yerel tüketim için kullanılırken %31 gibi bir oranı ise uluslararası ticarete konu olmaktadır. Küresel doğal gaz ticareti, son yıllarda değişim içinde olmamasına rağmen talep ve arz tarafındaki gelişmeler özellikle yeni LNG terminal yatırımlarını artırmaktadır. Yükselen Asya ekonomilerinde ve Fukushima sonrası Japonya'da yaşanan doğal gaz kullanımı trendine bağlı olarak artan doğal gaz talebini karşılamak amacıyla ve ayrıca ABD'nin beklenen doğal gaz ihracat atağına paralel olarak küresel anlamda birçok LNG terminal yatırımları gerçekleştirilmektedir. Afrika'da keşfedilen yeni sahalar da bölgedeki LNG faaliyetlerini artırmaktadır.

Doğal gaz piyasalarında yaşanan serbestleşme ve spot piyasa oluşumları ise geçmiş dönemde doğal gaz fiyatının

belirlenmesinde uygulanan metodolojilerin değiştirilmesi yönünde baskı oluşturmaktadır.

Küresel arenada yaşanan bu gelişmelere ek olarak Kuzey Irak petroleri, Doğu Akdeniz gaz rezervleri gibi yeni kaynaklar, Azerbaycan boru hattı faaliyetleri, İran ambargosunun kalkması, Ukrayna krizi gibi gelişmeler de uluslararası petrol ve doğal gaz faaliyetleri açısından önem taşımaktadır.

Yenilenebilir enerji yatırımları son yıllarda artmaya devam etmiş, dünyada 2012 yılı sonunda yenilenebilir enerjiye dayalı elektrik üretimi 4.888 TWh'e ulaşmıştır. Yenilenebilir enerji teknolojileri, dünyada yalnızca elektrik tüketiminde değil aynı zamanda ısı talebinin karşılanmasında da önemli bir rol oynamaktadır. 2012 yılının sonunda geleneksel biyokütle hariç yenilenebilir enerjinin ısı talebinin karşılanmasına katkısı %8,8'e ulaşmıştır. Başta Almanya, İspanya ve İngiltere olmak üzere Avrupa Birliği'nde yenilenebilir enerji alanında önde olan ülkeler, güçlü politikaları ve destekleyici eylem planları doğrultusunda yenilenebilir enerji hedeflerini hızlı bir şekilde hayata geçirmektedir. Özellikle Almanya ve İspanya güneş enerjisi teknolojilerinde yerli ekipman sanayinin de kalkınmasını hedefleyerek bu alanda çok iddialı teşvikler içeren politikalar uygulamışlardır. Söz konusu politikalar, kurulu gücün kısa sürede ciddi seviyelerde artmasını sağlamıştır. Ancak teşviklerin kamu maliyesine getirdiği yük ve gelişen teknoloji ile ekipman maliyetlerinde yaşanan düşüş doğrultusunda bugün bu ülkelerin teşvik yapılarını tekrar gözden geçirmekte olduğu görülmektedir.

Kömür, özellikle son dönemde temiz kömür teknolojilerinin de etkisiyle farklı bir yere oturarak daha fazla ilgi görmeye başlamıştır. Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) verilerine göre kömürün dünya elektrik üretimindeki payı 1990 yılında %37,4 olarak gerçekleşmiştir. Bu pay 2012'ye gelindiğinde %40,3'e yükselerek tüm kaynaklar içinde birinci sıradaki yerini korumuştur ve 2035 yılına kadar da koruyacağı öngörülmektedir. Kömür piyasalarında gerçekleştirilen ticaret hacimlerinde yaşanan gelişmeler; fiziksel ve finansal kömür ticaretinin yaygınlaşmasına, daha serbest ve likit piyasa yapısına kavuşmasına imkân sağlamaktadır. Likiditenin ve ticaret hacminin artması ise finansal türev ürünlerin oluşumunu sağlamıştır. Özellikle 2011 yılına kadar petrol fiyatlarının etkisinde gelişim gösteren kömür fiyatlarında, son dönemde ABD'nin uluslararası kömür ticaretine sağlamış olduğu kömür arzı nedeniyle petrol fiyatlarından bağımsız olarak düşüş yaşanmaktadır. Rusya ve Güney Afrika'nın Avrupa'ya yaptığı ihracatın azalmaya başlaması ve ayrıca bu iki ülkenin toplam ticaret hacmi artışında gösterdikleri düşük performans, kısa vadede olmasa da uzun vadede Avrupa kömür piyasası içindeki konumlarının gerilemesine neden olacaktır.

Artan elektrik enerjisi talebi, nükleer enerjiyi önemli bir kaynak olarak baz yük santrallerinin başına oturtmaktadır. 11 Mart 2011'de Japonya'nın Fukushima bölgesinde yaşanan depremin getirdiği büyük ölçekli nükleer felaket dünya genelindeki hükümetlerin, kuruluşların ve bireylerin nükleer enerjiye duyduğu güvenin sarsılmasına, birçok ülkede nükleer karşıtı gösteriler düzenlenmesine ve ülkelerin

nükleer enerji programını gözden geçirmesine yol açmıştır. Bununla birlikte birçok ülke enerji arz güvenliğini sağlayabilmek amacıyla güncel teknolojiye dayanan yeni nükleer yatırımlara güvenlik önlemlerini arttırmak suretiyle başlamaktadır.

Arz güvenliği için en ucuz ve temiz enerji kaynağı olarak gösterilen enerji verimliliği, başta Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere dünyada yükselen ve her geçen gün daha fazla ilgi çeken bir alandır. IEA verilerine göre 2011 yılında dünya çapında enerji verimliliği alanında kamu sektörü, büyük özel kuruluşlar ve çok taraflı finansal kuruluşlar tarafından yapılan yatırımların 300 milyar ABD dolarına ulaştığı belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, küçük kuruluşlar tarafından yapılan yatırımlar da göz önünde bulundurulduğunda, enerji verimliliği yatırımlarının tahmini değerinden çok daha yüksek olduğu değerlendirilmektedir. Enerji verimliliğine olan yatırımların orta vadede artarak devam etmesi beklenmektedir.

Enerji ve doğal kaynaklar sektörlerinde karbon yakalama ve depolama teknolojileri, yakıt pilleri, iklim değişikliği ile mücadele ve küresel karbon piyasaları, nükleer füzyon enerjisi teknolojileri ve talep yönetimi gibi uygulamalar başta olmak üzere teknolojinin önemli bir oyun değiştirici olma potansiyeli bulunmaktadır. Ülkemizin enerji ve doğal kaynaklar politikalarının, dünyadaki gelişmelerin gerisinde kalmayacak şekilde ve bu gelişmelerle uyumlu olarak değerlendirilmesi kaçınılmazdır.

Madenler, doğası gereği buldukları yerde çıkarılmak zorundadırlar. Maden çıkartma süreçleri ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan tüm tarafların içinde olduğu hassas ve bütüncül bir yapıya gereksinim duymaktadır. Diğer yandan, toplumsal refahın artırılmasında ve istihdamın sağlanmasında öncü rol oynayan sanayinin bel kemiğini ham maddeler oluşturmaktadır.

Küresel bazda bakıldığında, enerji mineral ham maddeleri çeşitli anlaşmalarla ele alınmasına karşın metalik mineraller, yapı (inşaat) mineralleri ve endüstriyel mineraller olarak kategorize edilen enerji dışı minerallerle ilgili ciddi anlamda bir politika 2000'li yıllara kadar oluşturulmamıştır. Ancak özellikle arz güvenliği açısından giderek artan endişeler neticesinde başta AB ve ABD olmak üzere gelişmiş ülkeler enerji dışı ham madde politikalarını oluşturmaya başlamıştır. Bu çerçevede oluşturulan politikalar ise genelde ülke içinde ve dışında ham madde tedariki, ikame ürünler ve kaynak verimliliği ve dönüşüm olmak üzere üç ana grupta toplanmış, inovasyon ise tüm bu politikalarla kesişen bir husus olarak tanımlanmıştır.

Bu bağlamda çevre ile uyumlu, öncelikle iş sağlığı ve güvenliği koşullarını sağlayan sürdürülebilir bir madencilik için etkin ve uygulanabilir politikaların oluşturulması, doğal kaynaklarımızın ekonominin büyümesine ve ülke refahına katkıda bulunacak şekilde yönetilmesinin öncelikli şartıdır.

2. 2010-2014 Stratejik Plan Dönemi Uygulama Sonuçları

Bakanlığımız 2010-2014 Stratejik Planı'nda, 5 stratejik tema altında 11 stratejik amaç ve 32 stratejik hedef belirlenmiş ve bu hedeflere ilişkin performans göstergeleri oluşturularak altı aylık periyotlarla izleme ve değerlendirme faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

Proaktif bir izleme için uygulama sürecinde kaydedilen aşamaların raporlanması ve stratejik hedeflerden olası sapmaların değerlendirilerek gerekli tedbirlerin zamanında alınması önem arz etmektedir. Bu kapsamda 2010-2014 Stratejik Planı'nda yer alan göstergelere ilişkin veriler Bakanlık birimlerinden alınarak her bir hedefe ilişkin kaydedilen gelişmeler değerlendirilmiştir.

Plan dönemine ilişkin yapılan performans değerlendirmesi neticesinde başarılı, kısmi başarılı ve başarısız olarak değerlendirdiğimiz hedefler ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda

hazırlanan ve Bakanlığımız üst yönetimine belirli periyotlarla sunulan İzleme ve Değerlendirme Raporları'nda, performansları kısmi başarılı ve başarısız olarak tespit edilen hedefler ile ilgili sapma nedenlerine ve tedbir önerilerine ilişkin değerlendirmelere ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir.

Raporumuzda yer alan bu bulgulardan hareketle genel olarak mevzuat kaynaklı sorunlar, izin süreçlerinde yaşanan gecikmeler, altyapı eksiklikleri, yetki kısıtlamaları ve çakışmaları, yeniden yapılanma ihtiyacı duyulan bazı piyasalarda bu sürecin yavaş ilerlemesi gibi nedenlerden dolayı bazı hedeflerin arzu edilen seviyede gerçekleşmediği ancak alınabilecek tedbirlerle önümüzdeki dönemlerde iyileşme sağlanabileceği kanaatine varılmıştır. Bu nedenle başarısız ya da kısmi başarılı olarak değerlendirilen ve Bakanlığımız öncelikli politika ve stratejileri arasında yer alan hedeflerin çoğu bu planda kendine yer bulmuştur.

3. Misyon, Vizyon, Temel Değer ve İlkelerimiz

Misyonumuz

Enerji kaynaklarını ve doğal kaynakları verimli ve çevreye duyarlı şekilde değerlendirerek ülke refahına en yüksek katkıyı sağlamak

Vizyonumuz

Enerjide ve doğal kaynaklarda güvenli bir gelecek

Temel Değer ve İlkelerimiz

- **Şeffaflık**

Faaliyetlerimizin, ilgili tarafların erişimine açık olarak gerçekleştirilmesi ve mevzuat çerçevesinde kamuoyunun bilgisine sunulması

- **Güvenilirlik**

Faaliyetlerimizin, ulusal ve uluslararası alanda güvenilir ve itibarlı bir kurum olma hedefi doğrultusunda yürütülmesi

- **Çevreye Duyarlılık ve Yaşama Saygı**

Faaliyetlerimizin çevresel sürdürülebilirlik ve yaşama saygı ilkeleri çerçevesinde yürütülmesi

- **Katılımcılık**

Politika üretme süreçlerimizde paydaşlarımızın görüşlerinin, önerilerinin ve beklentilerinin azami olarak dikkate alınması

- **Yenilikçilik ve Öncülük**

Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi ile birlikte yerli ve yeni teknoloji kullanımına öncülük edilmesi

- **Verimlilik**

Bakanlığımıza tahsis edilen kamu kaynaklarının, verimliliği ve etkinliği sağlama amacı doğrultusunda kullanılması

- **Tutarlılık ve Öngörülebilirlik**

Faaliyetlerimizin, orta ve uzun vadeli güvenilir öngörüler ışığında ve küresel gelişmeler doğrultusunda Ülkemiz menfaatleri gözetilerek kararlı bir şekilde yürütülmesi

4. 2015–2019 Stratejik Planı

2015-2019 Stratejik Planı, öncelikle Bakanlığımızın kurumsal ve yönetsel kapasitesinin geliştirilmesi olmak üzere enerji ve doğal kaynaklar alanında sektörün güncel ihtiyaçları ile geleceğe yönelik beklentilerini karşılayan ve hakkında politika geliştirilmesi gerekli görülen temalar üzerinde yapılandırılmıştır. Temaların seçimi, iç ve dış paydaşlarla gerçekleştirilen anket, çalıştay, odak grup toplantısı gibi katılımcı çalışmalar ile yerel, bölgesel ve küresel ölçekteki mevcut durum ve trend analizlerine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Toplamda 8 adet tema, 16 adet amaç ve 61 adet hedeften oluşan Bakanlığımız 2015-2019 Güncellenmiş Stratejik Planı'nda:

Enerji ve Doğal Kaynaklar alanında;

- İyi yönetim ve paydaş etkileşimi,
- Bölgesel ve uluslararası etkinlik,
- Teknoloji, Ar-Ge ve inovasyon,
- Yatırım ortamının iyileştirilmesi,

gibi ortak gelişim ihtiyaçlarına vurgu yapılırken, **Enerji** tarafında;

- Arz güvenliği,
- Enerji verimliliği ve tasarrufu,

Doğal Kaynaklar tarafında ise;

- Verimli ve etkin ham madde kullanımı,
  - Ham madde tedarik güvenliği,
- konuları ön plana çıkmaktadır.

Enerji ve doğal kaynakların ekonomiye kazandırılması ve tüketilmesi sürecinde vazgeçilmez bir yaklaşım olarak görülen sürdürülebilirlik ayrı bir tema olarak değil, tüm temaları kapsayan bir çatı olacak şekilde tasarlanmıştır. Stratejik Planımızın tüm amaç, hedef ve stratejilerinin çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik ilkeleri ön planda tutularak uygulanması esas alınmıştır.

S Ü R D Ü R Ü L

ENERJİ

Enerji Arz Güvenliği

Amaç 1: Güçlü ve Güvenilir Enerji Altyapısı

Amaç 2: Optimum Kaynak Çeşitliliği

Amaç 3 : Etkin Talep Yöntemi

Enerji Verimliliği ve Enerji Tasarrufu

Amaç 4: Enerjisini Verimli Kullanan Bir Türkiye

Amaç 5: Enerji Verimliliğine ve Tasarrufuna Yönelik Gelişmiş Kapasite

İyi Yönetişim ve Paydaş Etkileşimi

Amaç 6: Kurumsal Kapasitesi Güçlü Bir Bakanlık

Amaç 7: Bilgi Teknolojilerini Etkin Kullanan Bir Bakanlık

Amaç 8: Koordinasyon Gücü Yüksek Bir Bakanlık

EBİLİRLİK

Bölgesel ve
Uluslararası
Etkinlik

Teknoloji, Ar-Ge
ve İnovasyon

Yatırım Ortamının
İyileştirilmesi

Ham Madde
Tedarik Güvenliği

Verimli ve Etkin
Ham Madde
Kullanımı

DOĞAL KAYNAKLAR

Amaç 9: Bölgesel Enerji
Piyasalarına Entegre bir
Türkiye

Amaç 10: Uluslararası
Arenada Güçlü Bir Aktör

Amaç 11: Enerji ve
Doğal Kaynaklarda
Yerli Teknoloji

Amaç 12: Sonuç
Odaklı bir Ar-Ge
Yaklaşımı

Amaç 13: Rekabetçi
ve Şeffaf Piyasalar

Amaç 14: İyileştirilmiş
Yatırım Süreçleri

Amaç 15: Enerji
Dışı Ham Madde
Tedarik Güvenliği

Amaç 16: Enerji
Dışı Doğal
Ham Maddeleri
Verimli ve Etkin
Kullanmak

Üretim, ithalat, iletim, depolama
ve dağıtım altyapısıyla

YENİ TÜRKİYE'DE GÜVEN VAR.

TEMA

1

Enerji Arz Güvenliği

Neden Enerji Arz Güvenliği?

Arz güvenliğinin ana bileşenleri üretim ve ithalat, iletim, depolama ve dağıtım altyapısının sağlanması ve talebin yönetilmesi olarak görülmektedir. Arz güvenliği her ne kadar tipik olarak arzın sağlanmasına odaklanılmasını çağırırtsa da, talep tarafının ve arz ile talebi fiziki olarak buluşturan altyapının dikkate alınmadığı yapılarda arzı güvenceye

almak mümkün olmamaktadır. Burada arz, talep ve aralarındaki iletim fonksiyonu olarak tüm bileşenler, birbirini bütünleyen konular olarak görülmekte ve proaktif bir arz güvenliği yönetimi için tamamının birlikte ele alınması gerekmektedir.

GZFT Analizi Sonuçları

- Doğal gazla bağımlı elektrik enerjisi üretim yapısı önemli bir risk taşıdığından, doğal gazın elektrik üretimindeki payının azaltılmasına ve ithalatta kaynak ülkelerin çeşitlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.
- Elektrik enerjisi ve doğal gazda sektörel büyümeyi desteklemek üzere iletim ve dağıtım altyapısı yatırımlarının devam etmesine ve zamanında tamamlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Mevcut durumda doğal gaz depolama kapasitesi yeterli değildir, artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Güneş, rüzgâr, hidroelektrik, jeotermal, biyokütle, dalga ve akıntı gibi yenilenebilir enerji kaynaklarında hem elektrik enerjisi üretimi hem de ısı üretimi açısından önemli bir potansiyelimiz bulunmaktadır. Ancak bu potansiyelin tam anlamıyla hayata geçmesi için finansman imkânlarının geliştirilmesi, mevzuatın güncellenmesi, iletim altyapısının güçlendirilmesi ve yatırımcı farkındalığının artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Ülkemiz konumu gereği bir enerji geçiş merkezi (hub) olmaya elverişlidir ancak ilgili altyapı, piyasa oluşumu ve bölgesel etkinlik gereksinimlerine ihtiyaç duyulmaktadır.
- Petrol ve doğal gazda önemli bir dışa bağımlılık söz konusudur. Petrol ve doğal gaz araması yapan aktif kurumlarımız bulunmakla birlikte bu faaliyetlerin artırılmasına, kaya gazı arama ve üretimine yönelik inisiyatiflerin alınmasına, güçlü yerli şirketlerin yurt dışı etkinliklerini artırarak yurt dışı kaynakların da Ülkemizin kullanımına sunulmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Elektrik enerjisinde puant talebi azaltmak üzere sanayi sektöründe önemli bir talep yönetimi potansiyeli bulunmaktadır ancak aktif talep yönetimi uygulama yönünde mevzuat ve piyasa yapısının geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

AMAÇ

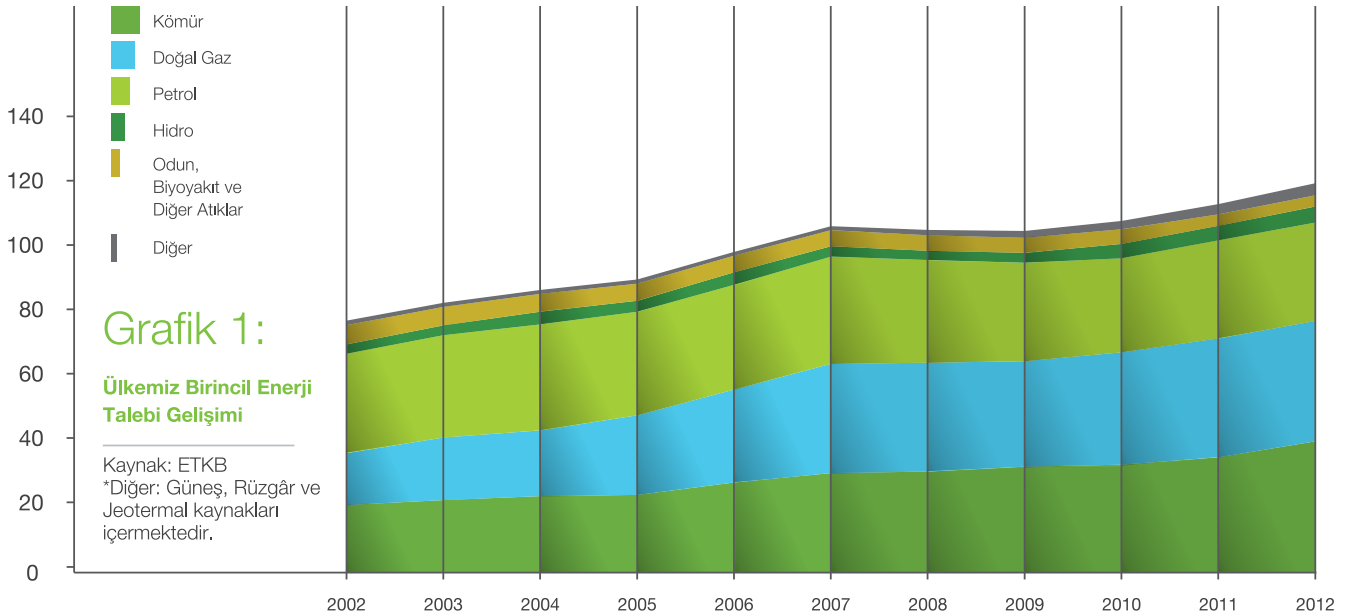
1

Güçlü ve Güvenilir Enerji Altyapısı

Arz güvenliği; arz, talep ve arz ile talebin fiziki olarak buluşmasına imkân veren altyapı olarak birbirini bütünleyen üç bileşen şeklinde ele alınmakta ve bunlardan birinin eksikliği arz güvenliğinin etkin yönetilememesi anlamına gelmektedir. Buradan hareketle elektrik enerjisi iletim ve dağıtım, doğal gaz iletim, dağıtım ve depolama alt kolları-

nı kapsayacak şekilde enerji altyapısının güçlü ve güvenilir hale getirilmesi, istenilen yerde istenilen zamanda enerjiye ulaşımı mümkün kılacak olup arz güvenliğine ve enerji piyasalarında istenilen rekabet düzeyine ulaşılmasına fayda sağlayacaktır.

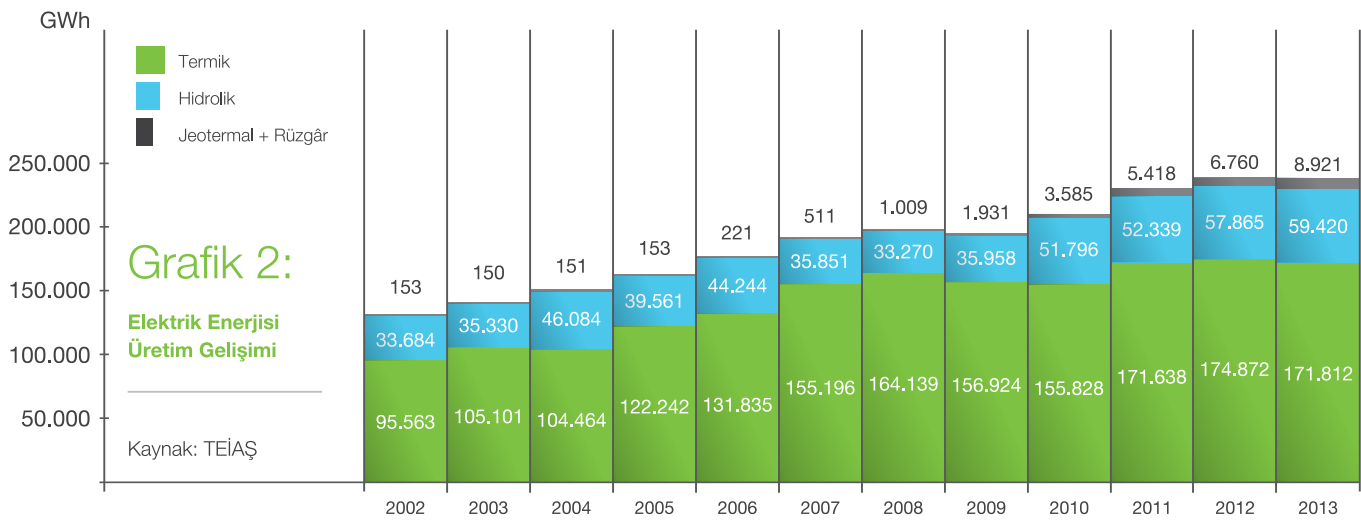
Milyon TEP

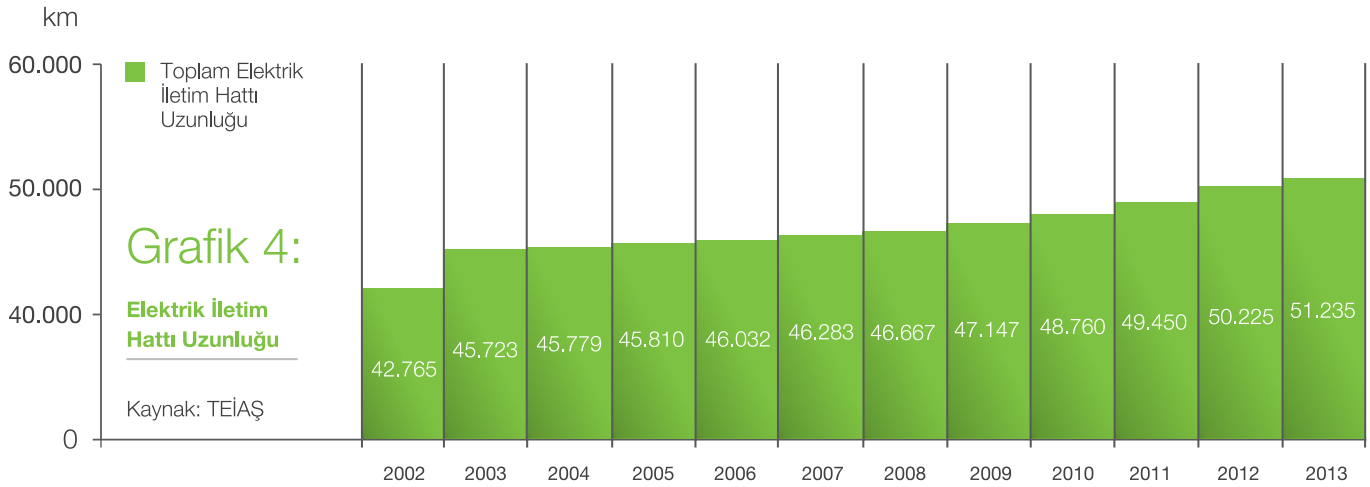
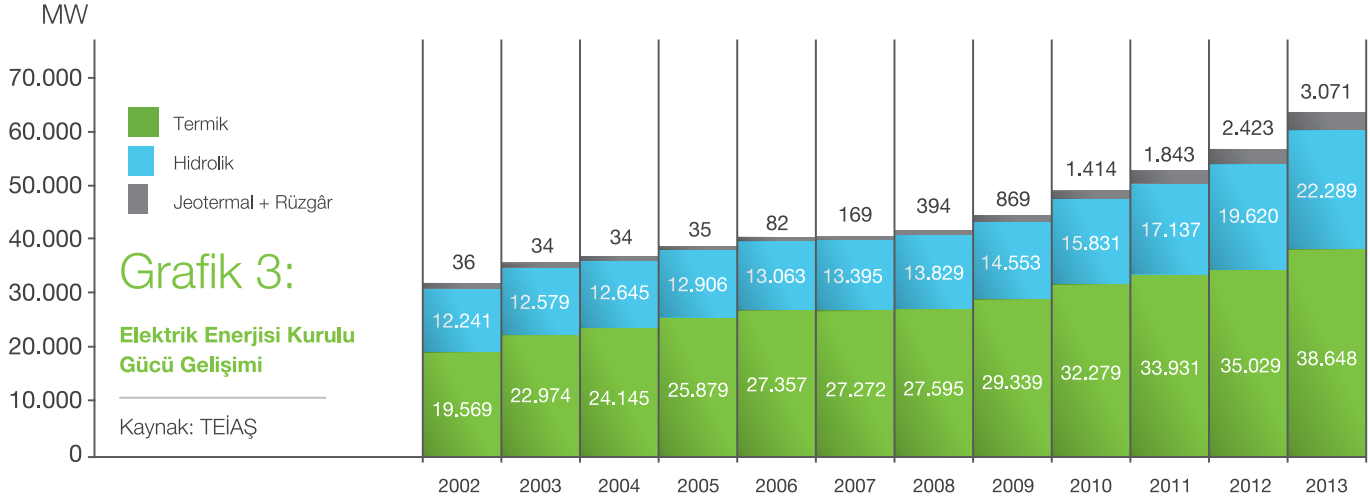

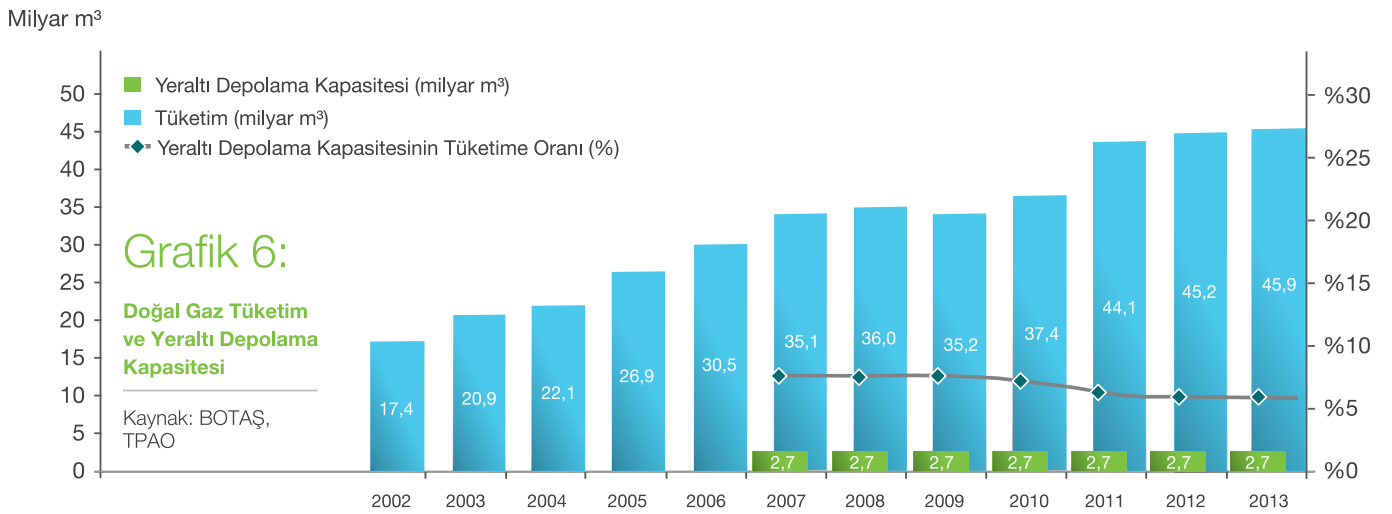
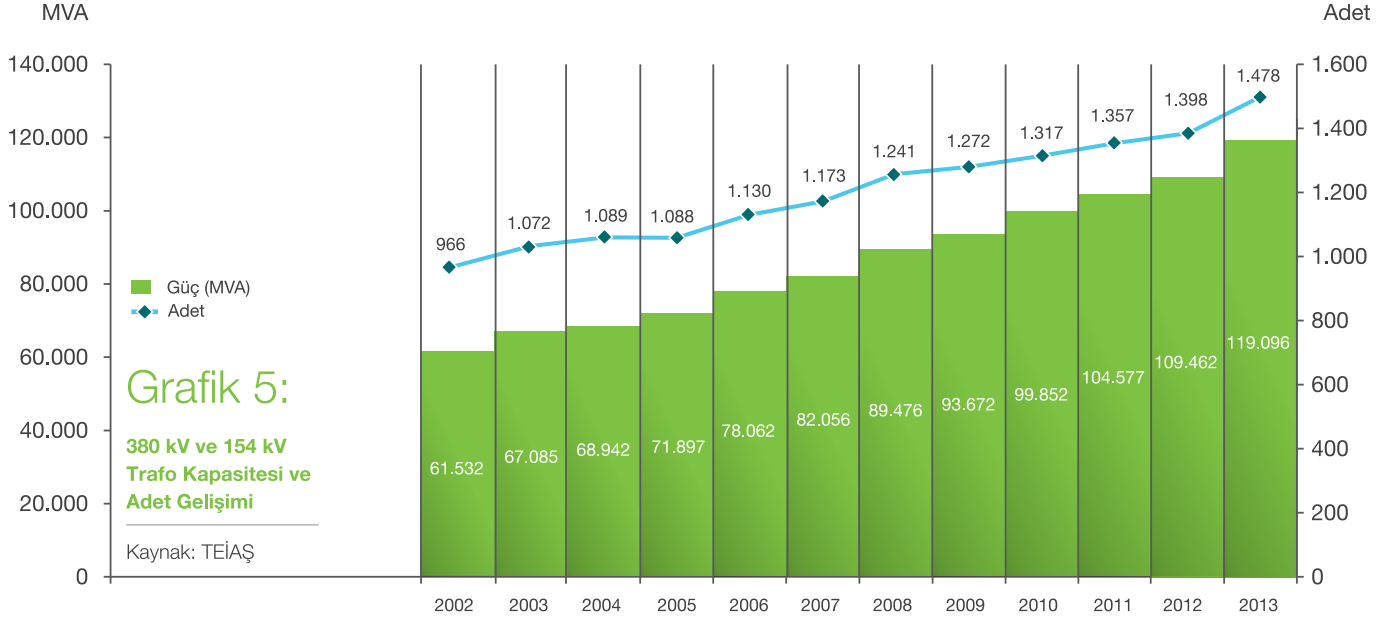
Doğal gaz açısından durum incelendiğinde, ucuz doğal gaz kaynaklarının daha etkin değerlendirilebilmesi, kışın düşen sıcaklıklara bağlı olarak tüketimin artması gibi mevsimsel talep dalgalanmaları ve kaynak ülkeye bağlı arıza durumları göz önünde bulundurularak doğal gaz talebinin kesintisiz karşılanmasını teminen doğal gaz depolama kapasitesinin yıllık tüketim miktarının %10'unu karşılayabilecek düzeye getirilmesi ve iletim hattı kısıtlarının giderilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca uzun vadede depolama kapasitesinin yıllık tüketimin %20'sini karşılayacak düzeye getirilmesini sağlayacak yatırımların başlatılması ve izlen-

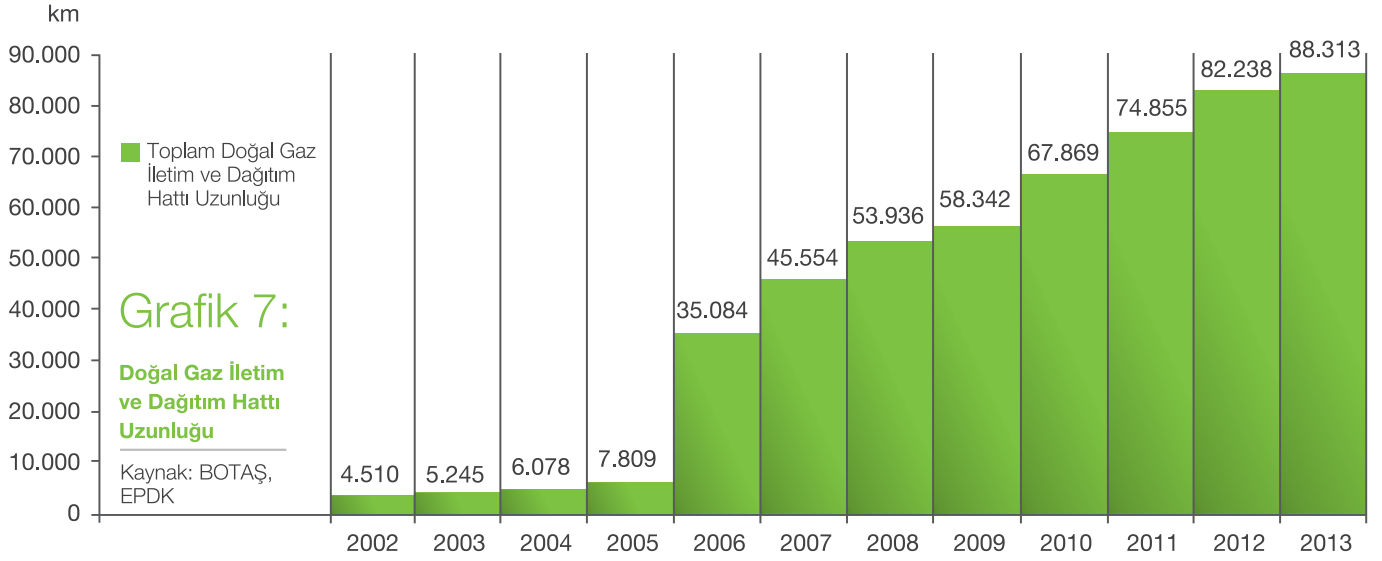
mesi çok önemlidir. Bu amaçla gerekli yatırımların desteklenmesi ve ilgili raporların ve programların hazırlanması planlanmaktadır.

Elektrik piyasası bakımından incelendiğinde ise iletim hattı yatırımlarının uzun vadede üretim gelişim planları doğrultusunda, kısa ve orta vadede ise arz talep dengesi gözetilerek planlanması hem elektrik enerjisinin istenilen yerde istenilen zamanda emre amade olmasını sağlayacak hem de piyasalarda kısıtlardan dolayı oluşabilecek sorunların önüne geçmek konusunda büyük katkı sağlayacaktır.

Özellikle doğal gaz ve elektrik piyasaları arasındaki doğrudan ilişki dikkate alındığında, doğal gaz ve elektrik enerjisi altyapılarının planlar dahilinde ve koordinasyon içinde güçlendirilmesi arz güvenliğine katkı sağlayacaktır.

Doğal gaz depolama tesisi yatırımları, sadece kamu tekelinde olmayıp özel sektörün de yapması gereken yatırımlardır. Depolama yatırımları yüksek finansman gereksinimi ve teknik güçlükleri ile hayata geçmesi zaman alan yatırımlardır. Finansman sorunları ve teknik gereksinimler, bu yatırımların zamanında devreye alınmasının önündeki en önemli risklerdir. Özel sektör açısından yatırım ortamının tarife, mevzuat, teşvikler vb. düzenlemelerle uygun hale getirilmesi, kamu yatırımları için ise yatırımların plana uygun şekilde ilerletilmesi ile bu risklerin yönetilmesi gerekmektedir.

A1. HEDEF 1

Doğal gaz depolama kapasitesinin uzun vadede yıllık tüketimin %20'sini karşılayabilmesini teminen gerekli yatırımların başlatılması ve plan dönemi sonuna kadar ise yıllık tüketimin en az %10'unu karşılayacak düzeye çıkarılması sağlanacaktır.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: PİGM, BOTAŞ, TPAO, EPDK

Performans Göstergeleri:

Doğal gaz depolama ve geri üretim kapasitesi		Baz Yıl 2013	2019
A1. PG.1.1	Toplam Depolama Kapasitesi (milyar Sm ³)	2,6	3,39
	Toplam Geri Üretim Kapasitesi (milyon Sm ³ /gün)	20	60

Tuz Gölü doğal gaz depolama ve geri üretim kapasitesi		Baz Yıl 2013	2017	2019
A1. PG.1.2	Tuz Gölü Depolama Kapasitesi (milyar Sm ³)	-	0,35	0,55
	Tuz Gölü Geri Üretim Kapasitesi (milyon Sm ³ /gün)	-	15	35

FSRU Günlük Gazlaştırma Kapasitesi		2017
A1. PG.1.3	Yüzer Depolama ve Gazlaştırma Ünitesi (FSRU) Günlük Gazlaştırma Kapasitesi (milyon Sm ³)	40

Marmara Ereğlisi LNG depolama ve geri üretim kapasitesi		2017	2018	2019
A1. PG.1.4	Marmara Ereğlisi LNG Terminali Depolama Kapasitesi (m ³)	255.000	255.000	255.000
	Marmara Ereğlisi LNG Terminali Günlük Gazlaştırma Kapasitesi (milyon Sm ³)	37	37	37

Aliğa LNG depolama ve geri üretim kapasitesi		2017	2018	2019
A1. PG.1.5	Aliğa LNG Terminali Depolama Kapasitesi (m ³)	280.000	280.000	280.000
	Aliğa LNG terminali günlük gazlaştırma kapasitesi (milyon Sm ³) (Kümülatif)	39	39	39
A1. PG.1.6	Yeni doğal gaz depolama alanlarını tespit çalışması yapılması			31.12.2018

A1. HEDEF 2

Elektrik ve doğal gaz iletim sisteminin, kısa ve orta dönem arz-talep dengesi ve uzun dönem üretim-gelişim planı doğrultusunda, ekonomik faaliyetlerin yoğun olduğu bölgelerde (n-2), diğer bölgelerde (n-1) kriterlerine göre tesis edilmesi ve işletilmesi sağlanacaktır.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: TPAO, BOTAŞ, TEİAŞ, EPDK

Performans Göstergeleri:

A1. PG.2.1	Elektrik ve doğal gaz iletim sistemi Orta Vade Eylem Planlarının ve Master Planlarının hazırlanması ve uygulanması	31.12.2017
A1. PG.2.2	Kısıt talimatı uygulamasının sona erdirilmesi	31.12.2017
A1. PG.2.3	Elektrik enerjisi ve doğal gaz iletim sistemleri için (n-1) veya (n-2) kriterlerine uygun acil durum planlarının her yıl güncellenmesi	

A1. HEDEF 3

Elektrik dağıtım şebekelerinin işletiminde kesinti sıklığı ve sürelerinin azaltılması ve müşteri memnuniyetinin artırılması sağlanacaktır.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: EİGM, TEDAŞ, EPDK

Performans Göstergeleri:

A1. PG.3.1	Ortalama kesinti sıklığı ve sürelerinin Avrupa ölçeklerine çekilmesinin sağlanması	31.12.2018
------------	--	------------

A1. PG.3.2	Müşteri memnuniyeti anket çalışması sayısı	2017	2018	2019
		1	1	1

A1. HEDEF 4

Elektrik ve doğal gaz iletim ve dağıtım sektöründe akıllı şebekeler/sistemler için yol haritası belirlenecektir.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: EİGM, BOTAŞ, TEİAŞ, TEDAŞ, EPDK

Performans Göstergeleri:

A1. PG.4.1	Elektrik akıllı şebekelerine/sistemlerine ilişkin yol haritasının hazırlanması	31.12.2017
------------	--	------------

A1. PG.4.2	Doğal gaz akıllı şebekelerine/sistemlerine ilişkin yol haritasının hazırlanması	31.12.2018
------------	---	------------

A1. HEDEF 5

Doğal gaz kullanımının yurt çapında yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: BOTAŞ, EPDK, Doğal Gaz Dağıtım Şirketleri

Performans Göstergeleri:

A1. PG.5.1	Doğal gaz arzı sağlanan il sayısı	2017	2018	2019
		79	81	81

A1. PG.5.2	Doğal gaz arzı sağlanan ilçe sayısı	2017	2018	2019
		90	190	220

A1. PG.5.3	Doğal gaz arzı sağlanan OSB sayısı	2017	2018	2019
		7	15	16

A1. HEDEF

6

Bakanlığımız ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlarımızda arz güvenliği ve kritik enerji altyapılarının korunması kapsamında uluslararası normları sağlayacak şekilde siber güvenlik çalışmaları yapılacaktır.

Koordinatör: SGB

Gerçekleştirme Sorumluları: Bakanlık Merkez Birimleri ile Bağlı, İlgili Kuruluşlar

Performans Göstergeleri:

A1. PG.6.1	Bakanlığımız ve kritik enerji altyapılarına sahip Bağlı, İlgili Kuruluşlarında bilgi güvenliği farkındalığının artırılması, ISMS/BGYS sisteminin DIN ISO/IEC normlarına göre kurulması	31.12.2017
A1. PG.6.2	Kritik enerji altyapılarının risk tanımlamalarının yapılması, risk yönetim ve takip sisteminin kurulması	31.12.2017
A1. PG.6.3	Yeni nesil güvenli kritik altyapı sistemlerinin geliştirilmesi ve mevcut sistemlerde güvenlik risklerinin azaltılması	31.12.2017
A1. PG.6.4	Siber olayların ve bütün altyapılarda iyileştirme çalışmalarının izlenmesi	31.12.2017

A1. HEDEF

7

Sistem güvenliğinin sağlanması kapsamında elektrik sektöründe kapasite mekanizmaları hayata geçirilecektir.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: TEİAŞ, EPDK, EPIAŞ

Performans Göstergeleri:

A1. PG.7.1	Uygun kapasite mekanizmalarının belirlenmesi için çalışmalar yapılması	31.12.2017
A1. PG.7.2	Tespit edilen uygun kapasite mekanizmalarının hayata geçirilmesi	30.06.2018

Stratejiler

- 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu gereği tüketimin %10'u düzeyinde olması gereken doğal gaz depolama hacmini yakalayabilmek ve sürdürülebilirliğini sağlamak için mevcut projelerin tamamlanması ve yeni projelerin planlanması sağlanacaktır.
- Mevcut doğal gaz depolama tesislerinin geri üretim kapasitelerinin artırılması sağlanacaktır.
- Özel sektörün depolama ve LNG terminali yatırımları yapabilmesinin önünü açacak düzenlemeler katılımcı bir yöntemle belirlenerek hayata geçirilecektir.
- Doğal gaz ve petrol üretimi yapılan sahaların, rezervlerin tükenmesinden sonra doğal gaz depolamak için uygunluğu işletme ruhsatı sahibi şirketlerle birlikte değerlendirilecektir.
- İletim kısıtı yaşanabilecek bölgeler için bölgesel arz ve talep gelişimine yönelik altyapı planlarının TEİAŞ ve BOTAŞ tarafından yapılması sağlanacaktır.
- Elektrik enerjisi ve doğal gazda yıllık talep projeksiyonları gözetilerek, elektrik enerjisinde depolama, akıllı şebekeler gibi teknolojik gelişmeler, doğal gazda depolama ve LNG terminali gibi yatırımlar gözetilerek mevcut elektrik enerjisi ve doğal gaz iletim yatırımlarının hayata geçirilmesi sağlanacaktır.
- İletim kısıtı yaşanan bölgeler için bölgesel arz ve talep gelişimine koşut altyapı planının TEİAŞ ve BOTAŞ tarafından yapılması, elektrik enerjisi iletim sisteminde (n-1) kriterine göre planlanmış yatırımların kısıt arz eden bölgelerde öncelikli olarak tamamlanması sağlanacaktır.
- Uluslararası enterkonksiyon tesislerinin ENTSO-E kriterlerine uygun olarak tamamlanması ve uluslararası elektrik enerjisi ticaretine imkan verecek şekilde gerekli altyapının oluşturulması sağlanacaktır.
- İhtiyaç olan doğalgaz depolama kapasitesinin, puant talebin, aylık ve yıllık talep projeksiyonlarının yer aldığı "Doğal Gaz İletim Kapasite Projeksiyon Raporu"nun her yıl düzenli olarak hazırlanıp yayınlanması sağlanacaktır.

AMAÇ

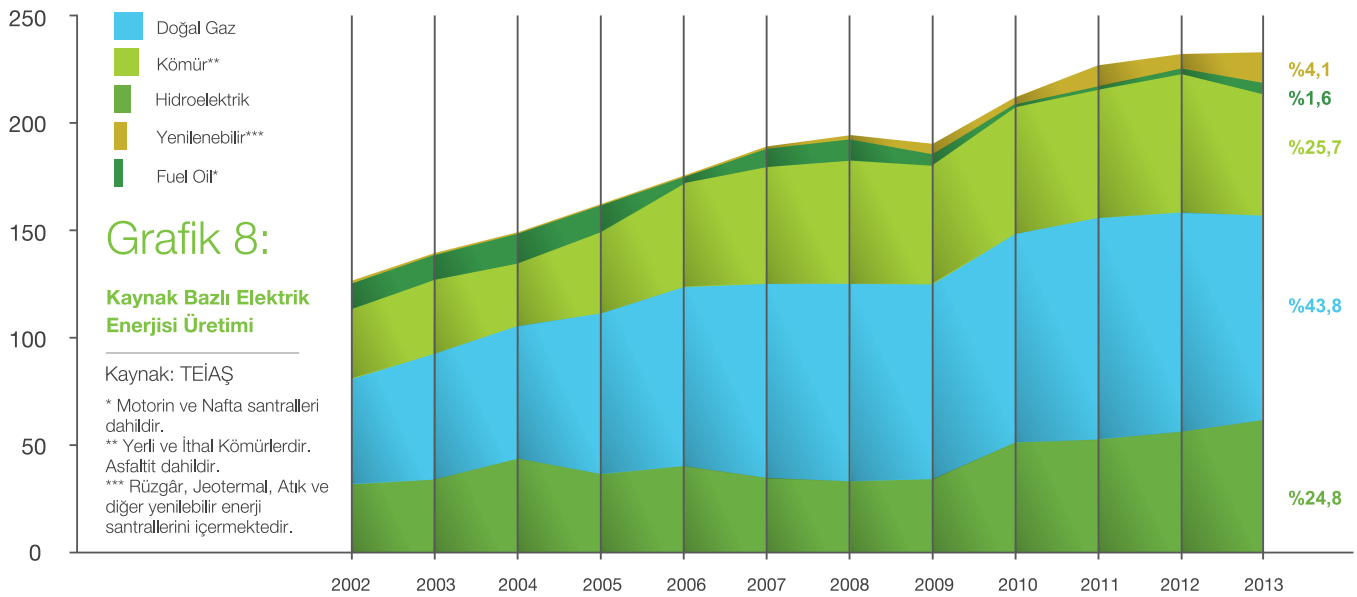
2

Optimum Kaynak Çeşitliliği

Birincil enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi ve Ülkemizin sahip olduğu kaynakların rasyonel bir şekilde kullanılması hem sürekliliğin hem de düşük maliyetli enerji arzının kilit bileşenleridir. Kaynak çeşitliliği hem kaynak tipinde hem de ithal edilen kaynağın sağlandığı ülkede çeşitliliği kapsamaktadır. Bu bağlamda, dışa bağımlılıktan kaynaklanan risklerin azaltılması ve enerji kaynaklarımızın öne çıkarılması ülke ekonomisi açısından büyük önem taşımaktadır.

Elektrik enerjisi üretiminde kaynak çeşitliliğinin sağlanabilmesi, kaynakların etkin kullanılabilmesi ve dışa bağımlılığın azaltılması açısından öne çıkan bir belirleyicidir. Örneğin doğal gazın ithal edilen bir kaynak olması nedeniyle dış ticaret açığındaki payının yüksek olmasının yanı sıra tedarik riskinin de bulunmasından dolayı, doğal gazın elektrik enerjisi üretimindeki payının dönem sonuna kadar %34 seviyelerine indirilmesi hedeflenmektedir.

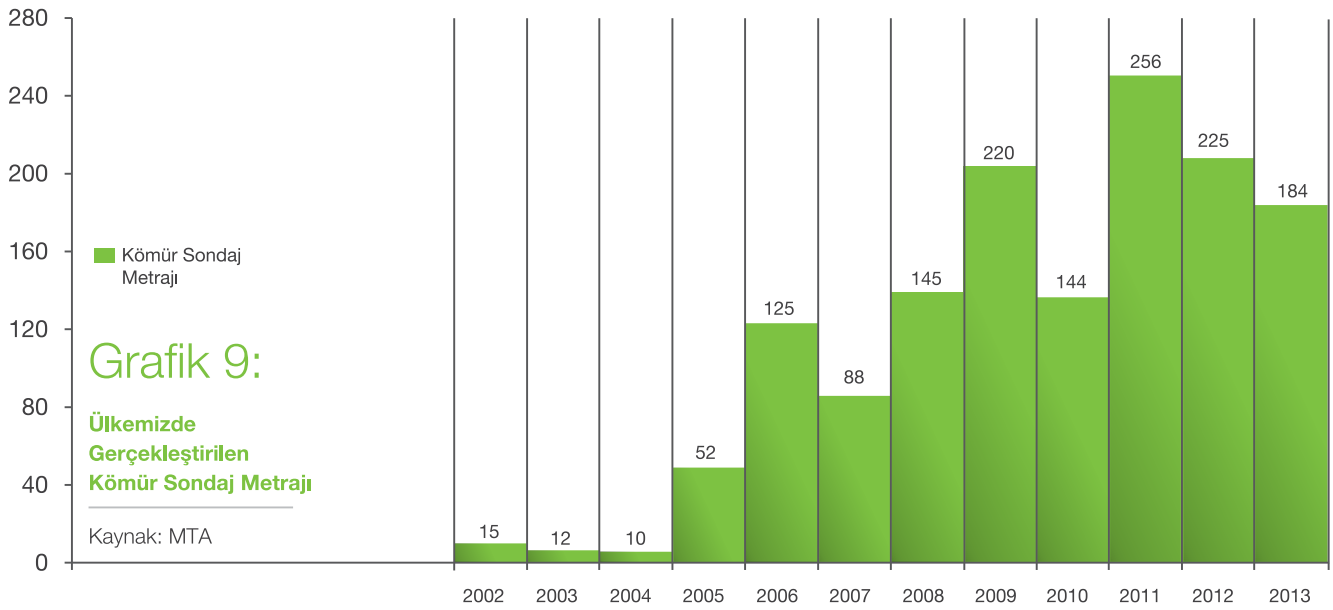
TWh

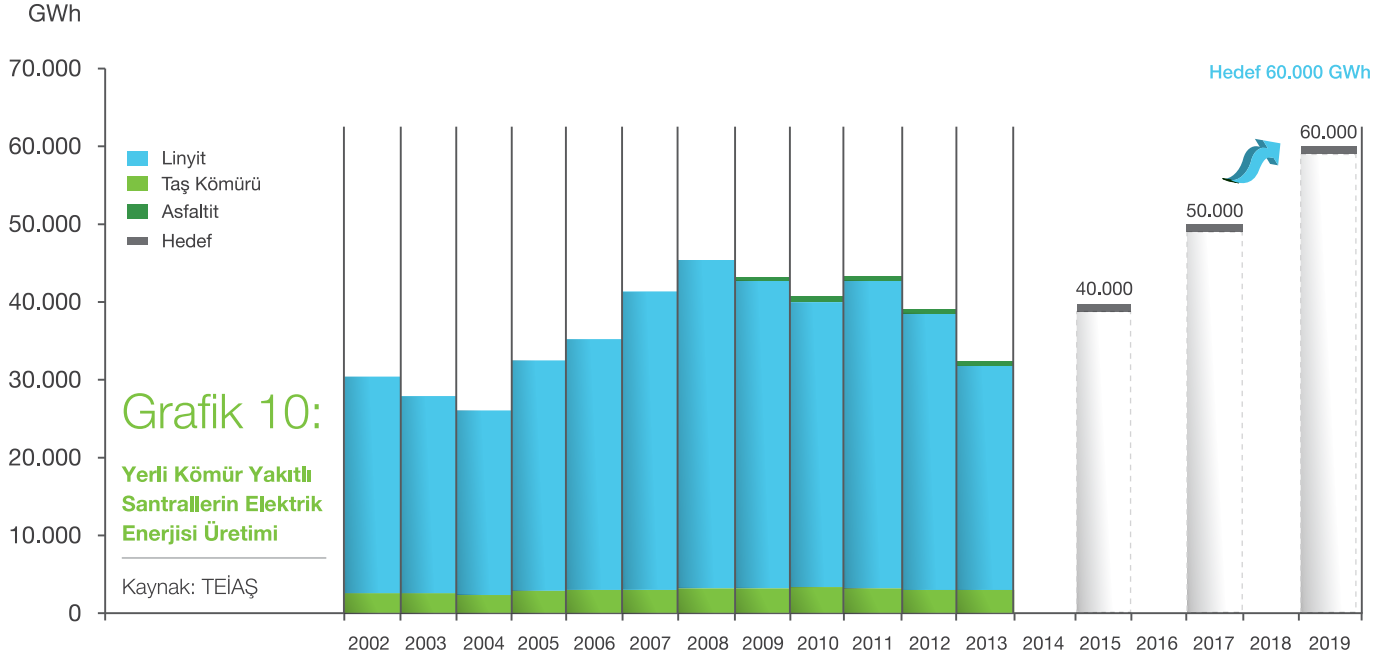

Ayrıca Ülkemizin sahip olduğu yerli kömür kaynaklarının en etkin şekilde değerlendirilmesi temel hedeflerden biri olarak belirlenmiş ve yapılacak yatırımlarla plan dönemi sonuna kadar yerli kömür kaynaklı elektrik enerjisi üreti-

minde yıllık 60 milyar kWh'lik üretim düzeyine ulaşılması hedeflenmiştir. Bu amaca ulaşabilmek adına bu yatırımların hızlandırılması ve yeni kaynakların araştırılması da hedefler arasında yer almaktadır.

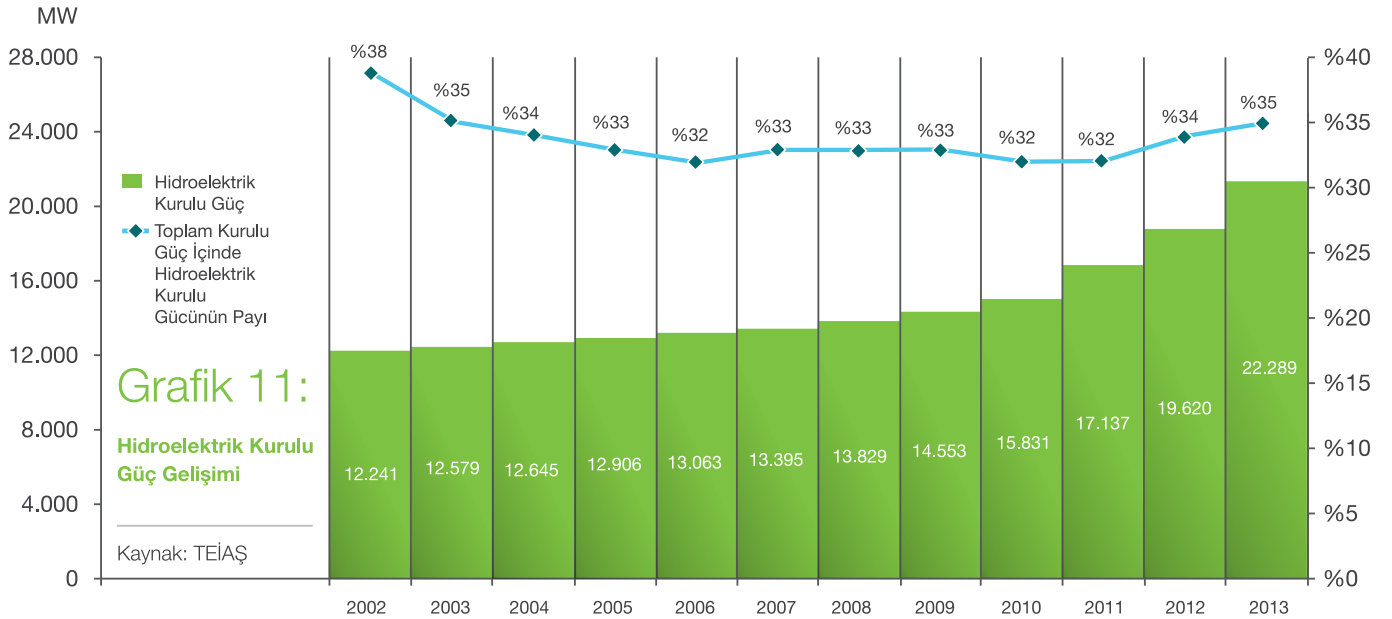
Bin Metre

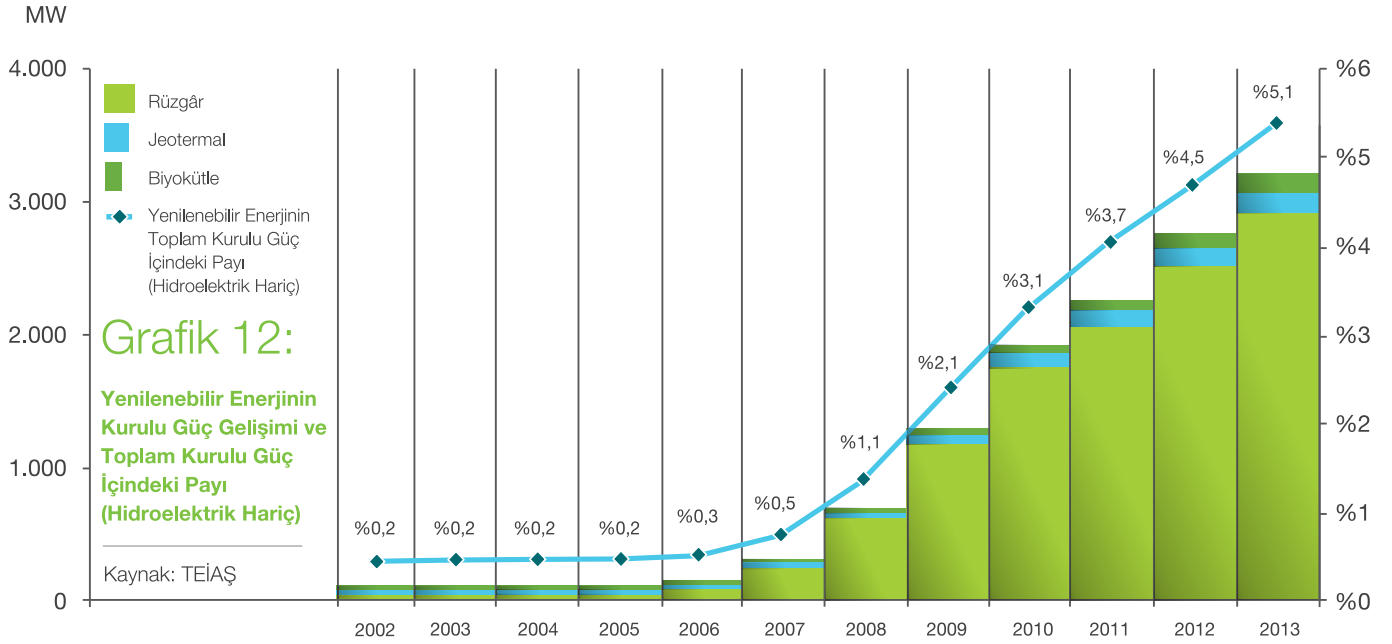

Ülkemizin sahip olduğu hidrolik, rüzgâr, güneş, jeotermal, biyokütle, dalga ve akıntı gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilerek ekonomiye kazandırılması kaynak çeşitliliğinin sağlanabilmesi açısından stratejik öneme sahiptir. Bu

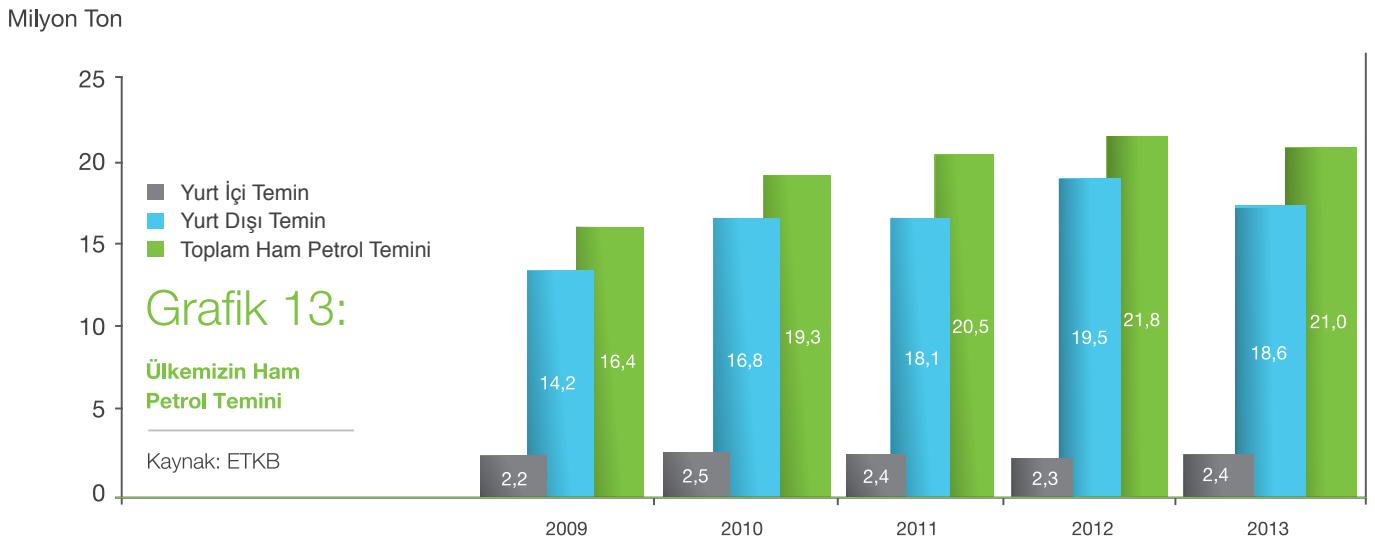
nedenle Stratejik Plan kapsamında yenilenebilir enerjinin elektrik enerjisi üretimindeki payının artırılması ve ayrıca ısı enerjisi kaynağı olarak da kullanımının sağlanabilmesi hedeflenmiştir.

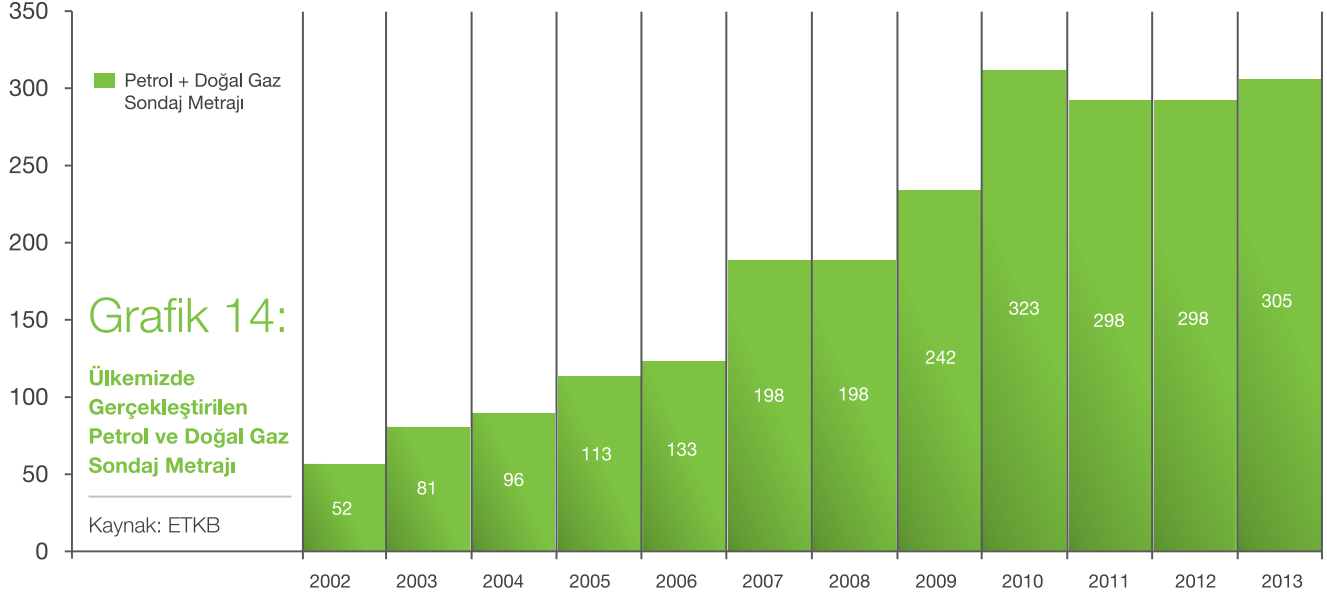

Yeni yerli petrol ve doğal gaz kaynaklarının keşfedilmesi, Ülkemizin kendi kaynaklarını kullanma olanağını arttıracak olması sebebiyle kaynak çeşitliliğine katkı sağlayıp dışa bağımlılığı azaltıcı etki gösterecektir. Bu çerçevede, yerli

petrol ve doğal gaz arama faaliyetlerinin artırılması ve çevresel etkileri de göz önüne alınarak konvansiyonel olmayan yöntemler ile arama ve üretim yapılması da bu amaç doğrultusunda konulmuş hedeflerdendir.

Bin Metre

Ülkemizde kullanılan doğal gaz miktarının %98,5'inin yurt dışı kaynaklardan temin ediliyor olması sebebiyle çeşitlilik ihtiyacının en çok hissedildiği kaynak doğal gazdır. Doğal gaz ithalatında yeni kontratlar ile kaynak ülke çeşitliliğinin

oluşturularak bir denge sağlanması, risklerin yönetilebilmesi ve meydana gelebilecek geçici sorunların hissedilmeden aşılabilmesi açısından stratejik önem taşımaktadır.

Başta kömür olmak üzere yerli kaynakların kullanımının önündeki engellerin aşılması özel sektör ve kamunun ortak çabaları ile mümkün olacaktır. Yenilenebilir enerjinin üretime daha fazla katılması ve yerli doğal gaz ve petrol aramalarının artması için yatırımları kolaylaştıracak düzenlemelerin hayata geçirilmesi ve yatırımcının bilinçli hareket etmesi önemlidir. Doğal gaz ve petrol ithalatında kaynak ülke çeşitlendirmesi ise hem ciddi bir altyapı gereksinimini hem de aktif bir enerji diplomasisini gerektirmektedir.

A2. HEDEF 1

Yerli kömürden üretilen elektrik enerjisi miktarının dönem sonunda yıllık 60 milyar kWh düzeyine çıkarılması sağlanacaktır.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: EÜAŞ, TEİAŞ, TKİ, TTK, EPDK

Performans Göstergesi:

A2. PG.1.1	Yerli kömürden üretilen elektrik enerjisi miktarı (milyar kWh)	Baz Yıl 2013	2015	2017	2019
		32,9	40	50	60

A2. HEDEF 2

Var olan yerli kömür kaynaklarının elektrik enerjisi üretim yatırımlarına dönüştürülmesi ve yeni kaynakların araştırılması sağlanacaktır.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: MİGEM, MTA, EÜAŞ, TKİ, TTK

Performans Göstergeleri:

A2. PG.2.1	Çayırhan 2 kömür sahasının yatırıma açılması	31.01.2017
A2. PG.2.2	Kömür sahaslarının elektrik üretim yatırımlarına açılması için Ön Fizibilite Raporlarının tamamlanarak her saha için uygun olan yatırım ve finansman modelinin geliştirilmesi	31.12.2017
A2. PG.2.3	Eskişehir-Alpu kömür sahasının yatırıma açılması	31.12.2017
A2. PG.2.4	Afşin-Elbistan kömür sahasının yatırıma açılması	31.03.2018
A2. PG.2.5	Tekirdağ-Çerkezköy kömür sahasının yatırıma açılması	30.04.2018
A2. PG.2.6	Konya-Karapınar kömür sahasının yatırıma açılması	30.06.2018
A2. PG.2.7	Afyonkarahisar-Dinar kömür sahasının yatırıma açılması	31.12.2018
A2. PG.2.8	Tekirdağ-Malkara kömür sahasının yatırıma açılması	31.12.2018

A2. HEDEF 3

Yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik enerjisi arzı içindeki payının artırılması ve yeni kaynakların araştırılması sağlanacaktır.

Koordinatör: YEGM

Gerçekleştirme Sorumluları: YEGM, MTA, TEİAŞ, EPDK

Performans Göstergeleri:

Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı planlanan kurulu güç değerleri (MW):		Baz Yıl 2013	2015	2017	2019
A2. PG.3.1	Hidrolik	22.289	25.000	27.700	32.000
A2. PG.3.2	Rüzgâr	2.759	5.600	7.000	10.000
A2. PG.3.3	Jeotermal	311	360	700	1.300
A2. PG.3.4	Güneş (PV)	-	300	1.800	3.000
A2. PG.3.5	Biyokütle	237	380	540	700
A2. PG.3.6	Rüzgâr İzleme ve Tahmin Merkezi (RİTM) Projesi'nin paydaş/ihtiyaç analizi yapılarak güncellenmesi				31.12.2017
A2. PG.3.7	Rüzgâr ve Güneş Enerjisi Potansiyel Atlaslarının güncellenmesi				31.12.2017
A2. PG.3.8	Güneş İzleme ve Tahmin Merkezi (GİTM) kurulumu				31.12.2018

A2. HEDEF 4

Nükleer enerjinin elektrik enerjisi üretim portföyüne dahil edilmesine yönelik çalışmalara devam edilecek ve nükleer santral inşaatının başlatılması sağlanacaktır.

Koordinatör: NEPUD

Gerçekleştirme Sorumluları: NEPUD, EİGM, TAEK, EÜAŞ, TEİAŞ, EPDK, TETAŞ

Performans Göstergeleri:

A2. PG.4.1	Sinop NGS için yer lisansının alınmasının sağlanması	31.12.2018
A2. PG.4.2	Akkuyu NGS için elektrik enerjisi iletim hatları ihale çalışmalarının tamamlanması	31.12.2018

A2. PG.4.3	Akkuyu NGS'nin inşaat lisansının alınmasının sağlanması	31.12.2018
------------	---	------------

A2. PG.4.4	Üçüncü NGS için sahanın teknik, ekonomik ve çevresel kriterler doğrultusunda belirlenmesi, ön fizibilite ve yatırım hazırlıklarına başlanması, yatırımcının belirlenmesi çalışmalarının tamamlanması	31.12.2018
------------	--	------------

A2. HEDEF 5

Yurt içi ve yurt dışı ham petrol üretim miktarının artırılması sağlanacaktır.

Koordinatör: PİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: PİGM, TPAO, BOTAŞ

Performans Göstergeleri:

A2. PG.5.1	Yurt içi ortalama günlük ham petrol üretim miktarı (varil/gün)	Baz Yıl 2013	2015	2016	2017	2018	2019
		45.500	48.000	48.400	48.800	49.300	49.900

A2. PG.5.2	Yurt dışı ortalama günlük ham petrol üretim miktarı (varil/gün)	Baz Yıl 2013	2015	2016	2017	2018	2019
		22.000	35.000	39.000	39.000	39.000	44.000

A2. HEDEF 6

Konvansiyonel olmayan yöntemlerle elde edilebilecek hidrokarbon potansiyelinin ortaya çıkarılması sağlanacaktır.

Koordinatör: PİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: TPAO, TKİ, TTK

Performans Göstergeleri:

A2. PG.6.1	Bitümlü şeyl potansiyeli ortaya konularak şeyl petrolü üretimine yönelik çalışmaların tamamlanması	31.12.2017
------------	--	------------

A2. PG.6.2	Kaya gazı, kaya petrolü, gaz hidrat vb. kaynakların üretilebilir olduğunun belirlenmesi ve potansiyelin ortaya konulmasına ilişkin çalışmaların tamamlanması	31.12.2017
------------	--	------------

A2. PG.6.3	Kömür kaynaklı metan gazı potansiyelinin ortaya konulmasına ilişkin çalışmaların tamamlanması	31.12.2017
------------	---	------------

A2. HEDEF 7

Doğal gaz ithalatında yeni kaynak ülkeler ve güzergahlar ilave edilerek kaynak ülke ve güzergah dağılımının çeşitlendirilmesi sağlanacaktır.

Koordinatör: DİAB

Gerçekleştirme Sorumluları: TPBH, EİGM, BOTAŞ

Performans Göstergeleri:

A2. PG.7.1	Plan dönemi sonuna kadar boru gazı veya LNG formunda doğal gaz temini sağlanan ülkelere en az iki ülke eklenmesi
A2. PG.7.2	Plan dönemi sonuna kadar doğal gaz ithalatında tek bir ülkeye bağımlılığın en fazla %50 seviyesinde olması
A2. PG.7.3	Doğal gaz boru hatlarının gerektiğinde ters çalıştırılması ve başka ülkelerin LNG tesislerinin de kullanılabilmesi gibi alternatiflerin geliştirilmesi

A2. HEDEF 8

Plan dönemi sonuna kadar yerli petrol ve doğal gaz arama ve üretim faaliyetlerinin artırılması sağlanacaktır.

Koordinatör: PİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: PİGM, TPAO

Performans Göstergeleri:

A2. PG.8.1	Açılacak arama ve üretim kuyusu sayısı	2015	2016	2017	2018	2019
		186	40	60	60	63
A2. PG.8.2	Açılacak derin deniz kuyusu sayısı	2015	2018	2019		
		1	1	1		

A2. HEDEF 9

Plan dönemi sonuna kadar doğal gaz kaynaklı elektrik enerjisi üretiminin toplam üretim içindeki payının %34'e indirilmesi sağlanacaktır.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: EİGM, EPDK

Performans Göstergeleri:

A2. PG.9.1	Elektrik enerjisi üretiminde doğal gazın payı (%)	Baz Yıl 2013	2015	2016	2017	2018	2019
		43,8	45	37	36	35	34

A2. HEDEF 10

Doğal gazın ulaştırılmadığı yerlerde CNG, LNG ve LPG kullanımının yaygınlaştırılmasına ilişkin gerekli fizibilite çalışmaları yapılacak ve fizibil görülüyor ise strateji ve yol haritası çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Koordinatör: PİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: EPDK

Performans Göstergeleri:

A2. PG.10.1	Fizibilite çalışmalarının tamamlanması	31.12.2016
A2. PG.10.2	Strateji çalışmalarının tamamlanması	31.12.2017
A2. PG.10.3	Yol haritasının tamamlanması	31.12.2017

A2. HEDEF 11

Nükleer santrallerde yerli yakıt olarak kullanılmak üzere Ülkemizin uranyum ve toryum kaynaklarının aranması ve geliştirilmesi sağlanacaktır.

Koordinatör: NEPUD

Gerçekleştirme Sorumluları: NEPUD, MİGEM, MTA, ETİ MADEN

Performans Göstergeleri:

A2. PG.11.1	Ülkemiz uranyum ve toryum kaynaklarının ve bu kaynaklara dayalı yerli nükleer sanayi politikasının belirlenerek yol haritasının hazırlanması	31.12.2018
A2. PG.11.2	Uranyum ve toryum kaynaklarına yönelik rezerv tespit çalışmaları yapılarak üretim fizibilite raporlarının hazırlanması	31.12.2019

Stratejiler

- Elektrik enerjisi üretim amaçlı redevans yöntemi ile özel sektöre ihale edilerek sözleşmesi yapılan kömür sahalarındaki yatırımların tamamlanarak işletmeye geçilmesi sağlanacaktır.
- Kamu ve özel sektör sorumluluğundaki mevcut kömür yakıtlı elektrik enerjisi üretim santrallerindeki üretimi arttıracak rehabilitasyon ve modernizasyon projelerinin gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.
- Özel sektör tarafından yürütülen yerli kömürlerden elektrik enerjisi üretimine yönelik projelerin gerçekleştirilmesi takip edilecektir.
- Yerli taş kömürü üretiminin artırılması sağlanacaktır.
- Kamunun ruhsat sahibi olduğu tüm kömür sahalarının uygun modellerle (büyük ölçekli rezerve sahip linyit sahalarının hükümetler arası anlaşma/kamu özel ortaklığı vb.) yatırıma açılması sağlanacaktır.
- Yeni kömür sahalarının araştırılması ve mevcut sahaların yatırıma hazır hale getirilmesi için MTA'nın ilgili birimlerinin teknik eleman sayısının artırılması ve mevcut altyapı durumlarının iyileştirilmesi sağlanacaktır.
- Yerli taşkömürü için Linyit Arama Projesi benzeri bir Taşkömürü Arama Projesi için gerekli çalışmaların yapılması ve arama faaliyetlerine başlanması sağlanacaktır.
- Elektrik enerjisi üretimi, ısıtma ve diğer amaçlara uygun jeotermal sahaların arama çalışmalarına ağırlık verilecektir.
- Yenilenebilir enerjinin teşvikinde Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması'na (YEKDEM) devam edilecektir.
- Jeotermalde arama aşaması için uygun teşvik yapısının tasarlanması ve diğer tedbirlerle birlikte hayata geçirilmesi sağlanacaktır.
- Yerinde üretimin yaygınlaştırılması için izin ve onay süreçleri iyileştirilecek ve kolaylaştırılacaktır.
- Kesintili üretim yapan yenilenebilir enerji kaynaklarının (rüzgar ve güneş) şebekeye entegrasyonunu teminen gereken altyapı güçlendirmelerinin gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.
- Uygun olan bölgelerdeki termik santrallerde besleme suyunun güneş enerjisiyle ön ısıtmaya tabi tutulduğu hibrit sistemlerin kullanımının artması sağlanacaktır.
- Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı projelere ait izleme ve takip sistemi kurulacaktır.
- Ülkemizin dalga enerjisi potansiyelinin tespit edilmesine ilişkin çalışmalar yürütülecektir.
- Kamu ve hazine arazilerinde elektrik enerjisi üretimine uygun Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanlarının (YEKA) belirlenmesi, derecelendirilmesi, korunması ve kullanımının sağlanmasına ilişkin çalışmalar desteklenecektir.
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının etkin kullanımına yönelik pilot projeler ile hibrit sistemlere dayalı pilot projelerin geliştirilmesine destek sağlanacaktır.
- Yenilenebilir enerji yatırımlarının (lisanslı olanlar ve planlananlar) hayata geçebilmesini teminen finansman imkanlarının ve teşviklerin geliştirilmesine yönelik tedbirler alınacaktır.
- Pompaj depolamalı HES uygulaması başlatılacak ve yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

- Yenilenebilir enerjinin ısı enerjisi elde etmede ve soğutmada kullanımının artırılmasına yönelik tedbirler tasarlanacaktır.
- Karapınar Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi'nin güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesislerinin MW bazında tahsis edilmesi sağlanacaktır.
- NGS projeleri için belirlenen takvimlere uyulması için gerekli takip yapılacak ve önlemler alınacaktır.
- NGS projeleri için nükleer güvenlik ve emniyet ile ilgili yapılacak lisanslama başvuruları öncelikle ele alınacaktır.
- Akkuyu NGS'nin ilgili iletim hatlarının planlara uygun ve santralin devreye girmesi ile senkronize bir şekilde ilerlemesi sağlanacaktır.
- NGS'lerin lisanslanması, denetimi ve yaptırımlar gibi konularda ihtiyaç duyulacak yasal ve düzenleyici altyapının, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı tarafından belirlenen norm ve standartlara uygun şekilde oluşturularak uygulanması sağlanacaktır.
- Petrol bulgusu tespit edilememiş veya geleneksel olmayan yöntemlerin uygulanacağı alanlarda verilecek iş ve yatırım programı için alınacak teminat oranlarına indirim uygulanacaktır.
- Petrol ve doğal gazda ikincil üretim yöntemleri uygulanması, ilave üretim kuyularının açılması ve yeni sahaların keşfedilmesi gibi yollarla üretimin sürdürülebilirliği sağlanacaktır.
- Kaya gazı ve kaya petrolü potansiyelini tespit etmek amacıyla çalışmaların yapılması sağlanacaktır.
- Konvansiyonel olmayan yöntemlerle gaz elde edilmesi ile ilgili çalışmalara devam edilmesi sağlanacak, üre-

tilen gaz için petrol ve doğal gaz üretimine sağlanan teşviklerin verilmesine ve konvansiyonel olmayan yöntemlerle üretilen ve doğal gazla aynı özelliklere sahip her türlü gazın iletim operatörünün onayı ile doğal gaz şebekesini beslemesine yönelik yasal düzenlemeler yapılacaktır.

- Alternatif kaynak ülkeler için araştırmalar yapılacak, potansiyel ülkeler belirlenecek ve müzakerelere başlanacaktır.
- Petrol ve doğal gaz aramaları teşvik edilecektir.
- Ülkemizde hiç arama faaliyetleri yürütülmemiş olan kısımlar için çevresel ve ekonomik sürdürülebilirlik de gözetilerek arama çalışmalarına yönelik yaklaşımlar geliştirilecektir.
- Ülkemiz sahalarında derin deniz aramalarının artırılması sağlanacaktır.
- Enerji politika ve stratejileriyle uyumlu şekilde doğal gaz kaynaklı elektrik enerjisi üretiminde lisanslama sürecine ilişkin düzenlemeler yapılacaktır.
- Doğal gazın ulaşamadığı mahallerde LPG'nin evsel ve endüstriyel kullanımına ve elektrik enerjisi üretiminde birincil ve/veya yedek yakıt olarak kullanımına yönelik gerekli fizibilite, strateji ve yol haritası çalışmaları, gerektiği noktada diğer Bakanlıklarla koordineli olarak yapılacaktır.
- Boru hatlarının ulaşamadığı yerlerde, çevresel faktörler ve sanayinin geliştirilmesi politikaları çerçevesinde dökme LNG kullanımının teşvik edilmesi ve bu çerçevede fiyat politikaları belirlenmesinde etkin rol alınacaktır.
- Uranyum ve toryum kaynaklarının rezerv tespit çalışmaları tamamlanarak üretim fizibilite çalışmalarının tamamlanması sağlanacaktır.

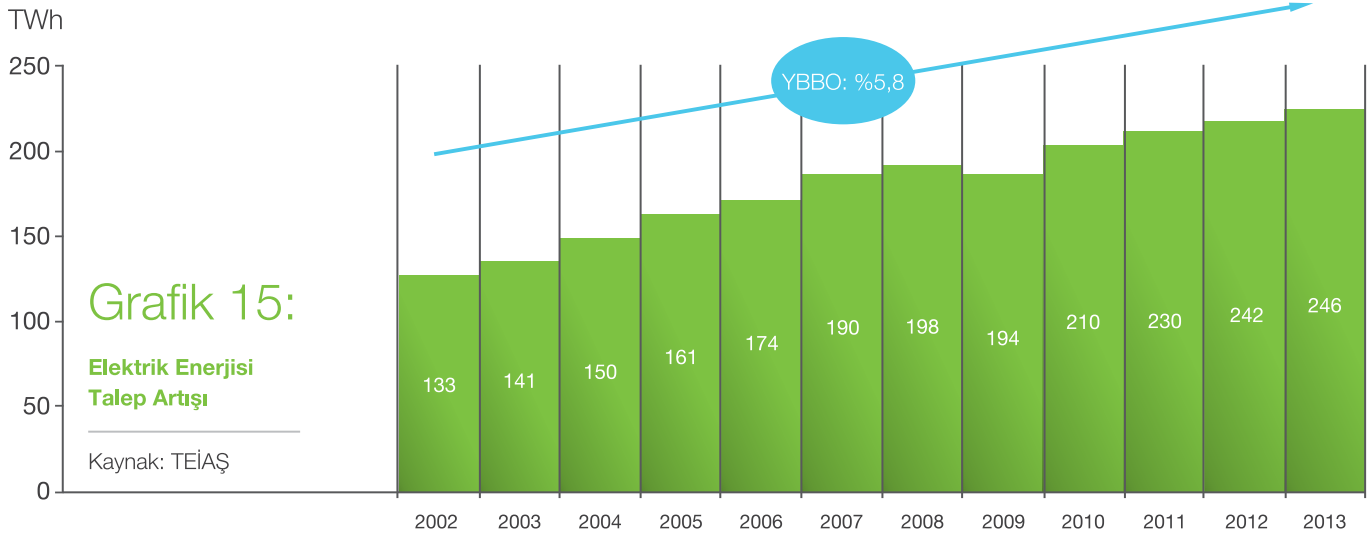
AMAÇ

3

Etkin Talep Yönetimi

Arz güvenliğinin önemli bir bileşenini talep yönetimi oluşturmaktadır. Enerji piyasalarında yalnızca arz tarafında yapılan düzenlemeler piyasaların etkinliği ve sürdürülebilirliği için yeterli olmamaktadır. Talep tarafının aktif olarak piyasaya katılması, arz ve/veya talebin ortaya çıkarabileceği dengesizlikleri en aza indirecek, arz ve talebin optimal bir seviyede buluşabilmesine imkân tanyacaktır. Talep yönetim

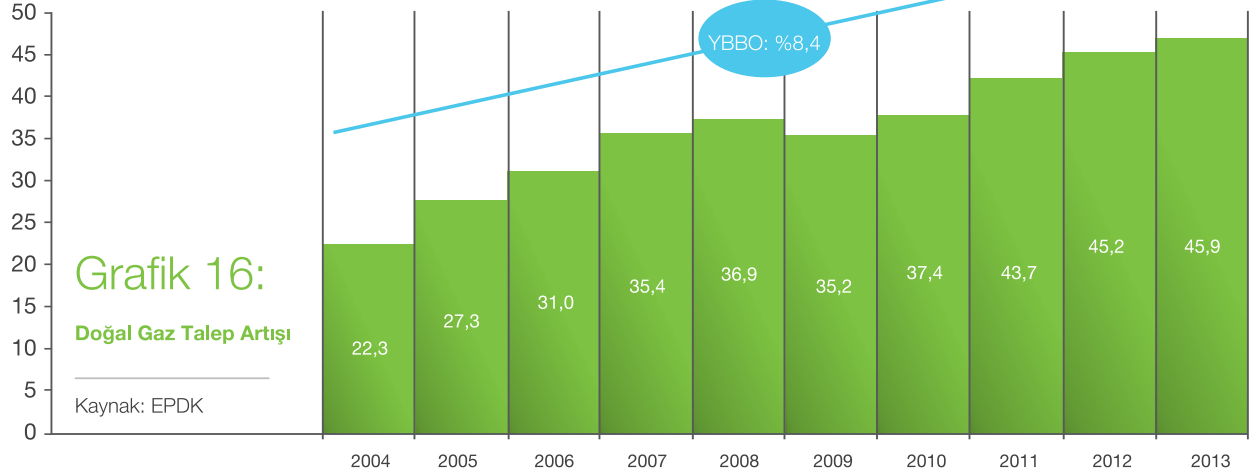
mekanizmalarının ticari olarak kullanılabilir hale gelmesi, puant talebin yönetilmesinde önemli bir araç olacaktır. Böylece arzın, yönetilmeyen talebi karşılamakta yetersiz kalabileceği durumlarda sistemde esneklik yaratılması ile fiyat dalgalanmalarının daha kolay yönetilebilmesi sağlanacaktır.

*YBBO: Yıllık Bileşik Büyüme Oranı, belirli bir dönem içerisinde gerçekleşen yıllık verilerin yıllık ortalama büyüme oranını belirlemeye yarayan bir hesaplamadır.

$YBBO = [(Dönem Sonu Verisi/Dönem Başlı Verisi)^{(1/(Dönem Kapsamındaki Yıl Sayısı))} - 1] * 100$

Milyar Sm³

Bu amaca ulaşabilmek için, hedef olarak doğal gaz piyasasında 2018 yılı sonu itibarıyla talep yönetimine başlanması, elektrik piyasasında ise talep tarafının katılımının 2017 yılı sonuna kadar hayata geçirilmesi öngörülmüştür.

Talep tarafının katılımı, ilgili düzenleyici çerçevenin hazır

olmasının yanı sıra, talep tarafının önemli ölçüde farkındalık geliştirmesi ile mümkün olacaktır. Talep tarafının bu konuda bilgilendirilmesi ve katılımının getireceği avantajları öğrenmesi ile bu amaca ulaşmanın kolaylaşacağı öngörülmektedir.

A3. HEDEF 1

Elektrik enerjisinde puant talebin ortalama talebe oranının düşürülmesini teminen serbest piyasa bazlı talep tarafı katılımı mekanizması hayata geçirilecektir.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: TEİAŞ, EPDK, EPIAŞ

Performans Göstergeleri:

A3. PG.1.1	Elektrik enerjisi sektöründe serbest piyasa bazlı talep tarafı katılımı mekanizmasının hayata geçirilmesi	31.12.2017
------------	---	------------

A3. HEDEF 2

Doğal gazda talep yönetimi mekanizmalarının hayata geçirilmesi sağlanacaktır.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: BOTAŞ, EPDK

Performans Göstergeleri:

A3. PG.2.1	Doğal gazda talep yönetimi mekanizmasının hayata geçirilmesi	31.12.2018
------------	--	------------

Stratejiler

- Sanayi tüketicileri ve meskenler için talep tarafı katılım odaklı pilot projeler hayata geçirilecek, sonuçları değerlendirilecek, fayda-maliyet analizleri ve etki analizleri yapılarak uygulama yol haritası oluşturulacaktır.
- Elektrik enerjisinde tarımsal sulamadan kaynaklı puant talep ve kayıp kaçak sorunlarını gidermek üzere ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon sağlanacaktır.
- Konutlarda talep yönetimi yapılması sağlanacak, pilot projeler ile “akıllı sayaç-ev tüketimi kontrol yapısı” kurularak evlerdeki tüketimin izlenebilmesi, verimlilik ve tasarrufun yanı sıra puant saatlerdeki tüketimin azaltılması sağlanacaktır.
- Doğal gazda serbest piyasaya geçişe ilişkin adımların atılması ve fiyatın arz-talep dengesi içinde oluşması sağlanacaktır.
- Doğal gazda talebin yönetimine yönelik kesintili ve/veya kademeli tarife vb. araçların geliştirilmesi sağlanacaktır.

Ulaşım, konut ve
sanayideki verimliliğiyle

YENİ TÜRKİYE'DE TASARRUF VAR.

TEMA

2

Enerji Verimliliği ve Enerji Tasarrufu

Neden Enerji Verimliliği ve Enerji Tasarrufu?

Başlı başına bir arz kaynağı olarak görülmekte olan verimlilik ve tasarruf, bu haliyle arz güvenliğinin önemli bir bileşeni olarak değerlendirilmiş ancak konunun kapsamından ve öneminden dolayı ayrı bir tema olarak ele alınması uygun bulunmuştur. Bu tema, ana hatlarıyla sanayi, ulaşım, konut ve genel aydınlatma gibi alanlarda enerji verimliliği

potansiyelinin değerlendirilebilmesi için mevzuat, teşvikler, bilgilendirme, farkındalık kampanyaları, yeni teknolojilerin hayata geçirilmesi ve benzeri konularda adımlar atılmasını ifade etmektedir. İlgili diğer kurumlarla iş birlikleri ile etkin yönetim yapısının ve enerji verimliliği sektörünün tasarımı da temanın kapsamındadır.

GZFT Analizi Sonuçları

- Ülkemizin henüz yeterince değerlendirilememiş, oldukça yüksek bir enerji verimliliği potansiyeli bulunmakta olup bu potansiyelin değerlendirilebilmesi için finansal ve teknik desteğin artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Enerji verimliliği ve enerji tasarrufuna yönelik olarak bilinçlendirme kampanyaları yürütülmektedir. Ancak Bakanlığımızın bu kampanyaları ve örnek uygulamaları arttırarak daha aktif rol almasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Enerji yoğunluğunu düşürecek tedbirler bir bütün olarak hayata geçirilmeli, ilgili Bakanlıklar ve sivil toplum kuruluşlarının koordinasyonu ile uygulamaya alınmalıdır. Verimlilik konusunda bilinç arttırmaya yönelik önemli çalışmalar mevcuttur ancak bu çalışmaların geniş kitlelere yaygınlaştırılması gerekmektedir.
- Verimlilik alanında mevzuat ve teşvikler bulunmakla birlikte henüz hedeflenen etki tam olarak sağlanamamıştır. Etki analizine dayalı teşvik tasarımı ve Enerji Verimliliği Danışmanlık Şirketlerini (EVD) içine alacak şekilde verimlilik sektörünün etkinliğinin artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Kamu uhdesindeki elektrik enerjisi üretim santrallerinin ortalama emre amadeliliğinin düşük olması üretim portföyü açısından bir sorun olarak öne çıkmakta olup bu santrallerde rehabilitasyon ve modernizasyon çalışmalarının tamamlanması gerekmektedir.

AMAÇ

4

Enerjisini Verimli Kullanan Bir Türkiye

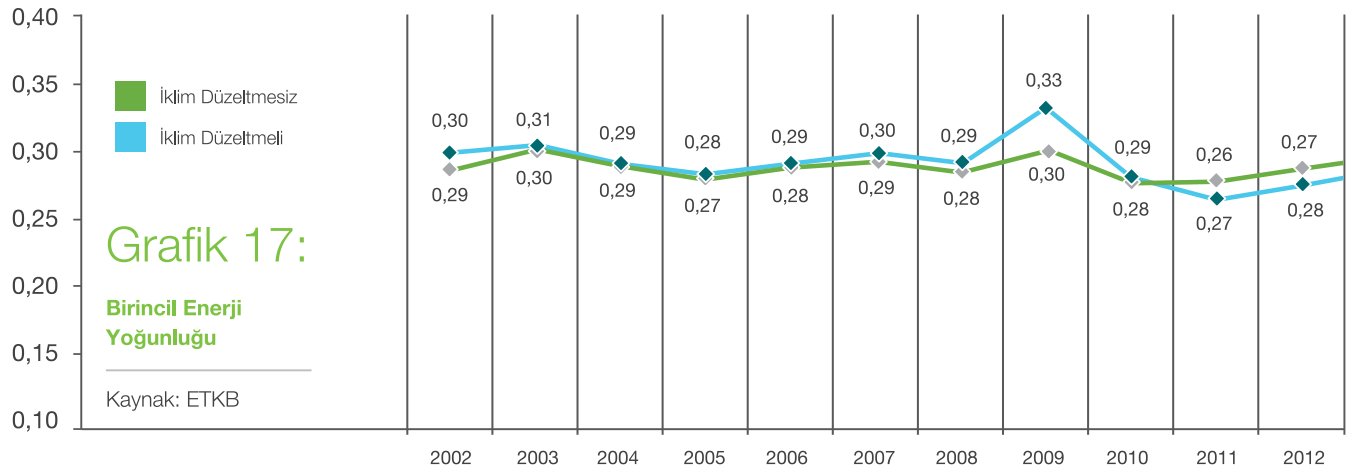
Arz güvenliğinin arz, talep ve altyapı boyutlarının tamamının optimum seviyede yönetilebilmesi enerji tasarrufu ve verimliliği uygulamalarının hayata geçmesi ile mümkündür. Örneğin; arz tarafı ne kadar güçlense de, iletim ve dağıtım sisteminde kayıplar ve verimsizlikler var ise arzın bir kısmı israf ediliyor demektir. Bu nedenle enerji verimliliği ve tasarrufu da başlı başına bir arz kaynağı olmaktadır.

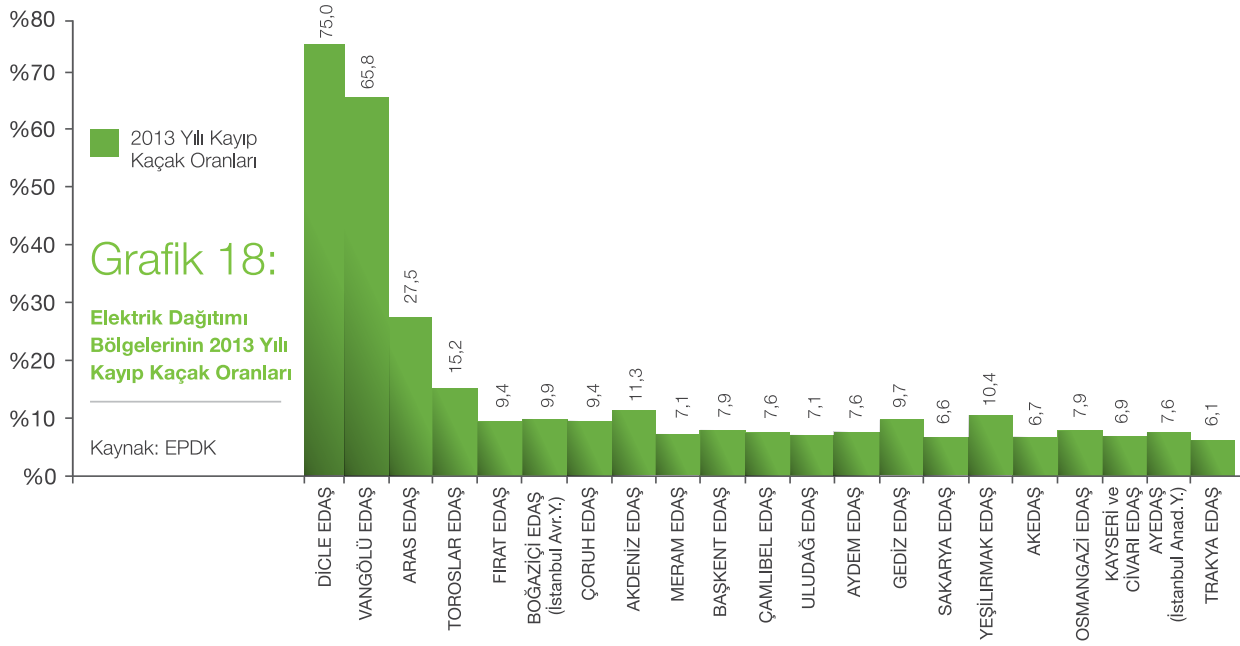
2015-2019 Stratejik Planı kapsamında, Bakanlığımız ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarının merkez ve taşra teşkilatı binalarındaki enerji verimliliğinde 2013 yılı sonu verilerine göre en az %20 artış yapılması hedeflenmiştir. Öte yan-

dan, kamu uhdesindeki santrallerde ihtiyaç duyulan bakım, onarım, modernizasyon ve rehabilitasyon çalışmalarının tamamlanması ile enerji verimliliği ve tasarrufuna katkıda bulunulması da hedeflenmiştir.

İletim kayıplarının, yerinde üretim desteklenerek azaltılması, dağıtım bölgelerindeki kayıp kaçak oranlarının hedeflenen seviyeye düşürülmesi, genel aydınlatmada yapılacak tasarruflar ile kaynakların verimli kullanımı sonucunda; ekonomik açıdan maliyetlerin düşeceği ve etkinliğin artacağı, stratejik açıdan ise dışa bağımlılığın azalacağı öngörülmektedir.

TEP/1000\$ GSYH

Enerji verimliliğinin önemli bir göstergesi olan enerji yoğunluğu, ülkenin sanayi yapısını oluşturan sektörler ile doğru-
dan alakalıdır. Demir-çelik, çimento gibi bazı sektörler birim GSYH üretimi için daha fazla enerjiye ihtiyaç duymaktadır.
Ancak; Ülkemiz sanayisinde bu sektörlerin büyüklüğü dikkate alındığında, toplamda sağlanabilecek verimlilik artışı ve
tasarrufların yetersiz kalabileceği görülecektir. Ayrıca, verimlilik ve tasarrufa yönelik çabaların sonuç vermesi ancak farklı
sektörlerin, farklı kurumların iş birliği içinde ve birbirini bütünüleyici şekilde çalışmalarını gerektirmektedir. Koordinasyon ve
iş birliği eksikliği amaçlanan sonuçlara ulaşılmasına engel teşkil edebilir.

A4. HEDEF 1

Özelleştirme Planı ile uyumlu bir şekilde 2019 yılı sonuna kadar kamu sorumluluğundaki elektrik enerjisi üretim san-
tallerinde ihtiyaç duyulan bakım, onarım, rehabilitasyon ve modernizasyon çalışmalarının tamamlanması sağlanacaktır.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: EÜAŞ

Performans Göstergeleri:

A4. PG.1.1	Tamamlanan bakım, onarım, rehabilitasyon ve modernizasyon projesi sayısı	2016	2017	2018	2019
		4	6	4	-

A4. HEDEF 2

Elektrik enerjisi iletim ve dağıtımında kayıp oranlarının düşürülmesine ilişkin çalışmalar yapılacaktır.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: EİGM, TEİAŞ, TEDAŞ, EPDK

Performans Göstergeleri:

A4. PG.2.1	İletim ve dağıtımdaki kayıp oranlarının, dağıtım için abone grupları bazında ve her il için olmak üzere yıllık periyotlarla belirlenmesi ve raporlanması
------------	--

A4. PG.2.2	Dağıtımdaki teknik olmayan kayıp oranlarının düşürülmesi için yol haritası hazırlanması	31.12.2017
------------	---	------------

A4. HEDEF 3

Bölgesel ısıtma sistemlerinin yaygınlaştırılması için altyapı oluşturulacaktır.

Koordinatör: YEGM

Gerçekleştirme Sorumluları: YEGM, MTA, EÜAŞ, EPDK

Performans Göstergeleri:

A4. PG.3.1	Bölgesel ısıtmaya yönelik mevzuat altyapısının oluşturulması	31.12.2017
------------	--	------------

A4. HEDEF 4

Yenilenebilir enerji kaynaklarının yerinde tüketimini teminen enerji depolama sistemlerinin devreye alınması sağlanacaktır.

Koordinatör: YEGM

Gerçekleştirme Sorumluları: YEGM, TEİAŞ, EPDK, TEDAŞ

Performans Göstergeleri:

A4. PG.4.1	Enerji depolama sistemlerinin kurulumu ve şebekeye entegrasyonuna yönelik mevzuat altyapısının oluşturulması	31.12.2017
------------	--	------------

A4. PG.4.2	Enerji depolama sistemleri ile ilgili pilot uygulama yapılması	31.12.2018
------------	--	------------

A4. HEDEF 5

Elektrikli araçların yaygınlaştırılmasına yönelik politikaların oluşturulması ve şebeke altyapı çalışmalarının yapılması sağlanacaktır.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: EİGM, YEGM, TEİAŞ, EPDK, TEDAŞ

Performans Göstergeleri:

A4. PG.5.1	Elektrikli araçların kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik politikalar belirlenerek bu kapsamdaki şebeke altyapı çalışmalarına yönelik yol haritasının hazırlanması	31.12.2017
------------	---	------------

A4. HEDEF 6

Bakanlığımız ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarının merkez ve taşra teşkilatı (kapsam içi)* binalarında enerji verimliliği çalışmalarının yapılması ve mevzuatlarda belirtilen kriterlere uygun hale getirilmesi sağlanacaktır.

Koordinatör: YEGM

Gerçekleştirme Sorumluları: Tüm Merkez Birimler ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlar

Performans Göstergeleri:

A4. PG.6.1	Bakanlığımız ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarının merkez ve taşra teşkilatı 10.000 m ² ve/veya 250 TEP ve üzeri binalarının Enerji Verimliliği Portalı'na kayıtlarının yapılması ve Enerji Yöneticisi görevlendirilmesi	31.12.2017
A4. PG.6.2	Bakanlığımız ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarının merkez ve taşra teşkilatındaki binalarının enerji kimlik belgelerinin alınmasının sağlanması	31.12.2017
A4. PG.6.3	Bakanlığımız ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarının merkez ve taşra teşkilatı 10.000 m ² ve/veya 250 TEP ve üzeri binalarında görevlendirilecek sertifikalı enerji yöneticisi olmayanlarına yönelik sertifikalı enerji yöneticisi eğitiminin verilmesi	31.12.2018
A4. PG.6.4	Bakanlığımız ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarının merkez ve taşra teşkilatı 10.000 m ² ve/veya 250 TEP ve üzeri binalarında detaylı enerji verimliliği etütlerinin yapılmasının sağlanması ve belirlenen tasarruf tedbirlerinin uygulamalarının takip edilmesi	2018-2019

(* Kapsam içi; Enerji Verimliliği Kanunu'na göre kamu binalarında; yıllık enerji tüketimi en az 250 TEP (Ton Eş Değer Petrol) ve/veya 10.000 m² ve üzeri olan binaları ifade etmektedir.

A4. HEDEF 7

Bakanlığımız sorumluluğundaki KİT'lerin işletme ve müesseselerinde 2013 yılı değerlerine göre birincil enerji yoğunluğunda iyileşme sağlanması desteklenecektir.

Koordinatör: YEGM

Gerçekleştirme Sorumluları: TTK, TKİ, TPAO, ETİ MADEN, EÜAŞ (Kömür üretimi için)

Performans Göstergeleri:

A4. PG.7.1	Bakanlığın İlgili Kuruluşlarının işletme ve müesseselerinde birincil enerji yoğunluğu (TEP cinsinden tüketim/birim çıktı*) azalma oranı (%)	2015	2016	2017	2018	2019
		6	4	4	3	3

(*) Çıktı, ilgili kuruluşun faaliyet alanına göre YEGM ile mutabakat sonucu belirlenecektir.

Stratejiler

- Bakanlığımız ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşların merkez ve taşra teşkilatındaki binalarına ilişkin enerji envanteri oluşturulacak ve 2013 yılı referans değerleri belirlenecektir.
- Bakanlığımız ve Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarımız; katı, sıvı, gaz yakıt, elektrik enerjisi ve su kullanımlarını optimum seviyeye çekerek örnek uygulama merkezleri haline gelecektir.
- Bakanlığımız ve Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarımızın merkez ve taşra teşkilatındaki binalarının Enerji Kimlik Belgeleri alınacak, yeni satın alma ve kiralamalarda enerji kimlik belgesi sınıfının en az C olması zorunluluğu aranacaktır.
- Bakanlığımızın tasarrufu altında bulunan ve enerji yönetimi konusunda yükümlü olan tüm iş yerlerinde enerji verimliliği etütleri yapılacak ve belirlenecek minimum verim kriterine göre verimlilik artırıcı projeler hazırlanacaktır. Bu çerçevede, binaların fosil yakıt tüketimleri ve/veya karbondioksit emisyonları düşürülecek şekilde rehabilite edilmesi ve ISO 50001 Enerji Yönetimi Standardı Belgesi alınması sağlanacaktır.
- Bakanlığımıza bağlı KİT'lerde enerji girdisinin toplam üretim maliyetlerindeki payının azaltılmasına yönelik tedbirlerin hayata geçirilmesi sağlanacaktır.
- Özelleştirme planı ile uyumlu bir şekilde, kamu üretim santrallerinin rehabilitasyon (Bakım Yönetim Sistemi, Santral Performans İzleme Sistemi vb.) çalışmalarının tamamlanması sağlanacaktır.
- Kamu sorumluluğundaki santrallerde üretim kapasitesinin verimli kullanılması, emre amadeliğin ve kapasite kullanım faktörlerinin artırılması sağlanacaktır.
- Genel aydınlatmada tasarruf sağlamaya yönelik olarak Bakanlığımız tarafından başlatılan uygulamalara devam edilecektir. Aydınlatma denetimleri kapsamında yapılacak düzenlemelerle uygun güçte ve tasarruf amaçlı aydınlatma yapılması sağlanacaktır.
- Uzaktan okuma sistemlerinin ve akıllı şebeke uygulamalarının kademeli olarak yaygınlaştırılması çalışmalarına başlanacaktır.

- Elektrik enerjisi dağıtım şirketlerinin kayıp kaçak oranını azaltmaya yönelik tedbirlerinin aktif olarak izlenmesi ve desteklenmesi sağlanacaktır.
- Elektrik enerjisi dağıtımında teknik kayıpları azaltmak amacıyla kaliteli ve verimli malzemelerin kullanılması sağlanacaktır.
- Tüm termik santrallerde bölgesel ısıtma yapmaya ilişkin fizibilite çalışmalarının yapılması ve uygun olan santraller için uygulamanın özendirilmesi yoluyla, termik santrallerin atık ısılarının, binaların ısıtılmasında, endüstriyel tesislerde veya tarımsal faaliyetlerde kullanılmasına ilişkin tedbirlerin alınması sağlanacaktır.
- Yenilenebilir enerji kaynaklarına, kojenerasyon veya mikro kojenerasyon sistemlerine dayalı üretim tesisleri ile merkezi ve bölgesel ısıtma ve soğutma sistemleri desteklenecek, ısı piyasası için mevzuat altyapısı hazırlanacaktır.
- Elektrik enerjisi üretiminde kullanılmayacak küçük ölçekli kömür kaynaklarının ısı üretimi amaçlı kullanılması sağlanacaktır.
- Jeotermal enerjiye dayalı bölgesel ısıtma geliştirilecektir.
- Yenilenebilir enerji kaynaklarına, kojenerasyon veya mikro kojenerasyon ve benzeri sistemlere dayalı merkezi olmayan elektrik enerjisi üretiminin yaygınlaştırılmasını teminen yerinde üretim için ilgili mevzuat altyapısı, izin ve diğer idari süreçler açısından kolaylaştırıcı olacak şekilde gözden geçirilecek, şebeke altyapısı bu yönde güçlendirilecektir.
- Elektrik enerjisinde tarımsal sulamadan kaynaklanan puant talep ve kayıp kaçak sorunlarını gidermek üzere, güneş ve rüzgar enerjisine dayalı sulama sistemlerinin hayata geçirilmesini teminen ilgili paydaşlar ile (Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Elektrik Enerjisi Dağıtım Şirketleri, Sulama Kooperatifleri, vb.) koordinasyon sağlanacaktır.

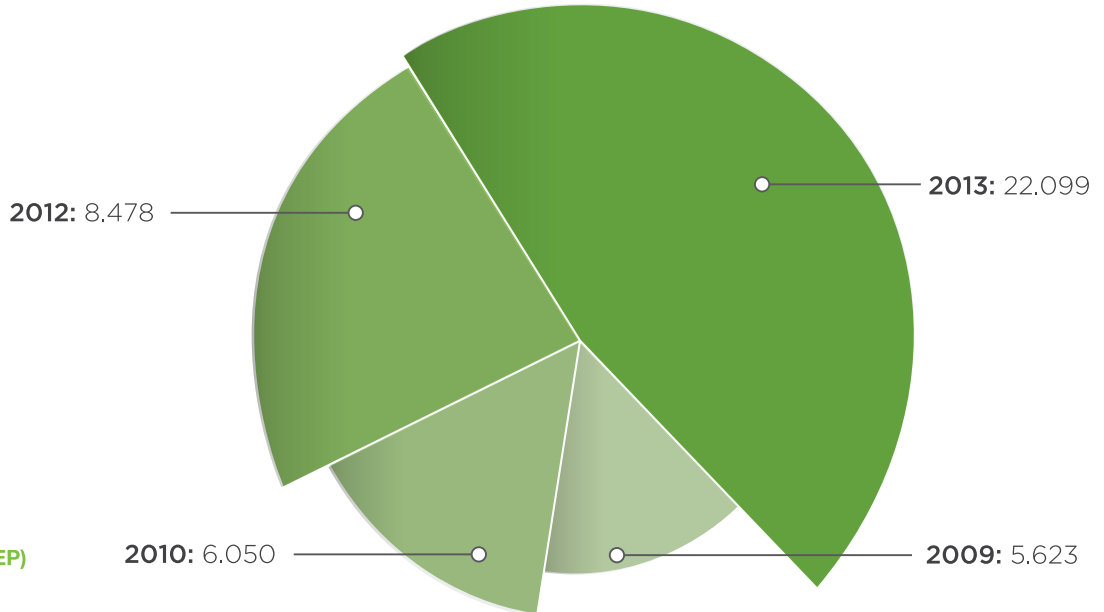
AMAÇ

5

Enerji Verimliliğine ve Tasarrufuna Yönelik Gelişmiş Kapasite

Enerji verimliliğinin artırılmasına destek olacak temel unsurlardan biri bu süreci yönlendirecek ve izleyecek kapasitenin desteklenmesi ve bu yönde hizmet sunabilecek bir sektörün sağlıklı bir şekilde oluşturulmasıdır. Enerji verimliliği ve enerji tasarrufunun artırılabilmesi için bu yönde doğru politikaların oluşturulması ve uygulamadaki etkinliklerinin izlenmesinin yanısıra, sektörün verimlilik hizmetlerini sağlayıcı, denetleyici, eğitim veren şirketleri ve kurumları da

içerecek şekilde düzenlenmiş olması önem taşımaktadır. Ayrıca kamuoyunun farkındalığının artması da başarıya ulaşmanın ön koşuludur. Dolayısıyla bu amacın gerçekleşmesini sağlayacak düzenleyici altyapı ve karar destek sistemleri ile enerji verimliliği projelerinin artması, kamuoyunda farkındalık yaratılması ve kurumlar arası koordinasyonun artırılarak toplu bir enerji verimliliği hareketinin başlatılması ve sürdürülmesi gerekmektedir.

Grafik 19:

Verimlilik Artırıcı Proje (VAP) Destekleri ile Elde Edilen Enerji Tasarrufu (TEP)

Kaynak: ETKB

* 2011 yılında VAP başvurusu alınmamıştır.

Uygun teşvik ve izleme mekanizmalarının olması, etki analizine dayalı olarak teşviklerin sonuçlarının izlenmesi ve teşvik mekanizmalarının bu doğrultuda revize edilmesi bu amaca ulaşmada çok önemlidir. Yeni mekanizmaların ve araçların tanımlanması iyi işleyen bir enerji verimliliği sektörünün tasarlanması, oluşturulması ve desteklenmesi kritik görülmektedir.

A5. HEDEF 1

Bakanlığımızın enerji verimliliği ve tasarrufuna yönelik politika oluşturma ve izleme kapasitesi geliştirilecektir.

Koordinatör: YEGM

Gerçekleştirme Sorumluları: YEGM

Performans Göstergeleri:

A5. PG.1.1	Politika ve mevzuat etki değerlendirmesi ile politika oluşturmaya yönelik veri tabanına dayalı alt sektörlerdeki göstergelerin oluşturulması için gerekli altyapının kurulması	31.12.2017
A5. PG.1.2	Mevcut veri tabanına dayalı olarak alt sektörler bazında enerji verimliliği göstergelerinin yıllık olarak üretilmesine yönelik çalışmaların tamamlanarak sonuçlarının yayınlanması	31.12.2017
A5. PG.1.3	Enerji verimliliği politikalarının etkin olarak izlenmesi ve her 6 ayda bir raporlanarak kamuoyu ile paylaşılması	

A5. HEDEF 2

Enerji verimliliği alanında mevcut politikalar gözden geçirilerek ulusal politikalar geliştirilmesine ve AB ile uyumuna yönelik yol haritası hazırlanacak; sektörel bazda enerji tasarruf potansiyelleri ve hedefleri belirlenecek; meslek ve/veya hizmet standartları geliştirilecektir.

Koordinatör: YEGM

Gerçekleştirme Sorumluları: YEGM

Performans Göstergeleri:

A5. PG.2.1	Enerji Yöneticisi meslek standartlarının belirlenmesi	31.12.2017
A5. PG.2.2	Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı'nın (UEVEP) yayımlanması	31.12.2017
A5. PG.2.3	Sektör iş birlikleri ile sektör bazlı tasarruf potansiyellerinin ve tasarruf hedeflerinin belirlenmesi	31.12.2017
A5. PG.2.4	Etüt ve/veya ölçüm hizmetleri ile ilgili standartların belirlenmesi	31.12.2017
A5. PG.2.5	Desteklerin/teşviklerin izlenmesi, analizi ve raporlanması	31.12.2017

A5. HEDEF 3

Enerji verimliliği sektörünün faaliyetlerinin etkinliği artırılacaktır.

Koordinatör: YEGM

Gerçekleştirme Sorumluları: YEGM

Performans Göstergeleri:

A5. PG.3.1	Her yıl ulusal ve/veya uluslararası olmak üzere düzenlenecek enerji yöneticisi eğitimi sayısı	2015	2016	2017	2018	2019
		2	2	2	2	2
A5. PG.3.2	Eğitim alan Enerji Yöneticileri için düzenlenecek merkezi sınav sayısı	2015	2016	2017	2018	2019
		2	2	2	2	2
A5. PG.3.3	Sertifikalandırılacak Enerji Yöneticisi sayısı (kümülatif)	2015	2016	2017	2018	2019
		7.700	8.300	8.900	9.500	10.000
A5. PG.3.4	Plan dönemi sonuna kadar yetkilendirilmiş Üniversite/Meslek Odası sayısının 2'den 5'e çıkarılması					
A5. PG.3.5	Plan Dönemi sonuna kadar Yetkilendirilmiş Enerji Verimliliği Danışmanlık Şirketi (EVD) sayısının 35'ten en az 70'e çıkarılması					

A5. HEDEF 4

Enerji verimliliği ve tasarrufuna yönelik kamuoyu farkındalığı geliştirilecektir.

Koordinatör: YEGM

Gerçekleştirme Sorumluları: YEGM

Performans Göstergeleri:

A5.PG.4.1	Kamuoyu farkındalık anketinin tamamlanması	31.12.2016			
A5.PG.4.2	Enerji verimliliğine yönelik her yıl kamu spotu/kısa süreli film yaptırılması (adet)	2017	2018	2019	
		1	1	1	
A5.PG.4.3	Düzenlenen eğitim seminerlerine katılım sağlayan kişi sayısı	2017	2018	2019	
		2.000	2.000	2.000	

A5.PG.4.4	Kamuoyunda farkındalığın artırılmasına yönelik örnek tesislere ve yerinde uygulamalara katılım sağlayan kişi sayısı	2017	2018	2019
		800	900	1.000
A5.PG.4.5	Düzenlenecek Enerji Verimliliği Forumu ve Fuar sayısı	2017	2018	2019
		1	1	1
A5.PG.4.6	İlkokul, Ortaokul ve Liseler ile Sanayi İşletmelerinde enerji verimliliği yarışmalarının düzenlenmesi (adet)	2017	2018	2019
		4	4	4
A5. PG.4.7	Kamuoyu farkındalık anketinin dönem sonunda tekrar yapılması, sonuç raporlarının değerlendirilmesi ve kamuoyuna ilan edilmesi			31.12.2019

A5. HEDEF 5

Enerji verimliliği ve tasarrufuna yönelik olarak iş birlikleri geliştirilecek, yükümlülükler kapsamında izleme, denetleme ve destekleme çalışmaları yapılacaktır.

Koordinatör: YEGM

Gerçekleştirme Sorumluları: YEGM

Performans Göstergeleri:

A5. PG.5.1	Desteklenmek üzere sözleşme yapılan Verimlilik Artırıcı Proje sayısı	2017	2018	2019
		70	80	90
A5. PG.5.2	Desteklenmek üzere Gönüllü Anlaşma yapılan işletme sayısı	2017	2018	2019
		3	4	5
A5. PG.5.3	Portal üzerinden izlenecek endüstriyel işletme sayısı (kümülatif)	2017	2018	2019
		1.430	1.470	1.500
A5. PG.5.4	Portal üzerinden izlenecek bina sayısı (kümülatif)	2017	2018	2019
		1.330	1.400	1.450
A5. PG.5.5	Portal üzerinden izlenecek elektrik üretim tesisleri sayısı (kümülatif)	2017	2018	2019
		60	80	100

A5. PG.5.6	Portal üzerinden izlenecek enerji yönetim birimi kuran organize sanayi bölgesi sayısı (kümülatif)	2017	2018	2019
		40	45	50
A5. PG.5.7	Enerji Verimliliği Koordinasyon Kurulu ve Danışma Kurulu çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi, Danışma Kurulunun konulara göre yapılandırılması	31.12.2017		
A5. PG.5.8	5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu çerçevesinde gerçekleştirilecek denetimler için gerekli düzenlemelerin yapılarak denetimlerin başlatılması	31.12.2017		

Stratejiler

- Politika ve mevzuat etki değerlendirme ve politika oluşturmaya yönelik karar destek sistemi kurulacak ve bu sistem plan dönemi boyunca iyileştirilerek işletilecek, ilgili veri tabanı, istatistik ve envanter çalışmaları tamamlanacaktır.
- Plan dönemi boyunca, sektörel tasarruf potansiyelleri ile birlikte enerji verimliliğinde uygulanabilecek önlemler ve hedefler belirlenecek ve enerji verimliliği iş adımı planı yapılacaktır.
- Talep tahminlerine enerji verimliliğinin etkisinin de dahil edileceği metodoloji tamamlanacaktır. Enerji Verimliliği Portalı ile ilgili veri tabanı, bilgi formları, yazılım ve donanım altyapısı daha kullanıcı dostu bir yapıda olacak şekilde güncellenecek ve yenilenecektir.
- Paydaşların görüşleri de alınarak, mevcut teşviklere ilişkin bir etki analizi yapılacak ve yeni teşviklere ilişkin alternatifler katılımcı bir şekilde belirlenecek, yapılan değerlendirmede uygun olanlara yönelik izleme sistemi kurulacaktır.
- Enerji verimliliği uygulamalarının etki analizleri yapılarak ve paydaş katılımı sağlanarak beyaz sertifika ve karbon borsası benzeri yapılar ile piyasa içinde teşviki sağlanacaktır.
- Etkinliği yüksek bir enerji verimliliği sektörü oluşturulmasını teminen, başta EVD'ler olmak üzere sektördeki tarafların misyonlarının, rollerinin, faaliyetlerinin ve etkinliklerinin analiz edilmesi, sektör tasarımının gözden geçirilmesi ve sektörün etkinlik sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılması sağlanacaktır.
- Mevcut finansman modellerinin etkinliği finans kurumları ile birlikte değerlendirilecek, verimlilik projelerinin finansman modelleri güncel ihtiyaçlar doğrultusunda revize edilecek, yeni modeller kurgulanacak, finansman model önerisi çalışması tamamlanarak Ekonomi Koordinasyon Kurulu'na sunulacaktır.
- Hazırlanacak olan "Verimlilik İletişim Planı" ile toplumun verimlilik konusunda bilinçlendirilmesi ve farkındalığının artırılması için gerekli kampanya ve faaliyetler tasarlanacak ve uygulanacaktır. Bu kapsamda ilk ve orta öğretim eğitim müfredatına enerji ve enerji verimliliği konularının eklenmesi gibi çalışmalar yapılacaktır.
- Sanayi, konut ve ulaşım sektörlerinde verimlilik ile ilgili paydaşlar ve iş birliği yapılması gereken kuruluşlar belirlenerek, iş birliği alanları tanımlanacak ve yukarıda belirtilen iletişim planı çerçevesinde ilgili taraflar ile ortak iş adımı ve etkileşim planları oluşturulacaktır.
- Yerde denetlenecek üniversite ve/veya meslek odası sayısı ve enerji verimliliği danışmanlık şirketi sayısı belirlenecektir.
- Enerji verimliliği ve tasarrufuna yönelik olarak portal üzerinden 100 MW ve üzeri kurulu gücü olan izlenecek elektrik üretim lisansına sahip tesis sayısı belirlenecektir.
- Enerji verimliliği ve tasarrufuna yönelik olarak 100 MW ve üzeri kurulu gücü olan yerinde denetlenecek elektrik üretim lisansına sahip 26 adet tesis belirlenecektir.

Rasyonel yönetimi,
yetkinliği ve kapasitesiyle

YENİ TÜRKİYE'DE KATILIMCILIK VAR.

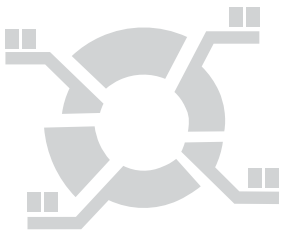

İyi Yönetişim ve Paydaş Etkileşimi

Neden İyi Yönetişim ve Paydaş Etkileşimi?

İyi yönetim, Bakanlığımız ve Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarını içine alan kurumsal bir yapı ile birlikte, sektör yatırımcıları ve çalışanları, sivil toplum kuruluşları, diğer kamu kurumları ve benzeri dış paydaşların tamamını içine alan bir ortamda; katılımcı, proaktif, rasyonel bir yönetim ve bu yönetimi destekleyecek yetkinlik ve kapasiteye azami düzeyde sahip olunmasını ifade etmektedir. Bakanlığımız birimleri açısından iyi yönetim; birimlerin kurumsal kapasitelerinin ve iç işleyişinin etkinliğinin artırılmasını, Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarımız da dahil olmak üzere faaliyetlerin etkinliğini azami seviyede sağlayacak yapının kurulmasını içermektedir.

Merkez birimlerimizin kurumsal kapasitesinin artırılması; yönetsel yetkinlik ve liderlik, birimler arası eş güdüm, insan kaynağı yetkinliği ve kullanılan bilgi teknolojisi (veri tabanları, karar destek ve yönetim bilgi sistemleri, analiz araçları ve modeller vb.) araçlarının yeterliliği ve yetkinliği konularını kapsamaktadır. Politika ve mevzuat hazırlanması süreçlerinde, paydaşların daha fazla katkısının sağlanması ve daha katılımcı bir yönetim anlayışının benimsenmesinin Bakanlığımızın sektörel politikaları geliştirme etkinliğini arttıracak bir yaklaşım olduğu düşünülmekte ve Stratejik Planımızda vurgu yapılan konuların başında gelmektedir.

GZFT Analizi Sonuçları

- Bakanlığımız, Enerji ve Tabii Kaynaklar Uzmanlığı kariyer sistemine geçiş yaparak insan kaynakları alanında önemli bir adım atmıştır. Bakanlığımız bünyesinde Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarımızda deneyimleri olan çok sayıda yetkin personel bulunmaktadır. Aynı zamanda, yetkin personelin motivasyonunun artırılması ve elde tutulmasına yönelik tedbirlerin alınmasına, genel olarak amaca uygun eğitim programları ile mevcut personelin güncel bilgi düzeyinin artırılmasına ve gerek enerji gerekse doğal kaynaklar sektörlerinin hızla değişen gereksinimlerine yanıt verebilmek üzere farklı yetkinlikte personelin Bakanlığımız bünyesine dahil edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.
- Bakanlığımız “Stratejik Yönetim ve İstatistik Sistemi’ne” (ESİS) geçiş ile güçlü bir yönetim bilgi sistemi

ve karar destek sistemi altyapısına kavuşmuştur. Bakanlığımızın ESİS’den azami ölçüde istifade eder hale gelmesi için tüm Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarımızın entegrasyonuna ihtiyaç duyulmaktadır.

- Sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve benzeri dış paydaşların politika geliştirme ve mevzuat hazırlama süreçlerine katkıları alınmakta ancak bu katkının daha yaygın ve etkili olmasına, paydaş katılımının her aşamada daha da artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Bakanlığımız faaliyetleri hakkında kamuoyunun doğru bilgilendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.
- Bakanlığımız merkez birimlerinin fiziki olarak farklı yerlerde bulunması zaman zaman birimler arası iletişim ve koordinasyonu zayıflatılmaktadır.

AMAÇ

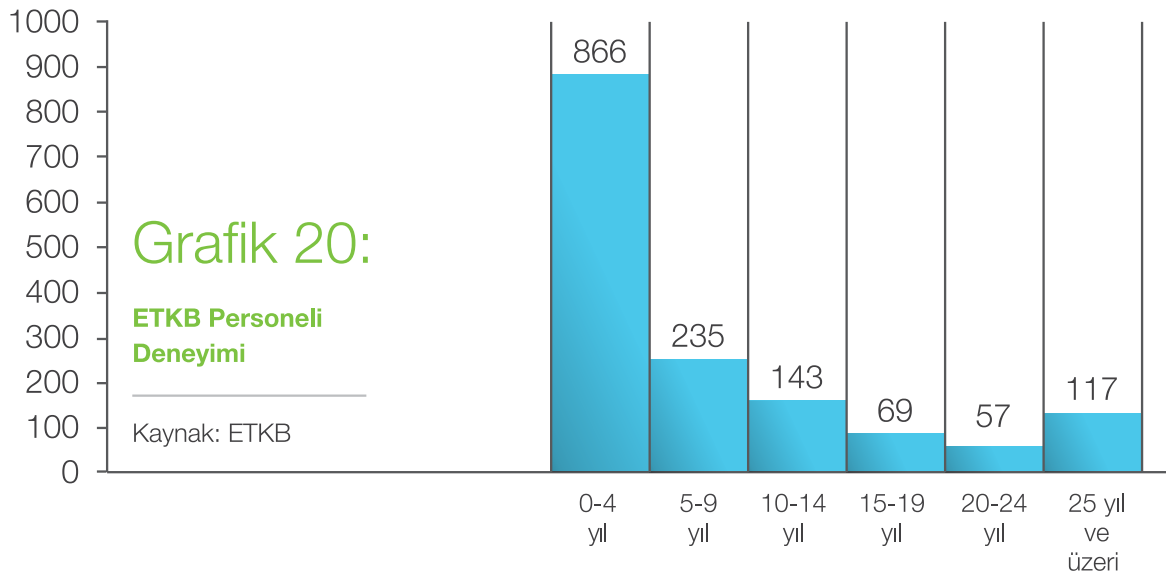
6

Kurumsal Kapasitesi Güçlü Bir Bakanlık

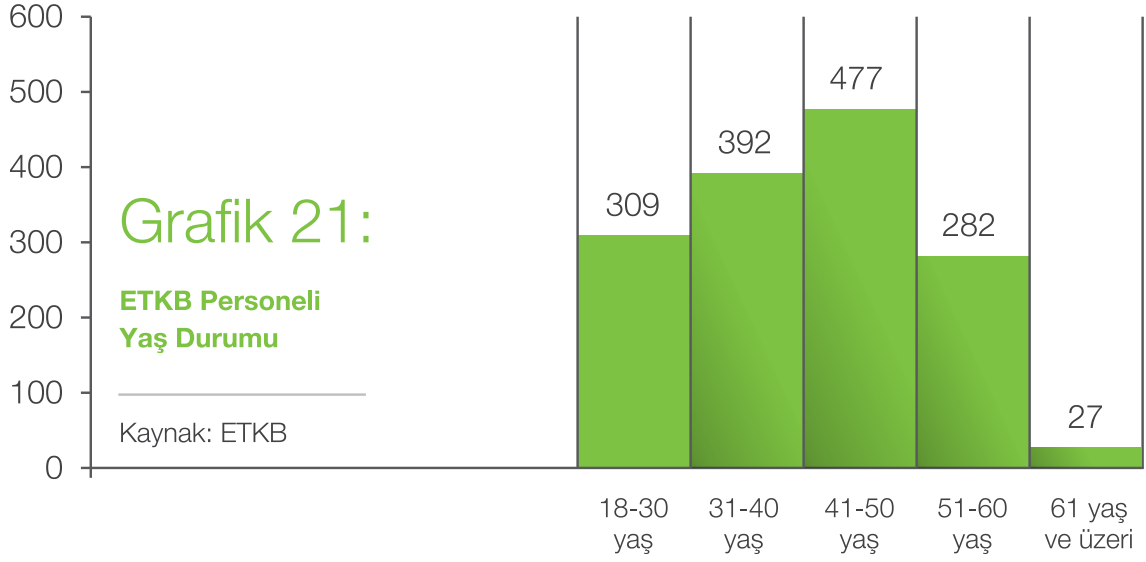
Stratejik Plan kapsamında belirlenen hedeflere ve amaçlara ulaşılabilmesi, bu doğrultuda ihtiyaçların belirlenebilmesi, stratejilerin geliştirilebilmesi, yapılması gereken iş adımlarına karar verilebilmesi için Bakanlığımızın kurumsal kapasitesinin en üst düzeyde olması gerekmektedir. Bu nedenle kurumsal analiz ve kurum kültürü merkezli yapılanma ve bu yönde iyileştirme projelerinin geliştirilmesi önemlidir.

İnsan kaynaklarının en üst seviyede değerlendirilebilmesi için "İnsan Kaynakları Dönüşüm Programı"nı içeren bir kurumsal yapılanmanın 2016 yılı sonuna kadar gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Bu kapsamda, Bakanlık personelinin kapasitesinin en üst düzeye çıkarılması hedeflenmektedir. Bu hedefler yalnız Bakanlığımız merkez teşkilatı ile sınırlı değildir. Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlardan ihtiyaç duyulanlarda da kurumsal yeniden yapılandırma projeleri desteklenecektir.

Kişi Sayısı

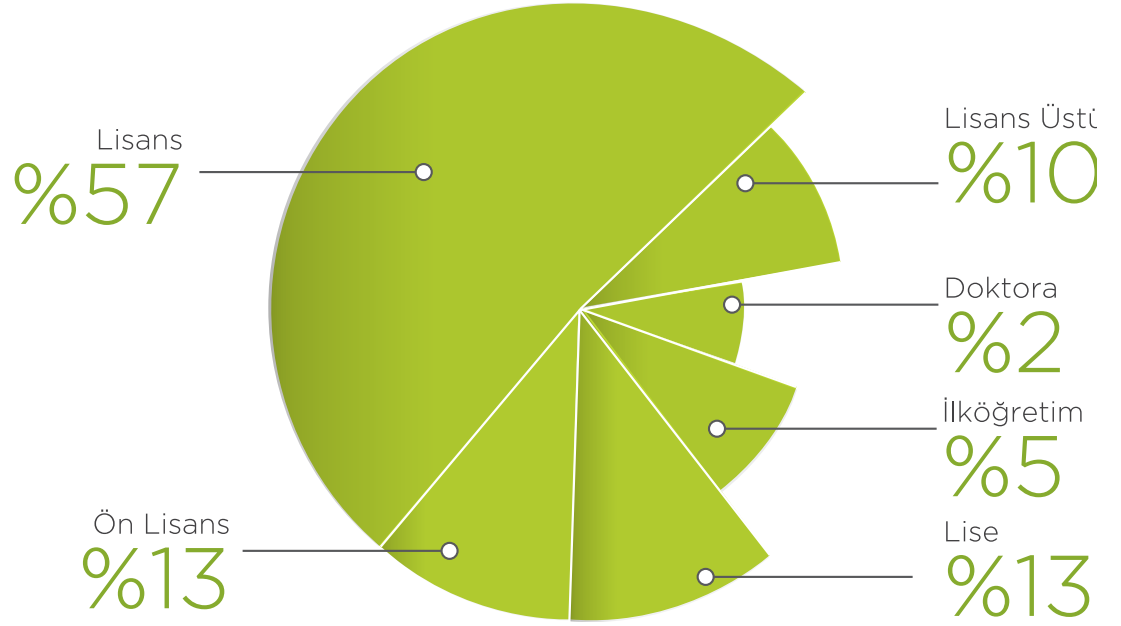
Kişi Sayısı

Grafik 22:

ETKB Personeli Eğitim Durumu

Kaynak: ETKB

Enerji ve doğal kaynaklar alanlarında bilginin önemi göz önüne alındığında, Bakanlık tarafından 2015 yılı sonuna kadar oluşturulması hedeflenen İletişim Stratejisi sayesinde, Bakanlığın politikalarına ve faaliyetlerine ilişkin paydaşlarla şeffaf ve kurumsal bir strateji takip edilecek ve kamu istişare mekanizmaları hayata geçirilecektir.

Ülkemizin büyük stratejik projelerinden olan nükleer enerji ile ilgili ise başta nükleer güvenlik olmak üzere ilgili kanun ve yönetmeliklerin, kurumsal altyapının ve konu ile ilgili plan ve programların tamamlanması da kurumsal kapasite gelişimi başlığı altında değerlendirilmektedir.

Kamu yapılanmasının özel sektöre eş değer bir kurumsal yönetim yapılanmasına kavuşması bazı bürokratik ve mevzuatsal engeller ve zorluklar içermektedir. Kamu kurumlarına yönelik kanuni sınırlamalar ile uyumlu bir dönüşüm programının tasarlanması bu açıdan önemlidir. Kurumsal dönüşümlerin başarısı, öncelikle kurum içinde çalışanların dönüşümü sahiplenmesine bağlıdır. Bakanlığımız içinde de bu amaca ulaşılması dönüşüme ilişkin aktif bir değişim yönetimi yaklaşımının benimsenmesi, değişim ve dönüşümün gerekliliğinin her seviyedeki personele iyi anlatılması ve personelin her aşamada eğitilmesi ile mümkün olacaktır.

A6. HEDEF 1

İnsan Kaynakları Dönüşüm Programı'nı içeren kurumsal yeniden yapılanma gerçekleştirilecektir.

Koordinatör: Personel Daire Başkanlığı

Gerçekleştirme Sorumluları: Personel Daire Başkanlığı, İMİD

Performans Göstergeleri:

A6. PG.1.1	Hedef Bazlı Performans ve Yetkinlik Değerlendirme Sistemi Projesi'nin tamamlanması	31.01.2017
A6. PG.1.2	İnsan Kaynakları Dönüşüm Programı'nın hayata geçirilmesi	31.12.2017

A6. HEDEF 2

Personelin kapasitesi geliştirilecektir.

Koordinatör: Personel Daire Başkanlığı

Gerçekleştirme Sorumluları: Personel Daire Başkanlığı

Performans Göstergeleri:

A6. PG.2.1	Plan dönemi sonuna kadar hizmet içi eğitimlere personelin katılım oranı (%)	100
A6. PG.2.2	Verilen hizmet içi eğitimlerden memnuniyet oranı (%)	80
A6. PG.2.3	Plan dönemi sonuna kadar eğitim amacıyla yurt dışına gönderilen personel sayısı	30

A6. HEDEF 3

Nükleer enerjiye ilişkin mevzuat ve kurumsal altyapı çalışmaları tamamlanarak gerekli plan ve programlar oluşturulacaktır.

Koordinatör: NEPUD

Gerçekleştirme Sorumluları: NEPUD, EİGM, Hukuk Müşavirliği, TAEK, EÜAŞ

Performans Göstergeleri:

A6. PG.3.1	Nükleer enerji mevzuat altyapısı ve diğer düzenlemelerin tamamlanması	31.12.2017
A6. PG.3.2	Altyapı çalışmalarına ilişkin plan ve programların tamamlanması	31.12.2017

Stratejiler

- İnsan Kaynakları Dönüşüm Programı hayata geçirilecek ve iş gücü/norm kadro planlaması yapılacaktır.
- Kurumsal analiz ve kurum kültürü çalışmasının yapılması ile mevcut kurumsal yapılanma incelenecek ve gerekli alanlarda iyileştirme projeleri geliştirilecektir.
- Kariyer sistemi genişletilerek mevcut personelden durumu uygun olanlar uzman kadrosuna atanacak, bilgi ve deneyimlerinden faydalanılması sağlanarak kurumsal hafıza muhafaza edilecektir.
- Kurum içi ve uluslararası eğitim müfredatları ve araçları tasarlanacak ve personel bazlı eğitim planları hayata geçirilecektir.
- Personel, yurt dışında yüksek lisans eğitimine gönderilecektir.
- Basılı ve elektronik referanslara erişim sürekli hale getirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.
- Bakanlık Merkez Birimleri ile Bağlı, İlgili Kuruluşlarında hizmetinden yeterince faydalanılmayan personelin daha verimli ve aktif çalışması sağlanacaktır.
- Yeniden yapılandırma ihtiyacı olan kurumların yapılandırılmasına yönelik fizibilite çalışmaları yapılacak ve yol haritası belirlenecektir.
- Nükleer tesislerin güvenli ve emniyetli bir şekilde kurulması, işletilmesi ve işletmeden çıkarılmasını içerecek şekilde nükleer enerjiye dair mevzuat, kurumsal altyapı, plan ve programlar tamamlanacaktır.
- Bakanlık içi ve dışı için algı analizi çalışmaları yapılacaktır.
- Bakanlık içi ve dışı iletişim stratejisi ve detaylı planı hazırlanacaktır.
- Bakanlık Tanıtım Stratejisi Belgesi oluşturulacaktır.

AMAÇ

7

Bilgi Teknolojilerini Etkin Kullanan Bir Bakanlık

Bilgi teknolojilerinin her an her yerde hayatı kolaylaştırdığı çağımızda, Bakanlığımızın bu teknolojilerden azami düzeyde yararlanması hem verimliliği arttırmak hem de etkin yönetim açısından fayda sağlayacaktır.

Bilgi teknolojileri alanında fiziki altyapının ve güvenlik altyapısının geliştirilmesinin yanısıra gerekli insan kaynağı desteğinin sağlanması öncelikli hedef olarak öne çıkmaktadır.

Ayrıca, etkin veri kullanımını sağlayabilmek, enerji ve doğal kaynaklar sektörlerindeki gelişmeleri kesintisiz izleyebilmek adına tüm verilerin entegrasyonunun sağlanabilmesi de amaca yönelik olarak oluşturulan hedeflerden biridir. Bu kapsamda, 2016 yılına kadar tüm verilerin ESİS'de bir araya getirilmesi hedeflenmektedir.

! Bilgi teknolojileri projeleri zaman alan ve maliyetli projelerdir. Günümüzün hızla değişen teknoloji ortamı içerisinde Bakanlığımız ihtiyaçlarına en uygun bilişim teknolojilerinin tespiti ve uygulanması için hızlı uyum sağlayan, dinamik bir çerçevede bilişim yönetimi anlayışı gerekmektedir. Bu amacın bütün bileşenleri ile gerçekleştirilmesi bu anlayışın sürekliliğine bağlıdır.

A7. HEDEF 1

Bilgi güvenliği, enerji ve operasyonel maliyetlerin tasarrufu gereği Bakanlık ve Bağlı, İlgili Kuruluşları Bilgi Teknolojileri (BT) topolojik altyapılarının; sistem odaları, sunucu ve depolama sistemlerinin konsolide edilmesi sağlanacaktır.

Koordinatör: SGB

Gerçekleştirme Sorumluları: Bakanlık Merkez Birimleri ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar

Performans Göstergeleri:

A7. PG.1.1	Bakanlık ve Bağlı, İlgili Kuruluşlarının BT personel, yazılım, donanım, servis gibi varlık envanterinin çıkartılması ve analizi	31.12.2017
A7. PG.1.2	Güvenli ve enerji verimliliği yüksek olan veri merkezi dönüşümleri	31.12.2017

A7. HEDEF 2

Tüm madencilik işlemlerinin e-Devlet projesi kapsamında elektronik ortamda yürütülmesi sağlanacaktır.

Koordinatör: MİGEM

Gerçekleştirme Sorumluları: MİGEM, SGB

Performans Göstergeleri:

A7. PG.2.1	Tüm madencilik işlemlerinin e-Devlet projesi kapsamında elektronik ortamda yürütülmeye başlanması	31.12.2018
------------	---	------------

Stratejiler

- Bakanlığımız bilgi işlem teknolojileri uygulama ve hizmetlerinin yetkinlik ve ölçeklerinin artırılması amacıyla merkezi bir yapı ile çevrim içi iş ve etkinlik yönetimi sistemlerinin kurulması dahil iş adımları hayata geçirilecektir.
- ESİS'in tanım kümesinde yer alan tüm kurumlar ile bilgi paylaşımının sağlanması için gerekli iletişim kurulacak, entegrasyon için kurumlara gereken destek verilecektir.
- Bilgi teknolojileri envanteri elektronik ortama aktarılacaktır.
- Mevcut Yönetim Bilgi Sistemi'nin, mevcut ve yeni geliştirilecek e-Devlet projeleri kapsamında geliştirilen uygulamalar ile entegrasyonu sağlanacaktır.
- e-Devlet projesi kapsamında ruhsat sahiplerine verilen hizmetlerin internet ortamına taşınması sağlanacak, ruhsat sahiplerinin memnuniyetini arttıran, zamandan tasarruf sağlayan, kolay yönetilebilen, yönetimi kayıt altına alınabilen ve depolanabilen bir sistem e-Devlet projesi kapsamında kurulacak ve işler hale getirilecektir.
- Elektronik Belge ve Arşiv Yönetim Sistemi, Bakanlık Merkez Teşkilatında devreye alınarak yazışma ve arşivleme sürecinde iş sürekliliği ve süreç iyileştirilecektir.
- Elektronik imza, elektronik doküman, kağıtsız dolaşım, arşivleme vb. uygulamalar hayata geçirilecek, merkez birimleri ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlar arasında entegrasyon süreci tamamlanacaktır. Bakanlık Bilgi Teknolojileri Yönetimi politikalarını yönetecek merkezi bir yapı kurulacaktır.
- Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarda verilerin kurumlar arası daha hızlı ve standart formatta aktarımı sağlanacaktır.
- Bilişim teknolojilerinde bilgi güvenliği ve risk yönetim süreçleri uygulanarak ISO/IEC 27001 Sertifikası alınacaktır.
- Elektronik insan kaynakları yönetim süreçleri iyileştirilecek ve verimlilik arttırılacaktır.
- Güvenli ve verimli baskı teknolojileri kullanılacaktır.
- Kritik iş uygulamaları için Felaket Kurtarma Merkezi devreye alınacaktır.

AMAÇ

8

Koordinasyon Gücü Yüksek Bir Bakanlık

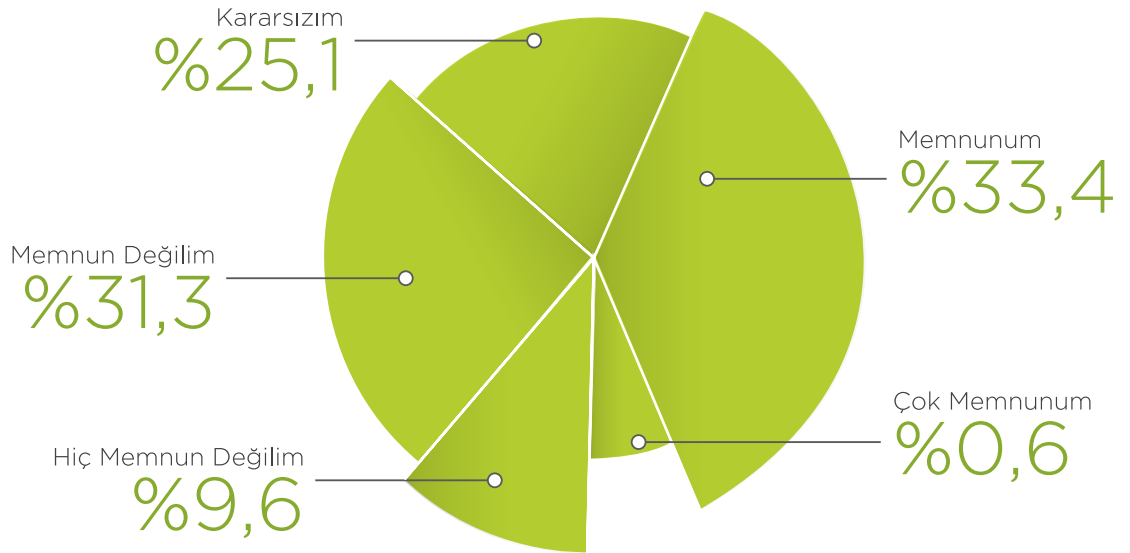
Bakanlığımızın etki alanı ve Ülkemizin enerji politikalarında üstlendiği rol göz önüne alındığında, Bakanlığımız Merkez Birimleri ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlar arasında etkin ko-

ordinasyonun sağlanması, tasarlanan enerji politikalarının hayata geçirilmesinde önem arz etmektedir.

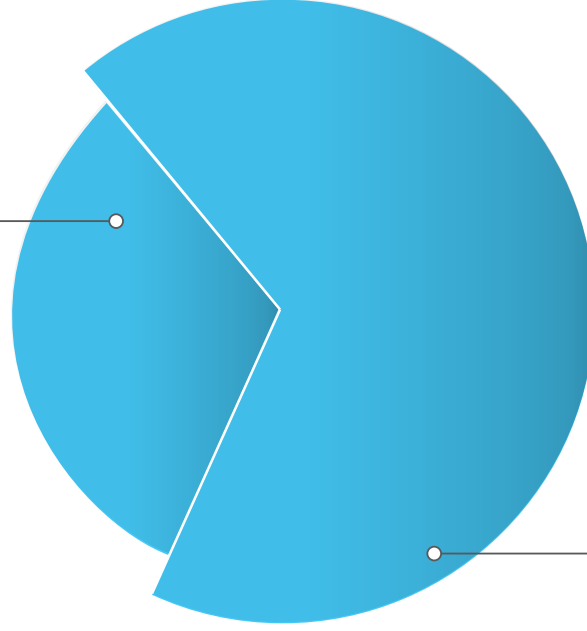
Grafik 23:

ETKB Personelinin
Bakanlık İçi
Koordinasyon
(Bilgi Alış-Verişi)
Seviyesine İlişkin
Memnuniyet Düzeyi

Kaynak: ETKB

Eksiklikler Var
%16,7

Etkili
%83,3

Grafik 24:

**Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşların
Merkez Birimler ile Olan
Koordinasyona İlişkin
Memnuniyet Düzeyleri**

Kaynak: ETKB

Koordinasyon gücü yüksek bir Bakanlık olabilmek amacıyla yalnızca Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlara değil, dış paydaşlara da yönelik bir iletişim planının hayata geçirilmesi hedeflenmiştir. Bunun yanı sıra, Bakanlık merkez birimlerinin

bir araya getirilmesi ve çalışma ortamlarının iyileştirilmesi de hedefler arasında yer almakta olup etkin iletişim kanallarının açık tutulması istenmektedir.

İlgili iletişim planlarının uygulanabilir bir şekilde hazırlanması, diğer paydaşlara aktarımının sağlıklı şekilde yapılması ve Bakanlığımız personeli dahil tüm paydaşlar nezdinde sahiplenilmesi amaca ulaşılması için önemlidir.

A8. HEDEF 1

Bakanlık Merkez Birimleri ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarla koordinasyon ve iletişimi arttıracak bir koordinasyon planı hayata geçirilecektir.

Koordinatör: SGB

Gerçekleştirme Sorumluları: Tüm Merkez Birimler, Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlar

Performans Göstergeleri:

A8. PG.1.1	İç Koordinasyon Planı Taslağı'nın hazırlanması	31.12.2017
A8. PG.1.2	İç Koordinasyon Planı'nın yürürlüğe konulması	01.01.2018
A8. PG.1.3	İç Koordinasyon Planı'nın uygulanması	31.03.2019

Stratejiler

- Bakanlık İ Koordinasyon Planı hazırlanacaktır.
- Bakanlık Merkez Birimleri ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşların üst düzey yöneticilerinin bir araya gelmesi ve tüm tarafların güncel faaliyetleri hakkında diğer tarafları bilgilendirmesi ve görüş alışverişinde bulunması sağlanacaktır. Toplantılarda görüşülen konular elektronik ortamda Bakanlık birimleriyle paylaşılacaktır.
- Bakanlık ve Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşların paydaşlar arası istişare ve görüş alma usul ve esasları, AB mekanizmaları ve OECD ülkelerindeki kamu danışmanlığı alanlarındaki en iyi uygulama ilkeleri temel alınarak belirlenecek ve uygulanacaktır.

Kendi bölgesinden en uzak
coğrafyalara kadar enerji ve
doğal kaynaklar alanındaki yatırımlarıyla

YENİ TÜRKİYE'DE GÜÇ VAR.

TEMA

4

Bölgesel ve Uluslararası Etkinlik

Neden Bölgesel ve Uluslararası Etkinlik?

Ülkemizin jeopolitik konumu itibarıyla önemli üretim ve tüketim merkezlerinin arasında bulunması, etkin olarak yönetilmesi gereken pek çok fırsatı ve riski beraberinde getirmektedir. Bölgesel ve Uluslararası Etkinlik Teması, Ülkemizin enerji ve doğal kaynaklar alanındaki uluslararası faaliyetlerini eş güdüm ve proaktif bakış açısıyla arttırarak yürütmesine yöneliktir. Bu tema, Ülkemizin bölgesinde ve

daha uzak coğrafyalarda enerji ve doğal kaynaklar alanında yatırımlar yapması ve ithalat faaliyetleri ile arz güvenliğine katkı sağlayacak kaynak çeşitlendirmesinin yanı sıra gerek doğal kaynaklar gerekse elektrik enerjisi ihracat faaliyetleri, etkin bir diplomasi yaklaşımı, iklim değişikliği ve uluslararası projelerde müzakerelerin yürütülmesi gibi konuları içermektedir.

GZFT Analizi Sonuçları

- Ülkemizin jeopolitik konumu; enerji ve doğal kaynaklar alanında gerek kaynak bakımından zengin ülkelere yakınlığı, gerekse özellikle doğal gaz ve petrolde büyük üretim alanları ile tüketim alanları arasındaki tamamlayıcı halka olmasından dolayı önemli fırsatlar sunmaktadır. Öte yandan Ülkemizin bu önemli konunun sunduğu fırsatlardan tam anlamıyla yararlanabilmesi için aktif bir enerji diplomasisi yürütmesi ve altyapı çalışmalarını tamamlaması gerekmektedir.
- Bakanlığımızın enerji ve doğal kaynaklar diplomasisi kültürünü yerleştirmesine ve altyapısını kurmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Enerji diplomasisinin yabancı dil bilen yetkin personel ile hayata geçirilmesi gerekmektedir. Enerji ve doğal kaynaklar alanında yurt dışı temsilcilikleri oluşturulmasına ve uluslararası kuruluşlarda Bakanlığımızın etkinliğinin artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Enerji ve madencilik alanında güçlü ve deneyimli kamu şirketlerimizin inisiyatifleri ile uluslararası arenada aktif ve oyun kurucu olabilen milli şirketlerin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

AMAÇ

9

Bölgesel Enerji Piyasalarına Entegre Bir Türkiye

Jeopolitik konumu göz önüne alındığında, birçok alanda geçiş noktası olarak konumlanmış olan Ülkemizin bölgesel enerji piyasalarıyla olan ilişkileri de göz önünde bulundurulduğunda, enerji piyasalarımızın diğer ülke piyasalarına entegre bir şekilde çalışıyor olması Ülkemizi bu piyasaların aktif bir aktörü haline getirecektir.

ENTSO-E bağlantısının kalıcı hale getirilmesi ile Avrupa elektrik piyasalarına olan entegrasyonumuz uluslararası elektrik ticareti alanında ilave fırsatlar sunacaktır. Böylece daha likit ve şeffaf piyasaların oluşturulmasına ve maliyet

avantajlı piyasalardan elektrik enerjisi teminine katkı sağlanacaktır.

Doğal gaz ve petrol tarafından bakıldığında ise planlanan boru hattı projelerinin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Bu sayede Ülkemiz, jeopolitik konumundan doğan enerji koridoru olma hedefine de adım adım yaklaşacaktır. Ceyhan'ın entegre bir enerji merkezi haline getirilmesi de bölgeye hareketlilik getirecek ve piyasaların etkin çalışmasına destek olacak bir hedef olarak belirlenmiştir.

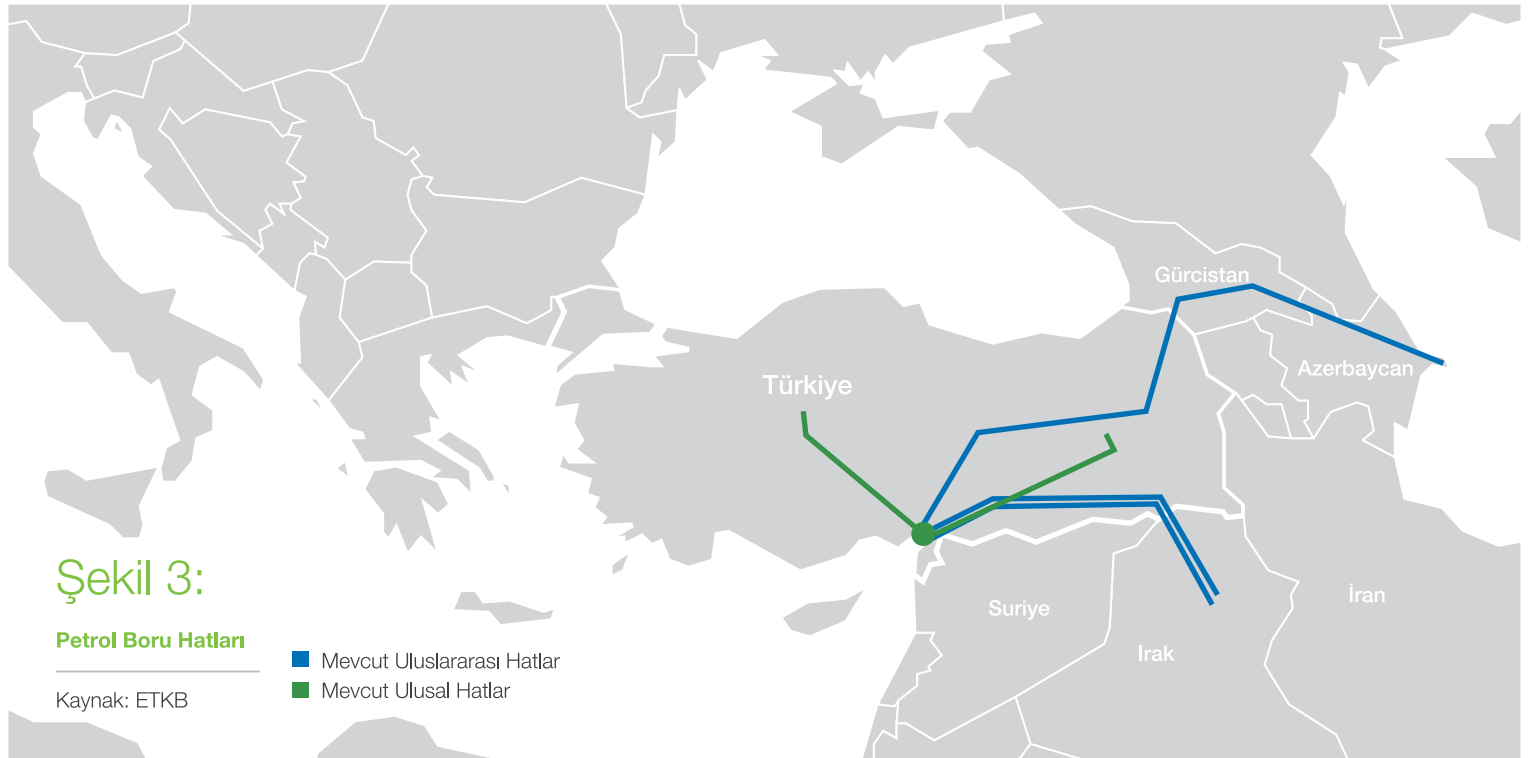
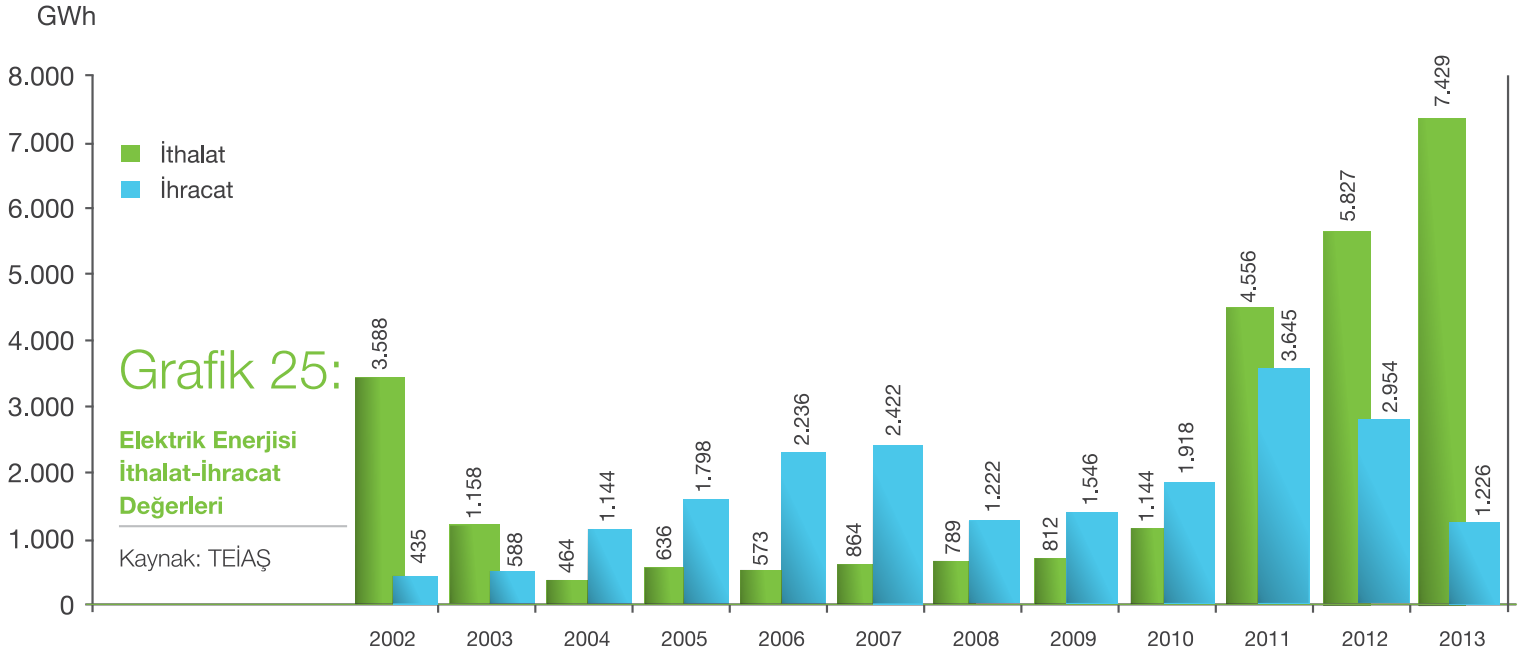

Şekil 2:

Mevcut ve Planlanan Enterkonneksiyon Hatları

Kaynak: TEİAŞ

- Mevcut 400 kV hatlarımız
- İnşa halindeki 400 kV hatlarımız
- Mevcut 220 kV hatlarımız
- Mevcut 154 kV hatlarımız

Özellikle son 15 yılda yaşanan serbestleşme süreci Ülkemizin çevre ülkelerdeki piyasalarda aktif rol alabilme ve bölgesel piyasaların işletilmesinde etkinlik gösterebilme kapasitesine katkı sağlamıştır.

Transit projeler ve bölgesel entegrasyon çalışmaları çok uluslu olmaları nedeni ile gerek finansman alanında gerekse de idari alanda önemli zorlukları içermektedir. Bu alanların uyumlu yönetilememesi durumunda bu amaç altındaki hedeflere ulaşmada gecikmeler yaşanabilir.

A9. HEDEF 1

İletim sisteminin ENTSO-E ile kalıcı bağlantısının gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

Koordinatör: DİAB

Gerçekleştirme Sorumluları: TEİAŞ, EPDK

Performans Göstergeleri:

A9. PG.1.1	ENTSO-E ile kalıcı bağlantının sağlanması	31.12.2015
------------	---	------------

A9. HEDEF 2

Uluslararası elektrik enterkonneksiyon kapasitesinin 2019 yılı sonuna kadar 2 katına çıkarılması sağlanacaktır.

Koordinatör: DİAB

Gerçekleştirme Sorumluları: TEİAŞ, EPDK

Performans Göstergeleri:

İthalat-İhracat (NTC) Kapasiteleri		2013		2015		2017		2019	
		İthalat (MW)	İhracat (MW)	İthalat (MW)	İhracat (MW)	İthalat (MW)	İhracat (MW)	İthalat (MW)	İhracat (MW)
A9. PG.2.1	ENTSO-E	550	400	650	500	650	500	1.800	500
A9. PG.2.2	Gürcistan	15	0	700	700	1.050	1.050	1.400	1.400
A9. PG.2.3	İran	400	0	450	0	600	600	1.200	600
A9. PG.2.4	İrak	0	200	0	200	0	400	500	700
A9. PG.2.5	Suriye	0	500	0	500	0	500	600	600
A9. PG.2.6	Toplam (MW)	965	1.100	1.800	1.900	2.300	3.050	5.500	3.800

A9. HEDEF 3

Çevre ülkelerdeki gelişmeler doğrultusunda, bölgesel elektrik piyasalarının oluşturulmasına yönelik altyapı oluşturulacaktır.

Koordinatör: DİAB

Gerçekleştirme Sorumluları: EİGM, TEİAŞ, EPDK, EPIAŞ

Performans Göstergesi:

A9. PG.3.1	Komşu ülkeler ile mevcut ve yeni tesis edilecek enterkonneksiyon hatlarının kapasitelerinin tam olarak kullanılabilmesi ve ticaret hacimlerinin artırılması amacıyla ikili olarak veya çok uluslu kuruluşlar marifetiyle kapasite tahsisine ve piyasaların işleyişine yönelik kuralların uyumlaştırılmasına ilişkin çalışmalar yapılması	31.12.2017
------------	--	------------

A9. HEDEF 4

Uluslararası boru hatlarına ilişkin yeni projelerin hayata geçirilmesi suretiyle Ülkemizin Doğal Gaz Ticaret Merkezi olma rolünün güçlendirilmesi sağlanacaktır.

Koordinatör: TPBH

Gerçekleştirme Sorumluları: TPBH, DİAB, PİGM, BOTAŞ, TPAO

Performans Göstergeleri:

A9. PG.4.1	AB'nin uzun dönemli doğal gaz kontratlarına yönelik rekabet ve fiyat uygulamalarına uyum sağlanması	31.12.2017
A9. PG.4.2	En az bir uluslararası projenin tamamlanması	30.09.2018
A9. PG.4.3	Uluslararası projelere ilişkin olarak diğer ülkeler ve yatırımcılarla müzakereler yürütülmesi ve ilgili anlaşmaların imzalanması	31.12.2019

A9. HEDEF 5

Ülkemizin, İstanbul Finans Merkezi çalışmaları da göz önüne alınarak Ceyhan ve Aliağa teslimli ürünlerin işlem gördüğü, Karadeniz ve Akdeniz’de referans fiyat oluşturma gücüne sahip bir enerji ticaret merkezi olması sağlanacaktır.

Koordinatör: DİAB

Gerçekleştirme Sorumluları: DİAB, EİGM, PİGM, TPBH, BOTAŞ, EPDK

Performans Göstergeleri:

A9. PG.5.1	Enerji merkezinin oluşturulmasına ilişkin yol haritasının tamamlanması	31.12.2017
A9. PG.5.2	Kamulaştırma ile bölgede yer alacak yatırımcı profilinin belirlenmesi suretiyle altyapının tamamlanarak yatırımcıların yatırımlarına başlaması	31.12.2019

Stratejiler

- Uluslararası enterkonneksiyon çalışmalarının ENTSO-E kriterlerine uygun olarak tamamlanması ve uluslararası elektrik ticaretine imkan verecek şekilde gerekli altyapının hukuki süreçler de göz önünde bulundurularak oluşturulması sağlanacaktır.
- Uluslararası enterkonneksiyon kapasitesinin artırılması için Batı Hattı, Gürcistan Hattı, İran Hattı, Irak Hattı ve Suriye Hattı (şu an askıda olmakla beraber ileride değerlendirilecektir) için gerekli yatırımların tamamlanması sağlanacaktır.
- Çevre ülkelerle piyasa eşleşmesi fırsatlarına ilişkin fizibilite ve yol haritası çalışmaları yapılacaktır.
- Çevre ülkelerdeki piyasa oluşumlarına yol gösterici olacak ve piyasa işletimine ilişkin tecrübelerin aktarılması sağlanacaktır.
- Transit projelerin ilerlemelerinin takip edilmesi ve gerektiğinde destek olacak yapılanmaların hayata geçirilmesi sağlanacaktır.
- “Ceyhan Entegre Enerji Merkezi Projesi” için program yönetimi yaklaşımı içerisinde detaylı yol haritası hazırlanacaktır.

AMAÇ

10

Uluslararası Arenada Güçlü Bir Aktör

Uluslararası arenada enerji ve doğal kaynaklar alanında yeni fırsatların ve sinerjilerin yakalanabilmesi açısından, yapılacak iş birlikleri ile bölgesel faaliyetler oldukça önemlidir.

Yeni kaynaklar oluşturabilmek adına petrol, doğal gaz, kömür ve enerji dışı ham madde aramalarında ortaklıklar kurulması veya satın almalar yoluyla aktif bir büyüme politi-

kası izlenmesi öngörülmektedir. Yalnızca yurt içinde değil, yurt dışında da bu aramaların gerçekleştirilebilmesi için iş birliği fırsatlarının değerlendirilmesi, bu aktif politikanın bir parçası olarak öne çıkmaktadır.

Tablo 1: 2013 Yılı Hidrokarbon Üretimi (Petrol Eş Değeri)

Bölge/Ülke ve Proje Adı	Tip	Varil/Gün
Batman-Adıyaman-Trakya	Petrol	33,758
Batman-Adıyaman-Trakya	Doğal Gaz	4,957
Yurt içi Toplam		38,716
2013 Yılı Yurt Dışı Hidrokarbon Üretimi (Petrol Eş Değeri)		
Bölge/Ülke ve Proje Adı	Tip	Varil/Gün
Azerbaycan-ACG Projesi	Petrol	15,829
Azerbaycan-Şah Deniz Projesi	Kondensat	3,635
Azerbaycan	Doğal Gaz	11,053
Kazakistan-KTM	Petrol	2,589
Yurt dışı Toplam		33,106

Kaynak: TPAO

Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için uluslararası faaliyetlerde bulunacak kamu şirketlerinin girecekleri rekabet ortamlarına uyum sağlayabilmeleri ve başarılı olabilmeleri adına bazı yapılandırma süreçlerinden geçmeleri kaçınılmazdır. Bunun yanı sıra uluslararası kuruluşlarda aktif görevler üstlenerek bu organların karar mekanizmalarında yer almak Ülkemizin uluslararası alandaki aktifliğini destekleyecektir. Bu yaklaşım, geliştirilmek istenen insan kaynağı kapasite-

sine katacağı uluslararası tecrübe ile yalnızca kısa vadede değil, uzun vadedeki kapasite gelişimini de olumlu etkileyecektir.

Yabancı ülkelerde hayata geçirilmesi hedeflenen Enerji ve Tabii Kaynaklar Ataşeliği uygulaması ile gelişmelerin yakından takip edilmesi ve iletişim kanallarının en üst düzeyde açık tutulması sağlanacak olup Ülkemizin uluslararası arenada etkinliği artacaktır.

Uluslararası saha temini konularında arzu edilen gelişmelerin sağlanabilmesi sektörü etkileyecek küresel gelişmelere temelden bağlıdır. Buna ilaveten, çok taraflı ve koordineli çabaların gerekli olduğunun da altını çizmekte fayda vardır. Küresel gelişmeleri yakından izleyen ve proaktif şekilde hareket eden, koordinasyon gücü yüksek bir yönetim ile risklerin en aza indirilmesi mümkün olabilecektir.

A10. HEDEF 1

Arama sahalarında yurt dışı yatırımları olan ve uluslararası tecrübeye sahip şirketlerle ortaklık kurularak uluslararası alanda enerji ham maddeleri ile enerji dışı ham maddeler için yeni kaynaklar oluşturulması sağlanacaktır.

Koordinatör: DİAB

Gerçekleştirme Sorumluları: MTA, TPAO, BOTAŞ, ETİ MADEN, TKİ, TTK

Performans Göstergeleri:

A10.PG.1.1	Plan dönemi sonuna kadar iş birliği ve kapasite gelişimi maksadıyla yurt dışında ortak olunan/satın alınan kömür üretim sahası sayısı (adet)	1
A10.PG.1.2	Plan dönemi sonuna kadar yurt dışında ortak olunan/satın alınan petrol ve doğal gaz üretim sahası sayısı (adet)	3
A10.PG.1.3	Plan dönemi sonuna kadar yurt dışında ortak olunan/satın alınan enerji dışı ham madde üretim sahası sayısı (adet)	1

A10. HEDEF 2

Enerji ve doğal kaynak sektörlerinde Ülkemizin uluslararası kuruluşlarda etkinliği arttırılacaktır.

Koordinatör: DİAB

Gerçekleştirme Sorumluları: Tüm Merkez Birimler, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar

Performans Göstergeleri:

A10.PG.2.1	Ülkemizin enerji ve madencilikle ilgili üye olduğu organizasyon ve ilgili uluslararası kurumlarda (IEA, IRENA vb.) plan dönemi sonuna kadar en az 1 yıl süreyle görevlendirilecek kişi sayısı	5
A10.PG.2.2	Ülkemizin enerji ve madencilikle ilgili üye olduğu organizasyon ve ilgili uluslararası kurumların karar alma mekanizmalarında görev alacak kişi sayısı	1

A10. HEDEF 3

Bakanlığımızın yurt dışı teşkilatı oluşturulacaktır.

Koordinatör: DİAB

Gerçekleştirme Sorumluları: DİAB,

Personel Daire Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği

Performans Göstergeleri:

A10. PG.3.1	Yurt dışı teşkilatı ile ilgili yasal düzenlemelerin yapılması	31.12.2017
A10. PG.3.2	Plan dönemi sonuna kadar yurt dışı teşkilatı oluşturulacak ülke sayısı	5

Stratejiler

- Uluslararası faaliyetlerde bulunacak olan Bağlı ve İlgili Kuruluşlar yapılandırılarak ve yurt dışı etkinlikleri artırılarak, uluslararası alanda petrol, doğal gaz, kömür gibi enerji ham maddeleri ile radyoaktif mineral ve diğer enerji dışı ham maddelerde yeni kaynaklar oluşturulması sağlanacaktır.
- Bakanlığımız ile Bağlı, İlgili Kuruluşların yurt dışı yatırım, temsil, etkinlik ve eğitim faaliyetleri arttırılacaktır.
- Ülkemizin aktif olarak katılacağı uluslararası kuruluşlar belirlenerek yol haritası oluşturulacak, bu kuruluşlarda görev alacak personel tespit edilecektir.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Ataşeliği için görev tanımı ve kadro yapılanması tasarlanacak, ilgili mevzuat altyapısı tamamlanacaktır.
- Kamu ve özel sektörün yurt dışında birlikte yatırım yapmasına olanak sağlayacak kamu-özel sektör iş birliği modeli oluşturulacaktır.

Enerjisine ve doğal kaynaklarına
kendi teknolojisi, sanayisi ve
Ar-Ge'siyle değer katan

YENİ TÜRKİYE'DE TEŞVİK VAR.

TEMA

5

Teknoloji, Ar-Ge ve İnovasyon

Neden Teknoloji, Ar-Ge ve İnovasyon?

Enerji ve doğal kaynaklarda ülkenin kendi kendine yeterliliğinin önemli bir boyutu da yerli teknolojinin varlığıdır. Ülkemizde çok sayıda Ar-Ge, inovasyon ve teknoloji geliştirme çalışmaları ile bu çalışmalara yönelik teşvikler bulunmaktadır. Ancak çalışmaların katma değeri yüksek alanlara yönelmesi, endüstrileşmesi ve ticarileşmesinin ön planda olması, teşvik ve izleme yapılarının bu doğrultuda kurgulanması gerekmektedir.

Bu tema, enerji ve doğal kaynaklar alanında;

- Teknoloji geliştirilmesine,
- Küresel yeniliklerin ve güncel teknolojilerin Ülkemize en uygun şekilde transfer edilmesine,
- Yerli proses ve ekipman kapasitesinin geliştirilmesine,
- İnovasyonun hızlı bir şekilde ticarileşebilmesini temin edecek Ar-Ge ortamının oluşturulmasına ve yaygınlaştırılmasına yöneliktir.

GZFT Analizi Sonuçları

- Ar-Ge kaynaklarının en uygun şekilde kullanılmasını teminen bir “Enerji ve Doğal Kaynaklar Ar-Ge Stratejisi’ne” ve öncelikli olarak desteklenecek alanların belirlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.
- Mevcut durumda yapılan Ar-Ge çalışmaları teoride kalıp pratikte ticari uygulamaya geçemediğinden ticarileşmeye yönelik önlemlere ihtiyaç duyulmaktadır.
- Bakanlığımız bünyesinde Ar-Ge projelerinin takibinin yapıldığı bir kontrol ve izleme biriminin eksikliği söz konusudur.
- Kamu - üniversite - sanayi iş birlikleri yeterli düzeyde değildir.
- Bilgi ve teknoloji üreten tarafların bilgileri merkezî bir birimde toplanmamakta, kimi zaman çalışmalarda tekrarlar olabilmektedir.

AMAÇ

11

Enerji ve Doğal Kaynaklarda Yerli Teknoloji

Enerji ve doğal kaynak alanlarının sermaye yoğun yapısından dolayı kullanılan malzeme, ekipman ve hizmetlerin yerleştirilmesi, ekonomik açıdan birçok katkıyı beraberinde getirecek olup enerji sektörünün yanı sıra üretim sektörünün de büyümesine yardımcı olacaktır. Özellikle enerji sektöründen başlayarak yayılacak bir yerleştirme hareketi, ekonominin birçok dalında iş olanaklarını da beraberinde getirme potansiyeline sahip olup Ülkemizin Ar-Ge ve inovasyon politikası doğrultusunda bilgi birikimine de faydalı olacaktır.

Bu amaç kapsamındaki en önemli adım, yerleştirmenin yapılabilmesi için ilgili malzeme, ekipman ve hizmetlere yö-

nelik envanter ve ihtiyaç analizi yapılarak bir yol haritasının hazırlanması olup devamında yerli katkı kullanım oranını artırıcı önlemlerin alınması planlanmaktadır.

Teknoloji yerleştirme çalışmaları uzun vadeli projeler olduğundan planlama dönemi içerisinde atılacak adımların esas sonuçlarının plan dönemi içinde değil dönemin sonrasında, uzun vadede alınacağı, önemli olanın bir yerleştirme ve teknoloji geliştirme kültürünün ve altyapısının yerleştirilmesi olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

A11. HEDEF

1

Enerji alanında yerleştirilecek ekipmanlara yönelik envanter ve ihtiyaç analizi yapılacak ve yerleştirmeye ilişkin yol haritası belirlenecektir.

Koordinatör: YEGM

Gerçekleştirme Sorumluları: Bakanlık Ana Hizmet Birimleri ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar

Performans Göstergeleri:

A11. PG.1.1	Mevcut durum analizi ve yerli ekipman envanterinin oluşturulması	31.12.2017
A11. PG.1.2	Enerji sektörü yerleştirme yol haritasının tamamlanması	31.12.2018

A11. HEDEF

2

Doğal Kaynaklar alanında yerleştirilecek ekipmanlara yönelik envanter ve ihtiyaç analizi yapılacak ve yerleştirmeye ilişkin yol haritası belirlenecektir.

Koordinatör: MİGEM

Gerçekleştirme Sorumluları: Bakanlık Ana Hizmet Birimleri ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar

Performans Göstergeleri:

A11. PG.2.1	Mevcut durum analizi ve yerli ekipman envanterinin oluşturulması	31.12.2017
A11. PG.2.2	Doğal kaynaklar sektörü için yerleştirme yol haritasının tamamlanması	31.12.2018

Stratejiler

- Enerji ve doğal kaynaklar sektörü Ar-Ge ve yerleştirme yol haritası tamamlanacaktır.
- Yerli imalat kullanım oranlarını arttıracak eylem planları hayata geçirilecektir.
- Uluslararası anlaşmalarla yapılan satın almalarda, yerli sanayinin kapasitesi de göz önünde bulundurularak offset* yükümlülüğü konulması sağlanacaktır.
- Yerli katkı kullanım oranına yönelik Bakanlık politikası belirlenecektir.
- Yerli katkı için uluslararası kod ve standartlara uygun üretim yapılmasına yönelik geliştirme planları hazırlanacaktır.
- Yerleştirilecek ekipmanlarda katma değeri yüksek aksam ve bütünleştirici parçalara yönelik olarak envanter ve ihtiyaç analizleri yapılacak, yerleştirmeye ilişkin üretim imkanları araştırılarak yerli üretimin teşvik edilmesine ilişkin yol haritası belirlenecektir.

* Offset uygulaması ile dünya ticaretinde ülkelerin bir ülkeden alım yaparlarken dış ticaret açıklarını dengelemek üzere o ülkeye belli miktarda mal satışının da zorunlu tutulduğu uygulamalar kast edilmektedir.

AMAÇ

12

Sonuç Odaklı bir Ar-Ge Yaklaşımı

Ar-Ge faaliyetlerinin teoride kalmayıp ülke ekonomisine fayda sağlayacak pratiklere dönüşmesi bu Stratejik Plan doğrultusunda amaç edinilmiş başlıklardan biridir. Çünkü Ar-Ge faaliyetleri, çıktıkları ile sağladığı faydaların yanı sıra, beraberinde getirdiği makro ekonomik etkiler sayesinde toplumsal refahı artırıcı görevler üstlenmektedir.

Bu amaç doğrultusunda enerji ve doğal kaynaklar sektöründeki stratejik önem taşıyan Ar-Ge projelerinin sayısının

arttırılarak, özel sektör iş birlikleri ile birlikte, kamu-özel iş birliklerini de teşvik edecek mekanizmaların oluşturulması hedeflenmiştir. Ayrıca ulusal bir Enerji ve Doğal Kaynaklar Enstitüsü kurularak ve bu çatı altında kamu-üniversite-sanayi koordinasyonu gerçekleştirilerek Ar-Ge çalışmalarının izleme ve yönetiminin yapılması da öngörülmüştür. Bu amacın odak noktasında, Ar-Ge faaliyetlerinin sadece araştırma ve geliştirme boyutunda kalmayıp ticarileşmesi ve hayata geçmesi yer almaktadır.

Ar-Ge faaliyetlerinin tamamının ticarileşmesi ve hayata geçirilmesi dünyanın hiçbir yerinde beklenemez. Önemli olan ticarileşebilen ve sektörde artı değer yaratan proje sayısının kısa/orta vadede çok olmasından ziyade, endüstrileşmeyi önemli bir ilke olarak benimseyen, Ar-Ge kültürünü yaygınlaştıran ve ticarileşme olasılıklarını arttıran bir Ar-Ge iklimi oluşturmaktır.

A12. HEDEF

1

Plan dönemi sonuna kadar enerji ve doğal kaynaklar sektöründe yapılan ve stratejik önem arz eden Ar-Ge projelerinin sayısının artırılması sağlanacaktır.

Koordinatör: YEGM

Gerçekleştirme Sorumluları: Tüm Merkez Birimler ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlar

Performans Göstergeleri:

A12. PG.1.1	ETKB Ar-Ge Strateji Belgesi ile birlikte üniversitelerin, araştırma kuruluşlarının ve sanayi sektörünün katılımlıyla yurt genelindeki Ar-Ge projelerini yönlendirecek bir "Kritik Teknoloji Planı" hazırlanması	31.12.2017
A12. PG.1.2	Plan dönemi sonuna kadar enerji ve doğal kaynaklar sektöründe kamu tarafından ve kamu-özel sektör iş birliği ile gerçekleştirilen Ar-Ge proje sayısı	Rakamsal hedef bulunmamaktadır, takip amaçlıdır.
A12. PG.1.3	Plan dönemi sonuna kadar uygulamaya/üretime aktarılmış özgün tasarım ve/veya ürün sayısı	Rakamsal hedef bulunmamaktadır, takip amaçlıdır.

A12. HEDEF 2

Enerji ve Doğal Kaynaklar Enstitüsü ve bu Enstitü bünyesinde bir Ar-Ge Koordinasyon Birimi kurulmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Koordinatör: SGB

Gerçekleştirme Sorumluları: Tüm Merkez Birimler ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlar

Performans Göstergeleri:

A12. PG.2.1	Enerji ve Doğal Kaynaklar Enstitüsünün kurulması için mevzuat ve model çalışmalarının tamamlanması	31.12.2017
-------------	--	------------

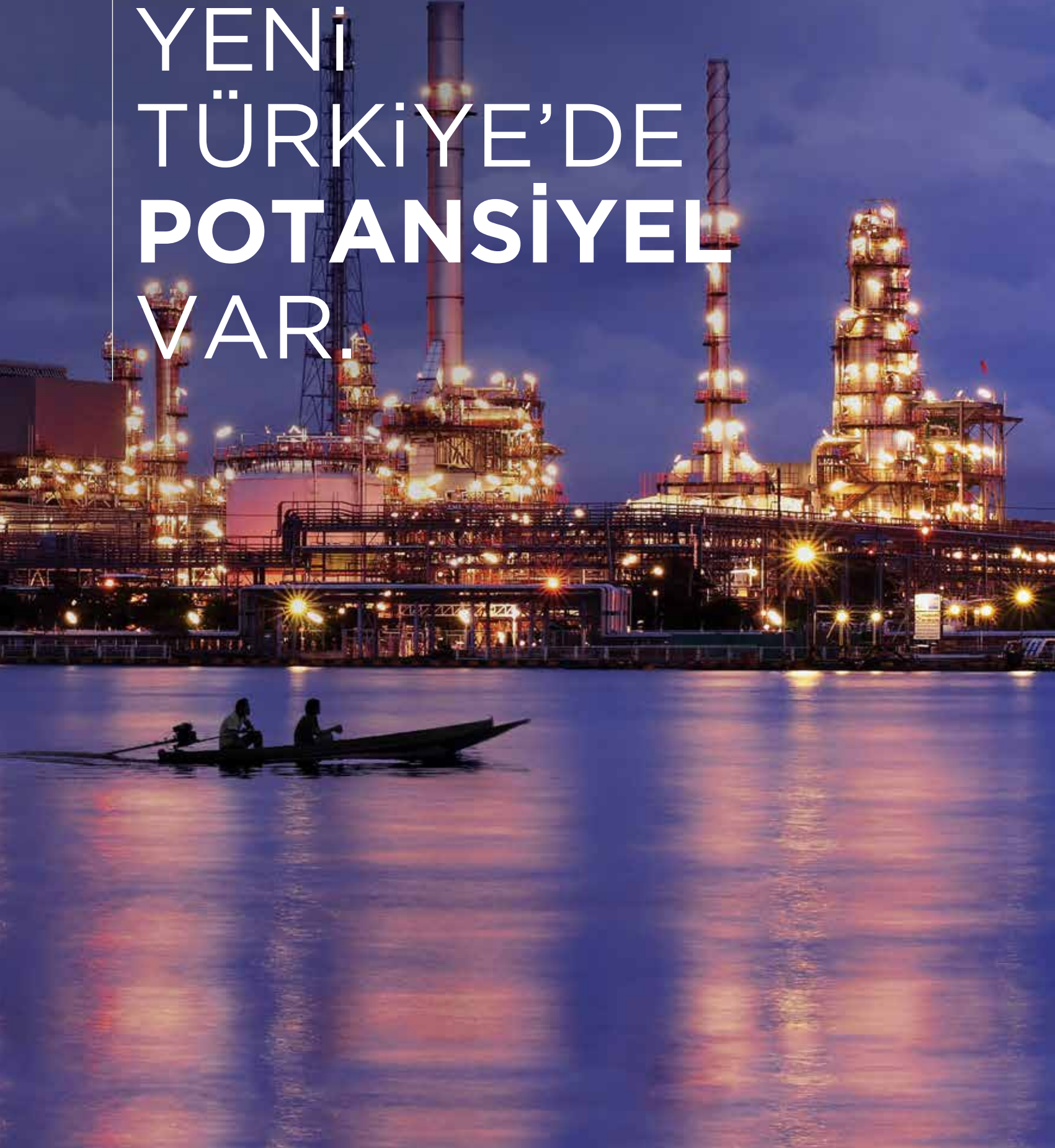
Stratejiler

- ETKB Ar-Ge Strateji Belgesi hazırlanacak, Ar-Ge faaliyetlerinin yönü belirlenecektir.
- Öncelikli teknolojilerde kamu-üniversite-sanayi iş birlikleri ile kurulacak merkezlerin tesis edilmesi sağlanacaktır.
- Ar-Ge sonuçlarının uygulanmasının desteklenmesine yönelik mevzuat altyapısı 2016 yılına kadar hazırlanacaktır.
- Enstitü için kurumsal tasarım yapılacak, mevzuat altyapısı oluşturulacaktır.
- Enerji ve Doğal Kaynaklar Enstitüsü bünyesinde maddencilikte iş sağlığı ve güvenliğine yönelik araştırma ve kapasite geliştirme faaliyetlerinin yürütülmesi sağlanacaktır.
- Üniversitelerin, araştırma kuruluşlarının ve sanayi sektörünün katılımıyla enerji alanında yurt genelindeki Ar-Ge projelerini yönlendirecek bir "Kritik Teknoloji Planı" hazırlanacak ve bu plan kapsamındaki uygulamaların plan dönemi boyunca izlenmesi çalışmaları hayata geçirilecektir.
- Ulusal teknoloji envanteri 2016 yılı sonuna kadar oluşturulacak ve her yıl güncellenecektir.
- Kurumsal Ar-Ge mevzuatı yürürlükte olan hukuksal altyapıya uygun olarak geliştirilecek ve pilot Ar-Ge projelerine izin verecek şekilde düzenlenecektir.
- Yenilenebilir enerji kapsamında yeni teknolojilerin kullanılmaya başlanması sağlanacaktır.
- Uygun laboratuvar çalışma koşullarının oluşmasıyla çalışma verimliliği ve Hidrojen Teknolojileri Laboratuvarı'nın çalışmalarda kullanacağı cihazlarda güvenilirlik ve netlik değerlerinin tam olması sağlanacaktır.

Özel sektörüyle yatırımlarını
sorunsuz ve gecikmeden gerçekleştiren,
istikrar içinde büyüyen

YENİ TÜRKİYE'DE POTANSİYEL VAR.

TEMA

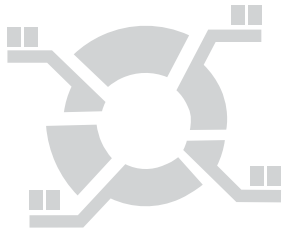
6

Yatırım Ortamının İyileştirilmesi

Neden Yatırım Ortamının İyileştirilmesi?

Hem enerji hem de doğal kaynaklar sektörü özel sektörün yatırımları ile büyüyen sektörlerdir. Özel sektörün yatırımlarını daha kolay ve hızlı yapabileceği bir ortamın sağlanması, yatırımların önündeki yapısal sorunların giderilmesi, nihayetinde enerji ve doğal kaynaklar alanında arz güvenliğinin de kritik bir unsurudur. Bu tema, Ülkemizin büyüme

ve gelişme ihtiyacını karşılayacak enerji ve doğal kaynak yatırımlarının yapılabilir ve rekabetçi şekilde hızlı, sürdürülebilirlik ilkeleriyle uyumlu ve sorunsuz olarak hayata geçmesini teminen gerekli yatırım ortamının oluşturulmasına yöneliktir.

GZFT Analizi Sonuçları

- Elektrik piyasasında son dönemde hızlanmış olan serbestleşme süreci sektör için en önemli adım olarak görülmektedir. Serbestleşme sürecinin devamına, piyasada kamunun payının ve etkisinin azaltılmasına ihtiyaç vardır. Toptan ve perakende satış sektöründeki serbestleşme düzeyinin artması piyasayı olumlu etkilediğinden ve rekabeti arttırdığından serbestleşmenin devam etmesi gerekli görülmektedir.
- Doğal gaz piyasasının işler duruma geçmesine ihtiyaç duyulmaktadır.
- EPIAŞ'ın kuruluşuna yönelik gelişmeler

yatırımcı nezdinde olumlu görülmekte ancak işlerlik kazanmasının hızlandırılması, rekabetçi ve şeffaf piyasaların EPIAŞ bünyesinde hayata geçirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

- Bakanlığımızın koordinasyon gücünün yüksek olması ile enerji ve doğal kaynaklara ilişkin yatırımlarda sorun çözücü yaklaşım sergilemesi olumlu olarak değerlendirilmekte ancak yapısal bir şekilde yatırımın önündeki sorunları çözmekte aktif olacak ve bu doğrultuda diğer bakanlıkları da koordine edecek bir üst yapıya ihtiyaç duyulduğu gözlenmektedir.

AMAÇ

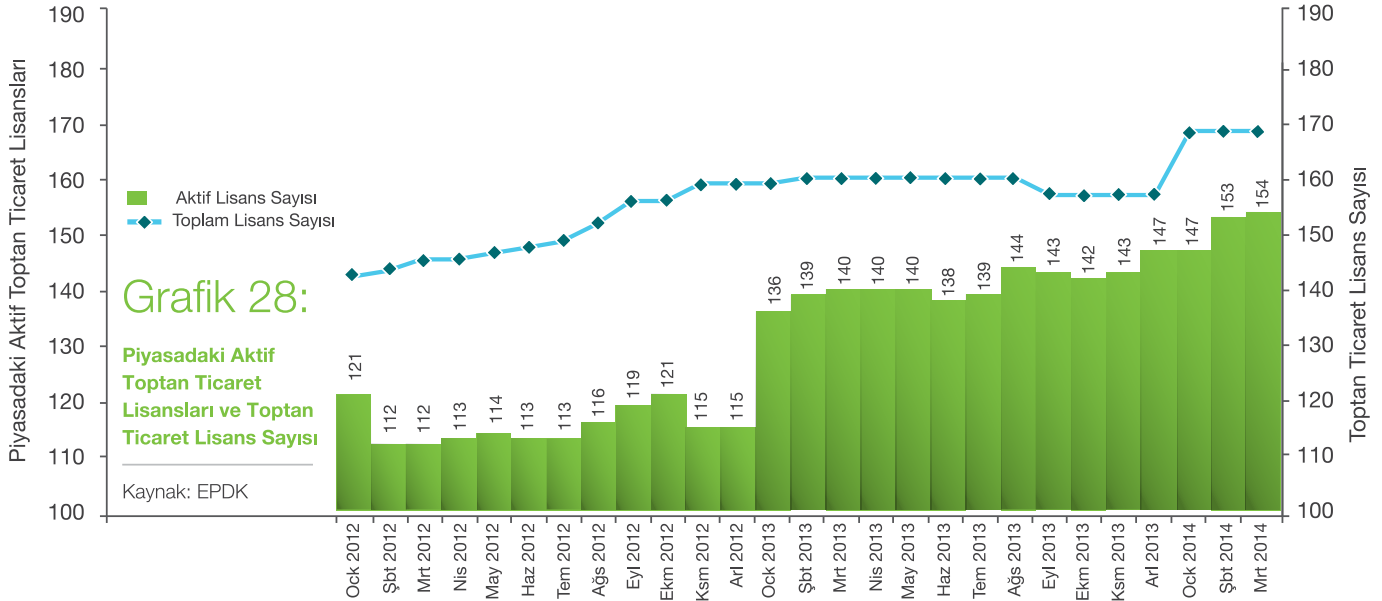
13

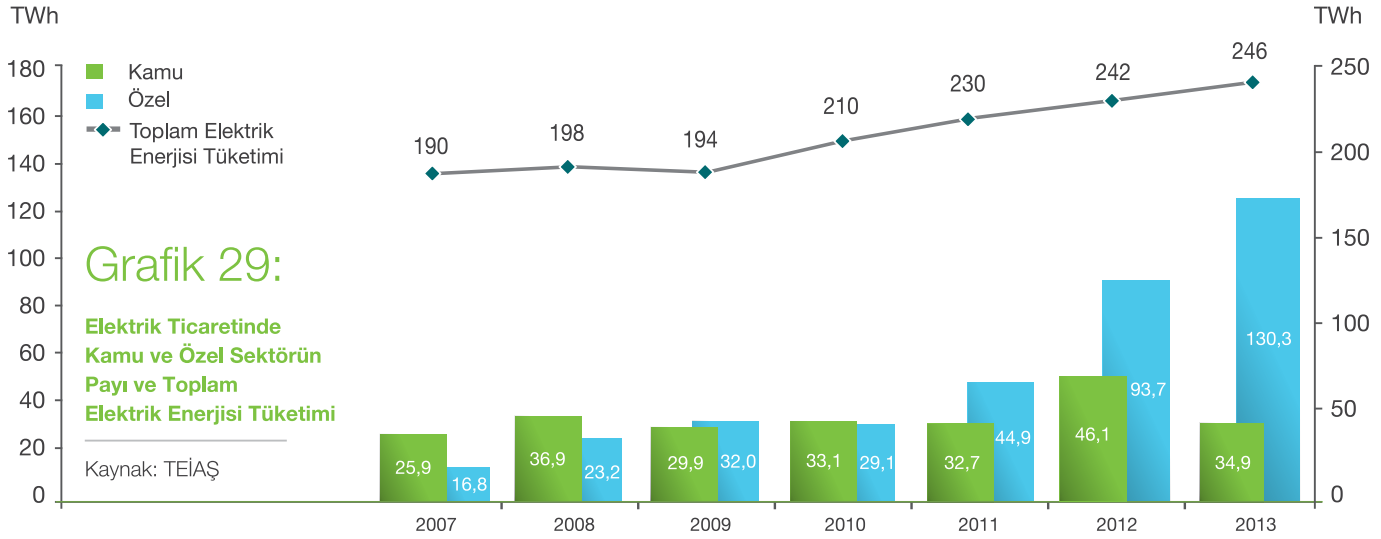
Rekabetçi ve Şeffaf Piyasalar

Piyasaların rekabetçi ve şeffaf bir ortamda işliyor olması, yatırımcıların en çok dikkate aldığı ölçütlerden biridir. Çünkü bilginin ve işleyişin şeffaf olmadığı piyasalarda, yatırımların gerçekleşmesi için oluşması gereken güven ortamı riske girmektedir. Öte yandan, uygun rekabet ortamının sağlan-

madığı ve piyasa aksaklıklarının giderilemediği ortamlarda serbestleşme ile oluşturulmaya çalışılan rekabet ortamının olumlu etkilerinin yok olduğu da bir gerçektir. Bu çerçevede rekabetçi ve şeffaf piyasaların tesisi Stratejik Plan içerisinde amaç seviyesinde yer bulmuştur.

Özelleştirmelerin belirlenen planlar dahilinde gerçekleştirilmesi ile piyasada kamu ağırlığının azaltılması ve yatırımcılar için öngörülebilirliğin artırılması hedeflenmektedir.

Piyasalara yönelik düzenlemelerin yürürlüğe konulmasında yaşanabilecek gecikmeler ve elektrikte kayıp kaçak konusunda beklenen iyileşmelerin sağlanamaması, amacın başarıya ulaşması yönünde engeller oluşturabilir.

A13. HEDEF 1

Elektrik enerjisi üretim özelleştirmelerinin açıklanacak plana uygun şekilde tamamlanması takip edilecektir.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: EÜAŞ

Performans Göstergeleri:

A13. PG.1.1	Planlanan termik santral özelleştirmelerinin tamamlanması	31.12.2017				
A13. PG.1.2	Plan dönemi sonuna kadar toplam elektrik enerjisi üretimi içindeki kamu payı (%)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Baz Yıl 2013</th> <th>2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>33,4 (Yİ, YİD, İHD hariç)</td> <td>20</td> </tr> </tbody> </table>	Baz Yıl 2013	2019	33,4 (Yİ, YİD, İHD hariç)	20
Baz Yıl 2013	2019					
33,4 (Yİ, YİD, İHD hariç)	20					

A13. HEDEF 2

EPİAŞ'ın da kurulmasıyla birlikte enerji piyasaları daha şeffaf, güvenilir ve izlenebilir hale getirilecektir.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: TEİAŞ, BOTAŞ, EPDK, EPİAŞ

Performans Göstergeleri:

A13. PG.2.1	Elektrik Piyasasında Gün İçi Piyasası'nın işlerlik kazanması	30.06.2015
A13. PG.2.2	Veri paylaşımına olanak sağlayan bilgi platformunun hayata geçirilmesi ve geliştirilmesi	31.12.2016
A13. PG.2.3	Doğal Gazda Dengeleme ve Gün Öncesi Piyasaları'nın işlerlik kazanması için altyapı çalışmalarının tamamlanması	31.12.2017
A13. PG.2.4	Piyasa İzleme Sistemi'nin işlerlik kazanması	31.07.2017
A13. PG.2.5	Şeffaflığa ilişkin yönetmeliğin yayınlanması	31.12.2017

Stratejiler

- Özelleştirmelere ilişkin plan hazırlanıp kamuoyu ile paylaşılacak ve yatırımcı açısından öngörülebilirlik sağlanacaktır.
- EÜAŞ'ın üretim kapasitesinin bir kısmını yıllara sari ve giderek artan miktarlarda serbest piyasaya uzun vadeli kontratlar ile arz etmesi sağlanacaktır.
- Bölgesel tarife mekanizması, detayları ile katılımcı bir şekilde tartışılacak ve çalışılacak, hayata geçirilmesine yönelik yol haritası geliştirilecektir.
- Mevzuatta öngörüldüğü şekilde TEİAŞ bünyesindeki piyasa sistemlerinin EPIAŞ'a güvenli bir şekilde aktarılması ve işler hale getirilmesi sağlanacaktır.
- Veri paylaşımı, piyasa şeffaflığı ve piyasa izleme sistemine ilişkin mevzuat ve altyapı çalışmalarının yürütülmesi sağlanacaktır.
- Elektrik piyasasının işlerliğine katkı sağlayacak, kurulabilecek ek piyasalara ilişkin araştırmalar yapılacak ve mevzuat geliştirecek çalışmalar yürütülecektir.
- BOTAŞ'ın yeniden yapılandırılması sürecinin, Kanun'da belirtilen zaman sınırı içinde tamamlanması sağlanacaktır.
- Plan dönemi sonunda doğal gazda maliyet bazlı fiyatlandırma yapısına geçişin tamamlanması sağlanacaktır.
- Doğal gaz piyasasının daha iyi işler hale gelmesine ilişkin düzenlemeler yapılacaktır.
- Doğal gazda Dengeleme ve Gün Öncesi Piyasalarının hayata geçirilmesi sağlanacaktır.
- İlgili Bakanlıklarla iş birliği halinde EPIAŞ bünyesinde petrol ve karbon piyasalarının kurulmasına yönelik hazırlıkların tamamlanması sağlanacaktır.

AMAÇ

14

İyileştirilmiş Yatırım Süreçleri

Yatırımların şeffaf ve öngörülebilir piyasa yapısı ile desteklenmesinin yanı sıra idari süreçlerin de yatırımcıları destekleyici şekilde olması yatırımlara ivme kazandırıcı bir unsurdur. Özellikle Ülkemize ilk defa yatırım yapmayı düşünen yabancı yatırımcıların, piyasaları ve usulleri kolayca kavrayabiliyor olması ve mevzuat riskleri hakkında öngörülebilirliğin sağlanması işbirliklerinin önünü açacaktır.

İlgili süreçlerin ve yönetim altyapısının oluşturulması ve yatırımların teşvikini sağlayacak alternatif finansman modellerinin geliştirilerek yatırımcıların ihtiyaç duyduğu yatırım ortamının tesis edilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda kurumlar arası üst düzey iş birliği sağlayacak yapılanmalara ihtiyaç olduğu değerlendirilmektedir.

Yatırım süreçlerinin iyileştirilmesi ve koordinasyonu için gerekli mevzuat düzenlemelerinin plan dönemi içerisinde tamamlanmasında ve buna ilişkin organizasyonun işlerlik kazanmasında güçlükler yaşanabilecektir.

A14. HEDEF

1

Enerji yatırımlarını kolaylaştırmaya ilişkin yönetim ve süreç yapısı hayata geçirilecektir.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: Tüm Merkez Birimler ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlar

Performans Göstergeleri:

A14. PG.1.1	"Enerji Yatırımları Takip ve Koordinasyon Kurulu"nun kurulmasına ilişkin mevzuat altyapısının tamamlanması	31.12.2015
A14. PG.1.2	"Enerji Yatırımları Takip ve Koordinasyon Kurulu"nun kurulması	31.12.2015
A14. PG.1.3	"Proje Takip ve Koordinasyon Başkanlığı"nın kurulması	31.12.2017

A14. HEDEF 2

Enerji ve doğal kaynaklar sektöründeki yatırımları teşvik etmek amacıyla yeni iş modelleri geliştirilecektir.

Koordinatör: EİGM

Gerçekleştirme Sorumluları: EİGM, MİGEM, PİGM, DİAB

Performans Göstergesi:

A14. PG.2.1	Teşvik etkilerinin analiz edilerek analiz sonuçlarına dayalı yeni iş modellerinin oluşturulması	31.12.2019
-------------	---	------------

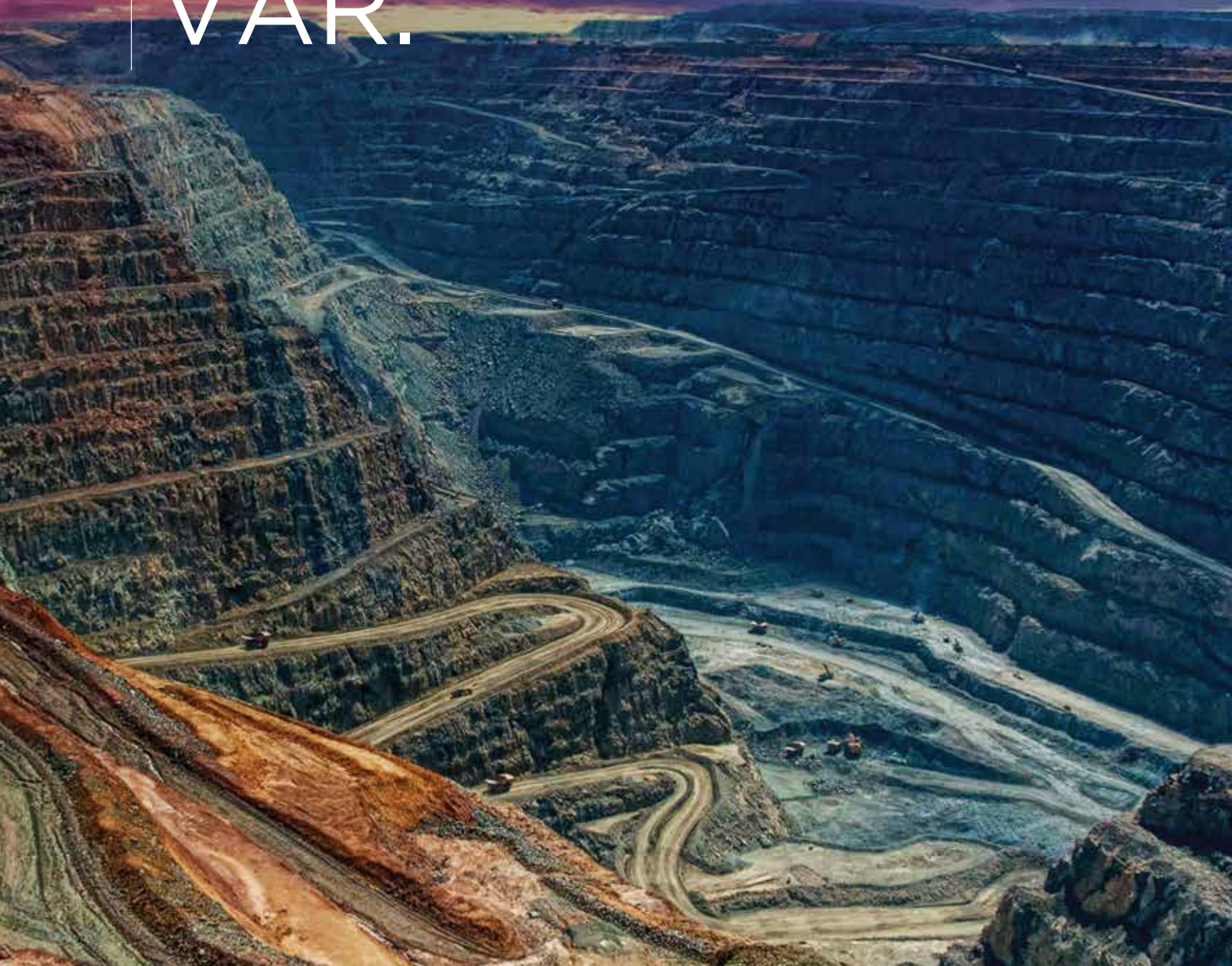

Stratejiler

- Bakanlığımızın başkanlığında ve ilgili Bakanlıkların en az Müsteşar Yardımcısı düzeyinde temsilcileri ile ilgili kurumların üst yöneticilerinden oluşan ve görevi enerji ve doğal kaynak yatırımlarının önündeki yapısal sorunları değerlendirerek çözücü politika ve eylemler geliştirmek, üst seviyede kurumlar arası iş birliğini sağlamak olan “Enerji ve Tabii Kaynaklar Yatırım Koordinasyon Kurulu” oluşturulacaktır.
- Proje Takip ve Koordinasyon Başkanlığının Bakanlık bünyesinde kurulması ile, bu yapı içerisinde nükleer ve transit boru hatları projeleri hariç olmak üzere, kamu ve özel sektör eliyle yürütülen büyük ve orta ölçekli stratejik projelerin ayrı bir birim eliyle takip edilmesi sağlanacaktır. Proje Takip ve Koordinasyon Başkanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Yatırım Koordinasyon Kurulu ile iş birliği içinde çalışacaktır.
- Ekonometrik modellerle yapılan etki analizine dayalı teşviklerin tasarlanması, teşviklerin uygulamasının izlenmesi, ölçülmesi ve sonuçlara göre revize edilmesi gerçekleştirilecektir.
- Enerji üretimine ve santral ekipman üretimine yönelik olarak özel ihtisas endüstri bölgeleri yatırımcılara açılacaktır.
- Kamu sorumluluğunda bulunan sahalara yönelik termik santral yatırımları ve diğer büyük projeler piyasa mekanizmalarını bozmayacak şekilde kamu-özel sektör iş birliği modelleri ile ekonomiye kazandırılacaktır.
- Uzun vadeli kontratların ve serbest piyasa koşullarında uzun vadeli alım garantisi (off-take) anlaşmalarının yaygınlaştırılmasını teminen ikili anlaşmalar piyasası desteklenecektir.
- Portföy büyüklüğü olarak belirli bir ölçeğin üzerindeki yatırımcıların kurumsallaştırılmasına yönelik tedbirler alınacaktır.
- Doğal gaz depolama ve LNG terminallerinin yatırımlarının teşvik edilmesine yönelik düzenlemeler yapılacaktır.
- Enerji ve maden yatırımlarına ilişkin izin ve onay süreçlerinin kısaltılması (iş tanımlarının yapılması, süreçlerin yeniden değerlendirilmesi, mevzuat değişikliklerinin yapılması), gereksiz aşamaların ve doküman gereksinimlerinin tespit edilip iyileştirmesi sağlanacaktır.

İhtiyacı olan ham maddeyi
kendi kaynaklarından ve tüm dünyadan
sürdürülebilir ve güvenli bir şekilde tedarik eden

YENİ TÜRKİYE'DE İMKÂN VAR.

TEMA

7

Ham Madde Tedarik Güvenliği

Neden Ham Madde Tedarik Güvenliği?

Enerji dışı ham maddelerin güvenli bir şekilde tedarik edilmesi, bu ham maddelerin girdi olarak kullanıldığı birçok endüstriyel alanın da kaynak güvenliği anlamına gelmektedir. Bu ham maddelerin eksikliği, üretim süreçlerinin aksamasına yol açarak ekonomik zararlara da sebep olabilecektir.

Ülkemiz, ihtiyaç duyduğu tüm ham maddelere sahip bir ülke değildir ve bir kısım ham maddeyi ithal etmektedir. Bu tema, rasyonel ve proaktif stratejiler ve faaliyetler ile ham madde tedarik güvenliğinin sürekliliğinin sağlanması ihtiyacına yöneliktir.

GZFT Analizi Sonuçları

- Ham madde tedarik güvenliğinin sağlanmasını teminen arama faaliyetlerinin artırılması çok önemlidir. Bu yönde mekanizmaların tasarlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Çevre konusundaki ihtilafları azaltacak tedbirlerin tasarlanmasına, halkın ve yatırımcının bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine ve bazı maden yatırımlarına özgü çevresel etkileri minimize eden uygulamaların geliştirilip yaygınlaştırılmasına ihtiyaç duyulduğu görölmektedir.
- Madenlerde iş sağlığı ve güvenliğinin artırılmasına, bu doğrultuda ilgili diğer kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör firmaları ile iş birliklerinin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.
- Ruhsatların yatırımcıların elinde atıl bir şekilde uzun süre tutulmasının önüne geçilmesi ihtiyacı görölmektedir.

Bu konudaki denetim mekanizmalarının hayata geçirilmesi gerekmektedir.

- Ülkemizde bulunmayan veya maliyeti yüksek olan kaynaklar için uluslararası etkinlik ihtiyacı hissedilmektedir. Yurt dışında aktif arama ve işletme yapacak Türk şirketlerinin desteklenmesi gerekmektedir.
- Madencilik faaliyetleri alanında yetkin kurumsal kapasite eksikliği bulunmaktadır. Kurumsal kapasitenin geliştirilmesi konusunda iş adımları oluşturulmalıdır.
- Kritik ham maddelerin belirlenmesine ve bunlara ilişkin rezerv tespitlerinin tamamlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Arama faaliyetlerine ilişkin olarak sağlıklı ve ortak bir veri tabanının eksikliği hissedilmektedir.

AMAÇ

15

Enerji Dışı Ham Madde Tedarik Güvenliği

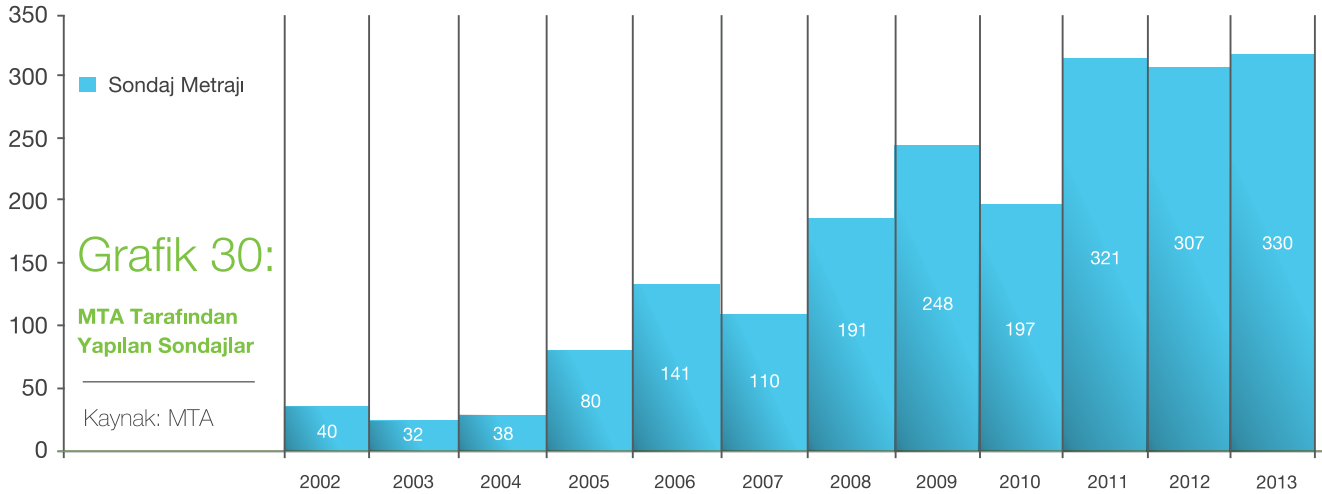
Ülkemiz içinde ve dışında, enerji dışı doğal kaynak ve ham maddelerin arama faaliyetlerinin artırılması ve bu ham maddelerin arz güvenliğinin bu yolla güvence altına alınması hedeflenmiştir. Ayrıca Ülkemiz için kritik ve stratejik olan ham maddeler için bağımsız bir strateji çalışması yapılması da bu hedefler arasında yer almaktadır.

Ülkemizin sahip olduğu ham madde maden potansiyelinin bilinmesi ve gelişmelerin takip edilebilmesi için bu kaynaklara ilişkin entegre bir bilgi bankasının kurulması son derece

önemlidir. Bu çalışmaların kurumsal kapasite geliştirme ve yeniden yapılanma çalışmaları ile paralel olarak yürütülmesi hedeflenmektedir.

Yerli şirketlerin yurt dışında maden arama faaliyetleri yürütmesi de nihayetinde enerji dışı ham madde tedarik güvenliğine katkıda bulunacak stratejilerden biridir. Ancak bu stratejiler “Bölgesel ve Uluslararası Etkinlik” teması altındaki amaçlarda ele alınmıştır.

Bin Metre

! Enerji dışı ham maddelerin tedarik güvenliği, çok sayıda paydaşın dahil olduğu ve koordinasyon içinde faaliyet gösterilmesi gereken bir konudur. Burada kamu kurumlarının yatırım ortamını en uygun şekilde düzenlediği, özel sektörün kapasitesinin arttığı ve yatırımlarını bilinçli olarak yaptığı, kamu kurumlarının geçmiş deneyimlerini birleştirerek yurt dışında faaliyet gösteren güçlü ulusal şirketler olarak faaliyet gösterdiği ve tüm bu etkinliklerin uyum içinde ilerlediği bir yapı ile yol almak gerekmektedir.

A15. HEDEF 1

Enerji dışı doğal kaynaklara yönelik arama faaliyetlerinin artırılması sağlanacaktır.

Koordinatör: MİGEM

Gerçekleştirme Sorumluları: MTA, ETİ MADEN

Performans Göstergeleri:

Doğal kaynaklar arama faaliyetlerinin artırılması		2015	2016	2017	2018	2019
A15. PG.1.1	Enerji dışı doğal kaynaklar için kamu tarafından yapılan etüt miktarı (km ²)	50.000	50.000	640.000	30.000	30.000
A15. PG.1.2	Enerji ve enerji dışı doğal kaynaklar için kamu tarafından yapılan sondaj miktarı (metre)	390.000	390.000	1.040.000	1.040.000	1.050.000

A15. HEDEF 2

Enerji dışı doğal kaynaklar için entegre bilgi bankası altyapısının oluşturulması sağlanacaktır.

Koordinatör: MİGEM

Gerçekleştirme Sorumluları: MİGEM, MTA, ETİ MADEN

Performans Göstergeleri:

A15. PG.2.1	Karot bilgi bankasının oluşturulmasına yönelik mevzuat altyapısının hazırlanması	31.12.2017
A15. PG.2.2	Rezerv bilgi bankasının oluşturulması	31.12.2018
A15. PG.2.3	Karot bilgi bankasının oluşturulması	31.12.2019

A15. HEDEF 3

Ülkemiz için kritik ham maddeleri de içeren Ulusal Ham Madde Strateji Belgesi hazırlanacaktır.

Koordinatör: MİGEM

Gerçekleştirme Sorumluları: MİGEM, MTA, ETİ MADEN, BOREN

Performans Göstergesi:

A15. PG.3.1	Kritik ham maddeleri de içeren Ulusal Ham Madde Strateji Belgesi'nin ve yol haritasının tamamlanması	31.12.2017
-------------	--	------------

A15. HEDEF 4

Ülkemiz maden kaynaklarının aranmasının uluslararası standartlarda yapılması ve raporlandırılmasına ilişkin altyapı çalışmaları tamamlanacaktır.

Koordinatör: MİGEM

Gerçekleştirme Sorumluları: MİGEM, MTA, ETİ MADEN

Performans Göstergeleri:

A15. PG.4.1	Uluslararası arama standartlarına uyumun sağlanması	31.12.2018
A15. PG.4.2	Uluslararası rezerv raporlama sistemine uyumun sağlanması	31.12.2018
A15. PG.4.3	Güvenilir rezerv bilgilerinin üretilmesi amacıyla rezerv bilgi bankasına entegre Ulusal Rezerv Güvenilirliği Sistemi'nin kurulması	31.12.2019

Stratejiler

- Özel sektörde sondajların arttırılmasına yönelik tedbirler alınacaktır.
- Arama ve işletmeye yönelik izin süreçleri, kolaylaştırıcı yönde revize edilecektir.
- Yatırım Ortamının İyileştirilmesi teması altındaki tedbirler aracılığı ile doğal kaynaklara ilişkin yatırımlar kolaylaştırılacaktır.
- Bölgesel ve Uluslararası Etkinlik teması altında belirlenen şekilde, kamu şirketlerinin yurt dışında enerji dışı ham madde arama faaliyetleri yürütmesi için gerekli iş adımları oluşturulacaktır.
- Kapsayıcı bir veri envanterinin diğer paydaşların katılımı ile oluşturulması, bu kapsamda tüm jeolojik bulguların (karot bilgi bankası da dahil) yer aldığı bir veri bankasının oluşturulması amacıyla yasal ve fiziki altyapının geliştirilmesi (fiziki ve elektronik veri tabanı şeklinde) çalışmaları yürütülecektir.
- Kamu ve özel sektör tarafından yapılan bütün sondajların numunelerinin bilgi bankasına gönderilmesi için gerekli yasal altyapı hazırlanacaktır.
- Güvenilir rezerv bilgilerinin üretilmesi amacıyla bilgi bankasına entegre Ulusal Rezerv Güvenilirliği Sistemi'nin kurulmasına yönelik çalışmalar başlatılacaktır.
- Kritik ham maddelerin aranmasını ve değerlendirilmesini teminen, öncelikle Ülkemiz için kritik ham maddeler belirlenecektir.
- Kritik ham maddeleri de içeren Ulusal Ham Madde Strateji Belgesi ve Yol Haritası hazırlanacak ve 2018 yılı sonunda revize edilecektir.
- Rezerv ve Kaynak Güvenilirliği Sistemi'nin oluşturulması ve uluslararası standartlarda arama yapılması konusunda altyapı çalışmaları yapılacaktır.
- Bakanlığımız içerisinde Ülkemiz enerji dışı doğal kaynaklar alanında politika üretebilecek ve bu politikaların uygulanmasını izleyecek ve koordinasyonu sağlayacak bir birim oluşturulacaktır.
- Madenlerde proje denetimi yapısı gözden geçirilecek ve proje denetiminin en rasyonel ve sonuç odaklı şekilde yapılmasını teminen gerekli mevzuat altyapısı oluşturulacaktır.
- Madencilğe dayalı sanayinin kontrol ve koordinasyonu, etkileşiminin takibi, izlenmesi amacıyla ilgili diğer Bakanlıklarla iş birliği geliştirilecektir.
- Yatırım Ortamının İyileştirilmesi teması altında detayları verilmiş olan Proje Takip ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından yatırımlardaki mevzuat (Maden Kanunu ve diğer Bakanlıkların madencilği ilgilendiren ilgili kanunları) uygulamalarından kaynaklanan sorunları çözmeye yönelik olarak diğer Bakanlıklarla da doğrudan irtibat içerisinde çalışılacaktır.
- e-Devlet projesi kapsamında ruhsat sahiplerine verilen hizmetleri internet ortamına taşıyacak, kolay yönetilebilen, yönetimi kayıt altına alınabilen ve depolanabilen bir sistem kurulacaktır.
- Proje değerlendirme kriterleri net belirlenerek arama ruhsatı verilmesi aşamasında yeterlilik aranacaktır.

Kaynaklarına katma değer kazandırarak
sanayisinin büyümesini destekleyen

YENİ TÜRKİYE'DE VERİMLİLİK VAR.

TEMA

8

Verimli ve Etkin Ham Madde Kullanımı

Neden Verimli ve Etkin Ham Madde Kullanımı?

Enerji dışı ham madde kaynaklarımız sınırlı olup bu kaynakların Ülkemiz sanayisinin sürdürülebilir büyümesini ve milli gelirimizin artmasını teminen verimli ve etkin kullanımı önemli bir ihtiyaç olarak ön plana çıkmaktadır. Madenlerimizin cevher olarak ihraç edilmesinden ziyade katma

değeri yüksek uç ürüne dönüştürülerek ihraç edilmesinin sağlanması gibi mekanizmaların daha fazla kullanılarak sınırlı ham madde kaynaklarımızdan azami yararlanma imkânlarının genişletilmesi yönünde iş adımları oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur.

GZFT Analizi Sonuçları

- Girdi maliyetlerinin yüksekliği ve teknolojik kısıtlar, cevher ihracatının katma değeri düşük olacak şekilde yapılmasına yol açmaktadır. Sektörün ham madde ihracatına engel olacak şekilde bilinçlendirilmesi bu yaklaşımın teşvikler ile güçlendirilerek hayata geçirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Uç ürün ihracatının artırılmasına buna karşın işlenmiş cevher ihracatının azaltılmasına ihtiyaç vardır.
- Geri dönüşüme ilişkin henüz değerlendirilmemiş bir potansiyel olduğu görülmektedir ve daha fazla geri dönüşüm sağlamak üzere politika geliştirilmesi gerekmektedir.
- Sektördeki şirketlerin kapasitesinin geliştirilmesine ve uluslararası standartta maden firmalarının sayısının artırılmasına ihtiyaç olduğu görülmektedir.

AMAÇ 16

Enerji Dışı Doğal Ham Maddeleri Verimli ve Etkin Kullanmak

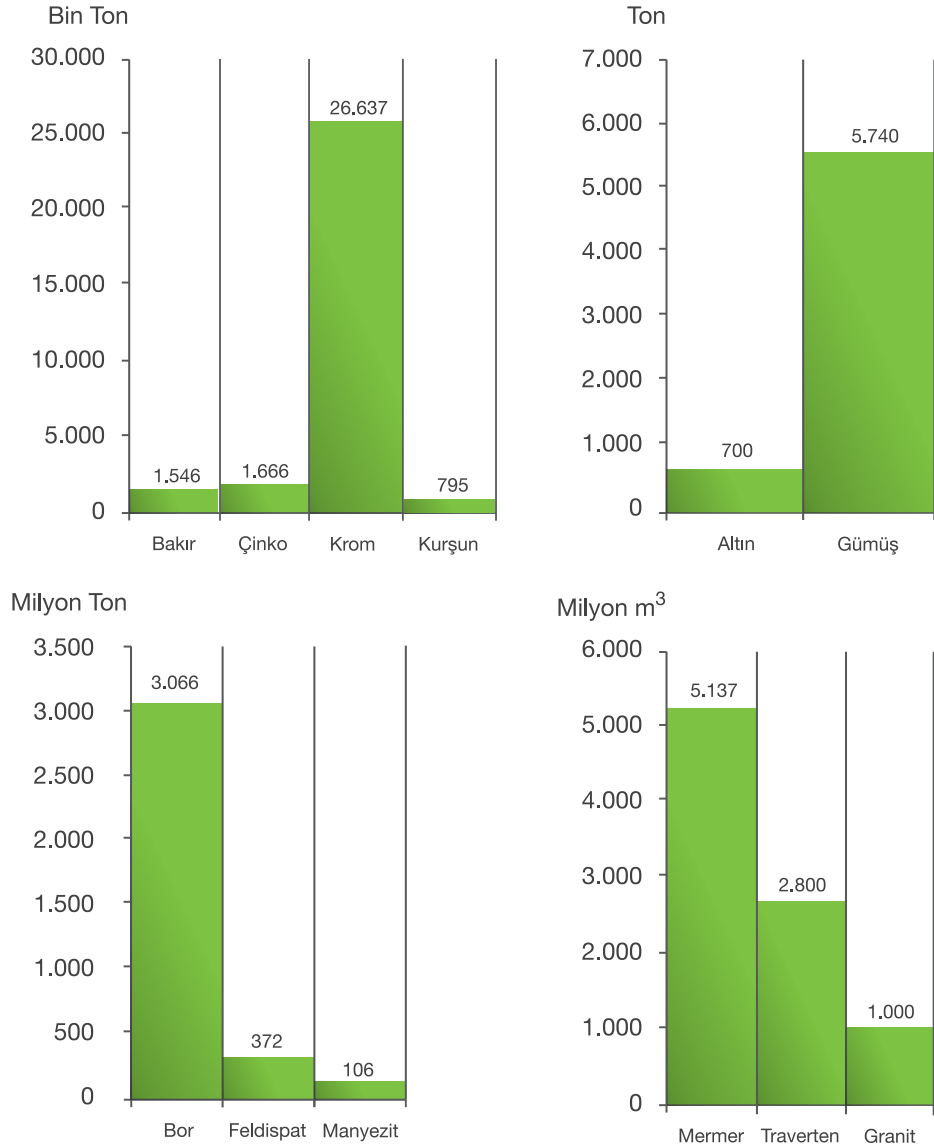
Enerji dışı doğal ham maddeler kapsamında işlenmiş ürünlerin üretimini ve ihracatını teşvik edici mekanizmaların devreye sokularak, işlenmiş cevher ihracat oranında artış sağlanması, ithal ve yerli konsantreler ile ikincil ürün

dönüşümlerinin de değerlendirilerek içerdiği değerli minerallerin elde edilmesi verimli ham madde kullanımı amacına yönelik faaliyetlerdir.

Grafik 31:

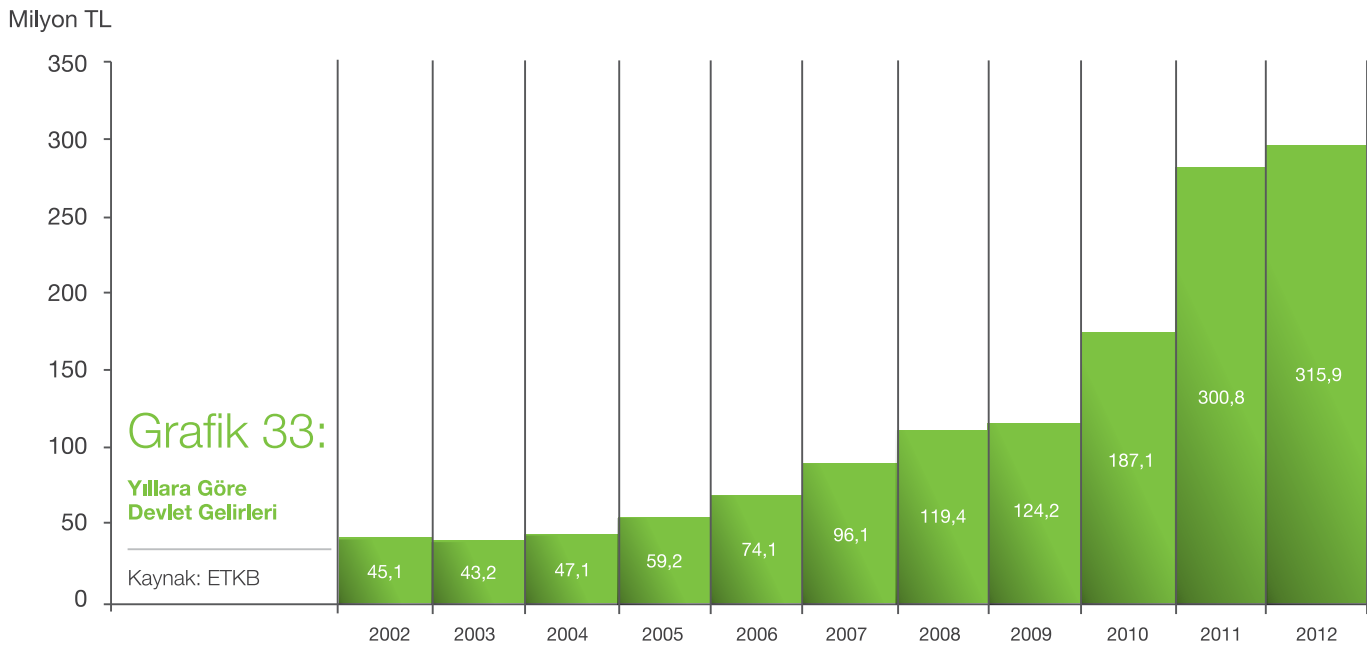
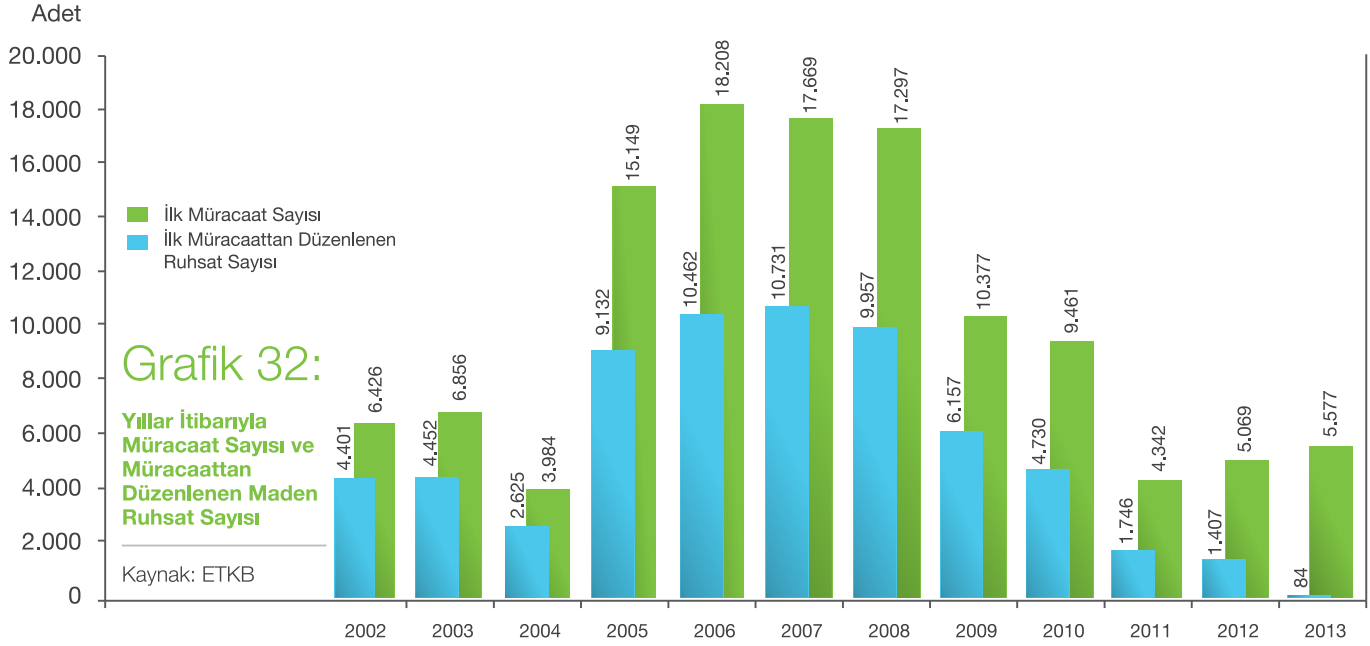
2013 Yılı Sonu İtibariyle Bazı Cevher ve Doğal Taş Rezervleri

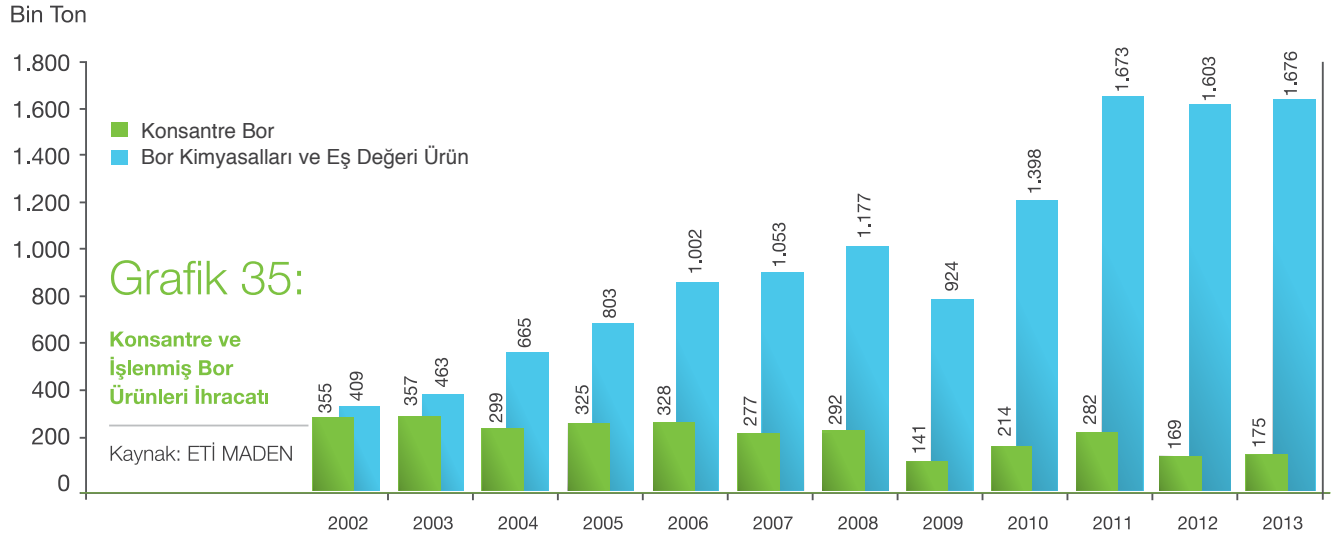
Kaynak: MTA

Ülkemiz madencilik sektörünün gelişmesi amacıyla 3213 sayılı Maden Kanunu'nda değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler ile birlikte sektörde hareketlilik sağlanmış, sektörün ihracat ve milli gelir içindeki payında önemli artışlar

olmuştur. Bu düzenlemeler kapsamında madencilik faaliyetlerinde kaynakların verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için yeni kriterler belirlenerek gerçek yatırımcının önü açılmıştır.

İlgili kurumlar ile gerekli koordinasyonun sağlanarak işletilen madenlerin çalışma güvenliğini teminen yürütülecek izleme ve denetleme faaliyetlerinin yoğunlaştırılması planlanmaktadır.

Bu amaç kapsamında özel sektörün kapasitesinin gelişmesi ve yatırımlarında uç ürüne yönelme bilincinin artması kritik bir faktördür.

A16. HEDEF 1

İşlenmiş ürün üretiminin ve ihracatının artırılması sağlanacaktır.

Koordinatör: MİGEM

Gerçekleştirme Sorumluları: MİGEM, ETİ MADEN, BOREN

Performans Göstergeleri:

A16. PG.1.1	İşlenmiş ürün üretim ve ihracatını arttıracak tedbirlerin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile iş birliği içinde tasarlanması ve hayata geçirilmesi	31.12.2017
-------------	---	------------

A16. PG.1.2	Plan dönemi sonuna kadar toplam bor ürünleri ihracatındaki konsantre bor oranı	Baz Yıl 2013	2019
		%5	%3

A16. HEDEF 2

İthal ve yerli konsantreler ile ikincil ürün dönüşümünden (artık) değerli mineraller elde edilmesine yönelik tedbirlerin tasarlanıp hayata geçirilmesi sağlanacaktır.

Koordinatör: MİGEM

Gerçekleştirme Sorumluları: MİGEM, ETİ MADEN

Performans Göstergeleri:

A16. PG.2.1	Konsantre ürünlerden kazanılan değerli minerallerin miktarını arttırmaya yönelik tedbirlerin ilgili diğer Bakanlıklar ile iş birliği içinde tasarlanıp hayata geçirilmesi	31.12.2017
-------------	---	------------

A16. HEDEF 3

Uluslararası standartlarda etkin, verimli ve güvenli madencilik yapılmasına imkân sağlayacak işletme ve denetim yapısı oluşturulacaktır.

Koordinatör: MİGEM

Gerçekleştirme Sorumluları: MİGEM, ETİ MADEN, TKİ, TTK, EÜAŞ

Performans Göstergeleri:

A16. PG.3.1	İşletme yapısında, uluslararası standartlarda etkin, verimli ve güvenli madencilik yapılmasına imkân sağlayacak iyileştirme çalışmalarının yapılması	31.12.2017
-------------	--	------------

A16. PG.3.2	Denetim yapısında, uluslararası standartlarda etkin, verimli ve güvenli madencilik yapılmasına imkân sağlayacak iyileştirme çalışmalarının yapılması	31.12.2017
-------------	--	------------

A16. PG.3.3	Maden Güvenlik Kurumunun kurulması	28.02.2018
-------------	------------------------------------	------------

A16. PG.3.4	Güvenli Madencilik Yol Haritası kapsamında Risk Analizi Projesi'nin sonuçlandırılması	30.06.2018
-------------	---	------------

Stratejiler

- Ara ürün ve uç ürün envanteri çıkarılarak bu ürünlerin üretimine yönelik olarak sektörün düzenlenmesi sağlanacaktır.
- Ara ürün ve uç ürün üretimine yönelik olarak maliyet etkinliği ve ürün katma değerini arttıracak şekilde ileri teknoloji kullanılmasının teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
- Ara ve uç ürün üretimine yönelik olarak özellikle enerji girdisi maliyetlerini azaltacak teşviklere yönelik fizibilite çalışmaları yapılacaktır.
- Çevre ile ilgili etkileşimler paydaşlar ile birlikte ortak akıl çalıştaylarında belirlenecek ve çevresel etkileri minimuma indirecek uygulamalar tasarlanacaktır.
- Konsantrelerdeki değerli minerallerin kazanılması amacıyla ilgili sektör ve kamu temsilcileriyle bir araya gelerek ortak akıl çalıştayları düzenlenmesi ve bir yol haritası oluşturulması çalışmaları gerçekleştirilecektir.
- Ülke içindeki tüm cevher hazırlama tesislerinin ve üretilen ürünlerin envanterinin çıkarılması, izlenmesi ve denetlenmesi amacıyla yasal düzenlemeler yapılacak ve gerekli altyapı oluşturulacaktır.
- Üretilen ve ithal edilen konsantre ürünlerden daha ileri aşama zenginleştirme ile elde edilebilecek değerli minerallerin kazanılabilmesi amacıyla ihtiyaç duyulan entegre bir zenginleştirme tesisinin kamu, kamu-özel ya da özel sektör eliyle kurulması için gerekli araştırmalar ve fizibilite çalışmaları yapılacaktır.
- İçinde değerli mineraller olan konsantre ürünlerin değerlendirilmesine yönelik piyasa mekanizmalarının hayata geçirilmesi için düzenlemeler yapılacaktır.
- Artıkların değerlendirilmesine yönelik yol haritası oluşturulacaktır.
- Madencilik yatırımlarına fizibilite çalışmalarına dayalı olarak başlanması, bilinçli teknoloji seçimi yapılması, finansman gücü olan firmaların yatırıma yönlendirilmesi, plansız yapılan madenciliğin önüne geçilmesi ve rekabetçi piyasa oluşumlarının desteklenmesi sağlanacaktır.
- Uluslararası standartlarda etkin, verimli ve güvenli madencilik yapılmasına imkan sağlayacak işletme ve denetim yapısının hayata geçirilmesi sağlanacaktır.
- Verimliliği arttırmak üzere teknoloji ve verimli ekipman kullanımının özendirilmesi, bu konuda bilincin artırılması çalışmaları yürütülecektir.
- Farklı alt sektörlerin ve ham maddelerin farklı teknolojiler ve süreçler gerektirdiğinden hareketle verimliliği arttırmak üzere bu sektörlerin gereklerini dikkate alan uygun yaklaşımlar geliştirilecektir.
- Verimli madencilik için rehberlik hizmetleri verilecektir.
- Piyasadaki rekabet yapısının takip edilmesi, rekabeti bozucu faaliyetlerin tespiti ve önlenmesi sağlanacaktır.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile gerekli koordinasyon sağlanarak işletilen madenlerin güvenliği temin edilecektir.

5. İzleme ve Değerlendirme

Stratejik Plan dahilindeki performans göstergeleri karakteristikleri itibarıyla iki ana kategoride toplanmaktadır.

I. Kantitatif Performans Göstergeleri: Bu tip performans göstergeleri rakamsal hedef içermektedir.

Örnek: “Yerli kömürden üretilen elektrik enerjisi miktarının dönem sonunda yıllık 60 milyar kWh düzeyine çıkarılması sağlanacaktır.”

II. Kalitatif Performans Göstergeleri: Bu tip performans göstergeleri belli bir zaman diliminde belli hedef işlerin tamamlanması yönünde kontrol noktalarını içermektedir.

Örnek: “2016 yılı sonuna kadar İnsan Kaynakları Dönüşüm Programı'nı içeren bir kurumsal yeniden yapılanma gerçekleştirilecektir.”

Kantitatif performans göstergelerinin izlenebilmesi için referans yıl, gerekli hesaplama yöntemi, veri sağlayıcıları, hesaplama yönelik veri sıklığına ilişkin metodoloji detaylı olarak hazırlanmıştır. Kantitatif göstergeler için izleme süreci temelde ESİS üzerinden aktarılan veri setlerine dayalı olarak gerçekleştirilecektir. Ara dönemler için tasarlanmış değerlere ulaşılma durumu ve genel olarak gelişmeler Koordinatör Birim ve Gerçekleştirme Sorumlularının periyodik olarak yapacağı toplantılar ile değerlendirilebilecektir.

Kalitatif performans göstergeleri, yapısı gereği hedefe yaklaşmayı ve ulaşmayı izleyebilmek üzere bir kontrol listesi içermektedir. İzleme, kontrol listesindeki hedeflerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin incelenmesi, gerçekleşmeme nedenlerinin incelenmesi şeklinde olacaktır. Rakamsal bir veri ihtiyacı bulunmamaktadır. Burada da gelişmeler, Koordinatör Birim ve Gerçekleştirme Sorumlularının periyodik olarak yapacağı toplantılar ile değerlendirilebilecektir.

İzlemeye ilişkin akışın detayları, Gerçekleştirme Sorumlularının durumuna göre farklılık arz etmekte olup detayları Şekil 5'te gösterilmektedir.

SGB'nin Performans İzleme Sürecindeki Rolü

Tüm performans göstergeleri için SGB aşağıdaki görevleri yerine getirecektir:

- Tüm amaç, hedef ve performans göstergelerini ESİS'in Stratejik Planlama modülüne girmek, üst yönetim (sırasıyla SGB Başkanı, SGB'den sorumlu Müsteşar Yardımcısı, Müsteşar ve Bakan düzeyinde) tarafından onaylanmasını sağlamak,

- İzlemeye yönelik olarak Koordinatör Birime rehberlik etmek,

- Her yıl Mart ayı ve Eylül ayı sonunda tüm performans göstergelerine ilişkin gelişmelerin ESİS Stratejik Yönetim Modülü'ne girildiğini kontrol etmek ve gelişmeleri incelemek,

Bu kapsamda;

- Gerçekleştirme Sorumluları ve koordinatör birim birbirinden farklı ise bir araya gelip performans gelişimi hakkında toplantı yapılmasını sağlamak,
- SGB'nin kendisinin Gerçekleştirme Sorumlusu ve Koordinatör Birim olduğu durumda performans ilerleme durumunu bağlı olduğu Müsteşar Yardımcısı ile değerlendirmek ve sonuçları raporlamak,

- ESİS üzerinden gerçekleştirmeleri görüntülemek, Koordinatör birimler tarafından gönderilen performans gerçekleştirme bilgilerini konsolide etmek ve **Yıllık İzleme Raporu** oluşturup üst yönetim ile paylaşmak.

Koordinatör Birimlerin Performans İzleme Sürecindeki Rolü

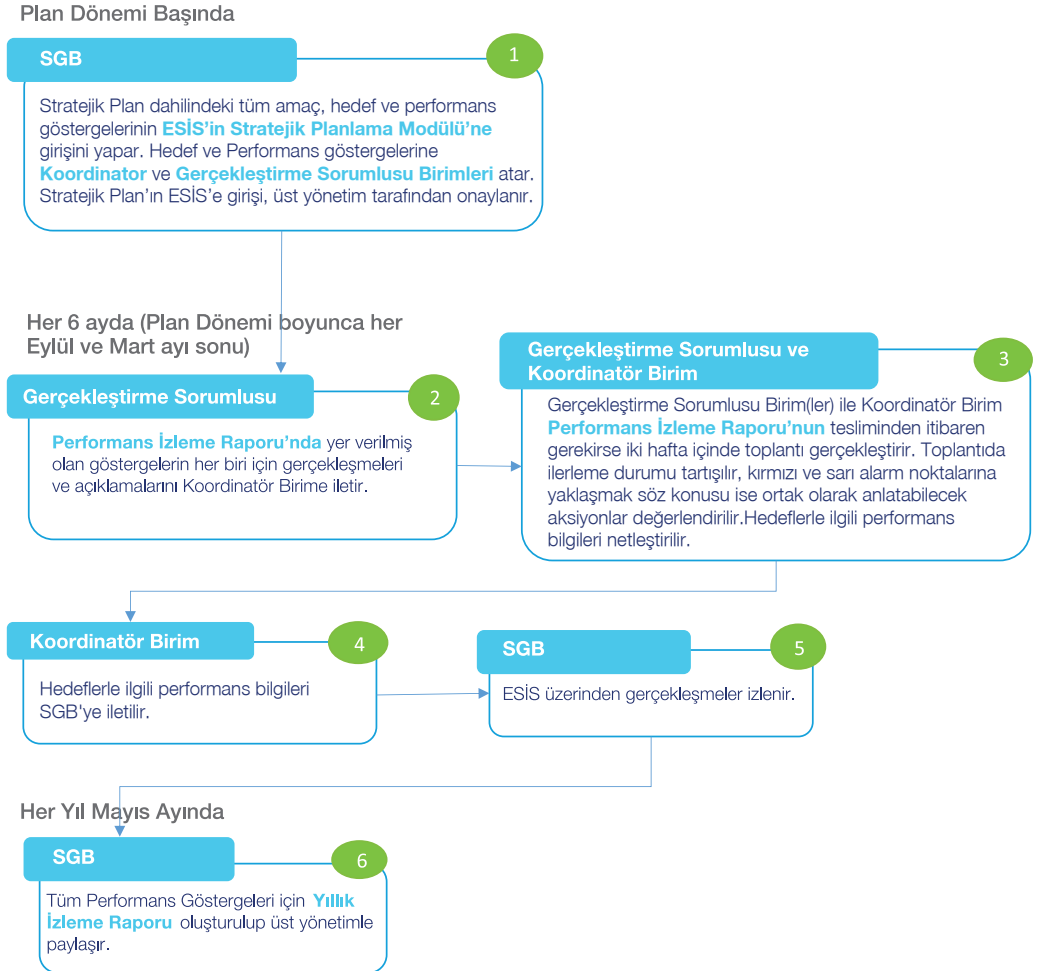
Stratejik Plan'da kendilerine koordinasyon görevi verilen birimler, koordinasyonundan sorumlu oldukları hedeflere ilişkin tüm performans göstergeleri için aşağıdaki görevleri yerine getirecektir:

- Şubat ayı sonuna kadar koordinasyonundan sorumlu olduğu hedefler kapsamındaki tüm **kantitatif** performans göstergeleri için göstergenin hesaplanmasına esas veri formlarını ESİS üzerinden seçmek,
- Her yıl Mart ayı ve Eylül ayı sonunda koordinasyonundan sorumlu olduğu hedefler kapsamındaki tüm performans göstergelerine ilişkin gelişmeleri ESİS Stratejik Yönetim Modülü üzerinden incelemek, Gerçekleştirme Sorumlusu Birim(ler) ile bir araya gelerek gelişmeleri, neden ve sonuçlarını, yaşanan aksaklıkları, sorunları vb. karşılıklı değerlendirmek, ortak çözüm geliştirilebilecek alanları belirleyerek iş adımları planlamak. Bu kapsamda hedefler bazında performans bilgilerini Gerçekleştirme Sorumluları ile hazırlayarak SGB'ye iletmek.

Gerçekleştirme Sorumlusu Birimlerin Performans İzleme Sürecindeki Rolü

Stratejik Plan'da kendilerine gerçekleştirme görevi verilen birimler, gerçekleştirmekten sorumlu oldukları hedeflere ilişkin tüm performans göstergeleri için aşağıdaki görevleri yerine getirecektir:

- Her yıl Mart ayı ve Eylül ayı sonunda sorumlu oldukları hedeflere ilişkin tüm performans göstergelerine ait gelişmeleri Koordinatör Birime bildirmek ve gerekirse Koordinatör Birim ile bir araya gelerek gelişmeleri, neden ve sonuçlarını, yaşanan aksaklıkları, sorunları vb. karşılıklı değerlendirmek, ortak çözüm geliştirilebilecek alanları belirleyerek iş adımlarını planlamak.

Şekil 5:

Performans İzleme Süreci

6. Maliyetlendirme

Maliyetler belirlenirken, Bakanlık bütçesinin (tahmini bütçe) tamamı ilişkili olduğu amaç itibarıyla dağıtılmıştır. Dağıtımda, projelere ve genel giderlere yönelik bütçe göz önünde

bulundurulmuştur. Amaç bazında yıllık maliyetler aşağıdaki gibidir:

AMAÇLAR	YILLIK MALİYETLER (TL)					
	2015	2016	2017	2018	2019	Toplam
Amaç 1 : Güçlü ve Güvenilir Enerji Altyapısı	6.940.265	7.518.815	7.802.844	8.192.987	8.602.636	39.057.547
Amaç 2 : Optimum Kaynak Çeşitliliği	35.380.472	38.055.896	39.337.194	41.046.431	43.013.179	196.833.172
Amaç 3 : Etkin Talep Yönetimi	7.782.408	7.696.903	7.802.844	8.192.987	8.602.636	40.077.778
Amaç 4 : Enerjisini Verimli Kullanan Bir Türkiye	24.659.306	26.539.346	27.731.157	28.675.453	30.109.226	137.714.487
Amaç 5 : Enerji Verimliliğine ve Tasarrufuna Yönelik Gelişmiş Kapasite	20.822.366	21.725.423	22.654.333	20.482.466	21.506.590	107.191.179
Amaç 6 : Kurumsal Kapasitesi Güçlü Bir Bakanlık	19.176.893	15.387.306	16.067.254	16.771.072	17.205.272	84.607.797
Amaç 7 : Bilgi Teknolojilerini Etkin Kullanan Bir Bakanlık	17.927.812	12.414.664	11.704.267	12.289.480	12.903.954	67.240.176
Amaç 8 : Koordinasyon Gücü Yüksek Bir Bakanlık	6.852.730	7.431.280	7.802.844	8.192.987	8.602.636	38.882.477
Amaç 9 : Bölgesel Enerji Piyasalarına Entegre Bir Türkiye	19.133.107	20.579.483	21.508.393	20.482.466	21.506.590	103.210.039
Amaç 10 : Uluslararası Arenada Güçlü Bir Aktör	10.544.560	11.364.248	11.704.267	12.289.480	12.903.954	58.806.508
Amaç 11 : Enerji ve Doğal Kaynaklarda Yerli Teknoloji	6.852.730	7.431.280	7.802.844	8.192.987	8.602.636	38.882.477
Amaç 12 : Sonuç Odaklı bir Ar-Ge Yaklaşımı	6.968.260	7.546.810	7.840.151	8.230.293	8.639.942	39.225.456
Amaç 13 : Rekabetçi ve Şeffaf Piyasalar	13.862.419	15.019.519	15.605.689	16.385.973	17.205.272	78.078.872
Amaç 14 : İyileştirilmiş Yatırım Süreçleri	6.911.397	7.471.896	7.802.844	8.192.987	8.602.636	38.981.760
Amaç 15 : Enerji Dışı Ham Madde Tedarik Güvenliği	17.766.800	17.755.570	15.694.704	16.385.973	17.205.272	84.808.318
Amaç 16 : Enerji Dışı Doğal Ham Maddeleri Verimli ve Etkin Kullanmak	13.758.313	14.915.414	15.658.542	16.385.973	17.205.272	77.923.514
GENEL TOPLAM	235.339.839	238.853.853	244.520.172	250.389.993	262.417.701	1.231.521.557

Ek 1: Stratejik Planlama Kurulu ve Ekibi Listesi

Stratejik Planlama Kurulu

ADI SOYADI	UNVANI
Metin KILCI	Müsteşar
Dr. Selahattin ÇİMEN	Müsteşar Yardımcısı
Doğanbey AKGÜL	Strateji Geliştirme Başkanı
Dr. Zafer DEMİRCAN	Enerji İşleri Genel Müdürü
M. Hamdi YILDIRIM	Maden İşleri Genel Müdürü
Yusuf YAZAR	Yenilenebilir Enerji Genel Müdürü
Selami İNCEDALCI	Petrol İşleri Genel Müdürü
Murat KARAPINAR	Dış İlişkiler ve AB Genel Müdür Vekili
Ali AĞAÇDAN	1. Hukuk Müşaviri
A. Kerem ESKİGÜN	Basın ve Halkla İlişkiler Müşavir Vekili
Sait ÖZDİL	İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı
Satılmış KARAKAYA	Personel Dairesi Başkanı
Nurhayat CANTEKİN	Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanı
Dr. R. Aykul MURATOĞLU	Transit Petrol Boru Hatları Dairesi Başkanı
Necati YAMAÇ	Nükleer Enerji Proje Uygulama Dairesi Başkanı
Süleyman DUMAN	İç Denetim Birimi Başkanı
M. Hacı EMİNOĞLU	Denetim Hizmetleri Başkanı

Stratejik Planlama Ekibi

ADI SOYADI	UNVANI
Strateji Geliştirme Başkanlığı	
Doğanbey AKGÜL	Strateji Geliştirme Başkanı
Hasan Hüseyin ERDOĞAN	Stratejik Yönetim Dairesi Başkanı
Dr. Ömer ERDEM	Enerji Str. ve Piy. İzl. Daire Başkan Vekili
F. Canan ATLIHAN	Stratejik Plan Haz. İzl. Değ.ve Koor. Grup Başkanı
Hazel ULUCAN	Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı
Zehra TOPRAKLI	Şef
Ayberk TOKMAK	Mühendis
Seval ŞEN PAMUK	Bilgisayar İşletmeni
Hüseyin Hüsnü KURUMLU	Memur
Şükran ŞİMŞEK	Bilgisayar İşletmeni
Mehmet GÜLER	Stratejik Yönetim ve İstatistik Sistemi Grup Başkanı
İlknur ERIŞTİREN	ETK Uzman Yardımcısı
Onur DÖNMEZÇELİK	ETK Uzman Yardımcısı
Murat MISIR	ETK Uzman Yardımcısı
Mehmet PAKSOY	Mali Hizmetler Uzmanı
Arzu YOKUŞ	Şef
Enerji İşleri Genel Müdürlüğü	
Barış SANLI	Genel Müdür Yardımcısı
Erdoğan SERT	Genel Müdür Yardımcısı
Dr. Öztürk SELVİTOP	Daire Başkanı
Abdulkadir ONGUN	Daire Başkanı
Canip SEVİNÇ	Yüksek Mühendis
Maden İşleri Genel Müdürlüğü	
Halil İbrahim DEMİR	Koordinatör
Fahri GEZGİNCİ	Mühendis
Mehmet Ali DEĞER	Koordinatör
Petrol İşleri Genel Müdürlüğü	
Adnan BELENLİ	Daire Başkanı
Safa AYDIN	ETK Uzman Yardımcısı
Mustafa Nuri ERDEM	ETK Uzman Yardımcısı
Gökhan KARACA	ETK Uzman Yardımcısı
Engin PEKTEZ	Mühendis

Stratejik Planlama Ekibi

ADI SOYADI	UNVANI
Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü	
Fatih YAZITAŞ	Daire Başkanı
Sebahattin ÖZ	Daire Başkanı
Halil İbrahim GÜNDOĞAN	Daire Başkanı
Nükleer Enerji Proje Uygulama Dairesi Başkanlığı	
Salih SARI	Mühendis
Erşen ÇAMAŞ	Fizikçi
Transit Petrol Boru Hatları Dairesi Başkanlığı	
Levent ÖZMEN	Mühendis
Savaş ZORLU	Mühendis
Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü	
Aysun ÖZKAZANÇ	Genel Müdür Yardımcısı Vekili
Erbay DÖKMECİ	Daire Başkan Vekili
Bağlı ve İlgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı	
Nevin KÜRÜM	Şube Müdürü
Hukuk Müşavirliği	
Merdan YURDAKURBAN	Hukuk Müşaviri
İç Denetim Birim Başkanlığı	
Hasan YAMAN	İç Denetçi
Personel Dairesi Başkanlığı	
Murat ÖZGÜN	Şube Müdürü
Şeyma TEKİN	Bilgisayar İşletmeni
MTA Genel Müdürlüğü	
Sibel ERGEN	Koordinatör
EÜAŞ Genel Müdürlüğü	
Necmi YAŞAR	Daire Başkanı
TEİAŞ Genel Müdürlüğü	
Enver ERKUL	APK Daire Başkanı
Bahadır UÇAN	Daire Başkanı
Ercüment ÖZDEMİRCİ	Müdür
Fatih BAYTUGAN	Müdür
Nurhan OZAN	Müdür
Murathan KARA	Müdür

Stratejik Planlama Ekibi tablosunun devamı diğer sayfadadır. ▶

Stratejik Planlama Ekibi

ADI SOYADI	UNVANI
BOTAŞ Genel Müdürlüğü	
Mehmet TEÇİMEN	Daire Başkanı
Şennur ÜVEZ	Başkan Yardımcısı
Nurten HALICIOĞLU	Müdür
TPAO Genel Müdürlüğü	
Mehmet Ali KAYA	Daire Başkanı
Ayşe KAPULLUOĞLU	Daire Başkan Yardımcısı
Ahmet TÜRKSOY	Müdür
TAEK Başkanlığı	
Betül DEMİRBAY	Mühendis
ETİ MADEN İşletmeleri Genel Müdürlüğü	
Uğur AYDOĞAN	Teknik Uzman
TETAŞ Genel Müdürlüğü	
Gürsel AÇIKBAŞ	Daire Başkanı
Güneş BARLAS	Müdür
Yücel KARTAL	Teknik Şef
TKİ Genel Müdürlüğü	
Tuğrul ALPER	Genel Müdür Yardımcısı
TTK Genel Müdürlüğü	
Dr. Necdet BİÇER	Daire Başkanı
TEMSAN Genel Müdürlüğü	
Dr. Zeynep Ş. OCAKÇIOĞLU	Strateji Geliştirme Müdürü
BOREN Başkanlığı	
Beyhan SAYIN	Koordinatör
EPDK	
Mehmet Tahir PAKDİL	Grup Başkanı
Gökhan EFE	Grup Başkanı
Mehmet TUNCEL	Grup Başkanı
Mustafa GÖZEN	Enerji Uzmanı
Bilge SERDAR	Enerji Uzmanı

"Stratejik Plan Hazırlık aşamasındaki görev ve unvanlar dikkate alınmış olup daha sonraki görev ve unvan değişiklikleri listeye yansıtılmamıştır."

Ek 2: Tema-Amaç-Hedef Görev ve Sorumluluk Tablosu

Tema 1: Enerji Arz Güvenliği

Amaç 1: Güçlü ve Güvenilir Enerji Altyapısı		
Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A1. HEDEF 1: Doğalgaz depolama kapasitesinin uzun vadede yıllık tüketimin %20'sini karşılayabilmesini teminen gerekli yatırımların başlatılması ve plan dönemi sonuna kadar ise yıllık tüketimin en az %10'unu karşılayacak düzeye çıkarılması sağlanacaktır.	EİGM	PIGM BOTAŞ TPAO EPDK
A1. HEDEF 2: Elektrik ve doğal gaz iletim sisteminin, kısa ve orta dönem arz-talep dengesi ve uzun dönem üretim-gelişim planı doğrultusunda, ekonomik faaliyetlerin yoğun olduğu bölgelerde (n-2), diğer bölgelerde (n-1) kriterlerine göre tesis edilmesi ve işletilmesi sağlanacaktır.	EİGM	TPAO BOTAŞ TEİAŞ EPDK
A1. HEDEF 3: Elektrik dağıtım şebekelerinin işletiminde kesinti sıklığı ve sürelerinin azaltılması ve müşteri memnuniyetinin artırılması sağlanacaktır.	EİGM	EİGM TEDAŞ EPDK
A1. HEDEF 4: Elektrik ve doğal gaz iletim ve dağıtım sektöründe akıllı şebekeler/sistemler için yol haritası belirlenecektir.	EİGM	EİGM BOTAŞ TEİAŞ TEDAŞ EPDK
A1. HEDEF 5: Doğal gaz kullanımının yurt çapında yaygınlaştırılması sağlanacaktır.	EİGM	BOTAŞ EPDK Doğal Gaz Dağıtım Şirketleri
A1. HEDEF 6: Bakanlığımız ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlarımızda arz güvenliği ve kritik enerji altyapılarının korunması kapsamında uluslararası normları sağlayacak şekilde siber güvenlik çalışmaları yapılacaktır.	SGB	Bakanlık Merkez Birimleri ile Bağlı İlgili Kuruluşlar
A1. HEDEF 7: Sistem güvenliğinin sağlanması kapsamında elektrik sektöründe kapasite mekanizmaları hayata geçirilecektir.	EİGM	TEİAŞ EPDK EİAŞ

Amaç 2: Optimum Kaynak Çeşitliliği

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A2. HEDEF 1: Yerli kömürden üretilen elektrik enerjisi miktarının dönem sonunda yıllık 60 milyar kWh düzeyine çıkarılması sağlanacaktır.	EİGM	EÜAŞ TEİAŞ TKİ TTK EPDK
A2. HEDEF 2: Var olan yerli kömür kaynaklarının elektrik enerjisi üretim yatırımlarına dönüştürülmesi ve yeni kaynakların araştırılması sağlanacaktır.	EİGM	MİGEM MTA EÜAŞ TKİ TTK
A2. HEDEF 3: Yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik enerjisi arzı içindeki payının artırılması ve yeni kaynakların araştırılması sağlanacaktır.	YEGM	YEGM MTA TEİAŞ EPDK
A2. HEDEF 4: Nükleer enerjinin elektrik enerjisi üretim portföyüne dahil edilmesine yönelik çalışmalara devam edilecek ve nükleer santral inşaatının başlatılması sağlanacaktır.	NEPUD	NEPUD EİGM TAEK EÜAŞ TEİAŞ TETAŞ EPDK
A2. HEDEF 5: Yurt içi ve yurt dışı ham petrol üretim miktarının artırılması sağlanacaktır.	PIGM	PIGM TPAO BOTAŞ
A2. HEDEF 6: Konvansiyonel olmayan yöntemlerle elde edilebilecek hidrokarbon potansiyelinin ortaya çıkarılması sağlanacaktır.	PIGM	TPAO TKİ TTK
A2. HEDEF 7: Doğal gaz ithalatında yeni kaynak ülkeler ve güzergahlar ilave edilerek kaynak ülke ve güzergah dağılımının çeşitlendirilmesi sağlanacaktır.	DIAB	TPBH EİGM BOTAŞ
A2. HEDEF 8: Plan dönemi sonuna kadar yerli petrol ve doğal gaz arama ve üretim faaliyetlerinin artırılması sağlanacaktır.	PIGM	PIGM TPAO
A2. HEDEF 9: Plan dönemi sonuna kadar doğal gaz kaynaklı elektrik enerjisi üretiminin toplam üretim içindeki payının %34'e indirilmesi sağlanacaktır.	EİGM	EİGM EPDK

Amaç 2: Optimum Kaynak Çeşitliliği

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A2. HEDEF 10: Doğal gazın ulaştırılmadığı yerlerde CNG, LNG ve LPG kullanımının yaygınlaştırılmasına ilişkin gerekli fizibilite çalışmaları yapılacak ve fizibl görülüyor ise strateji ve yol haritası çalışmaları gerçekleştirilecektir.	PIGM	EPDK
A2. HEDEF 11: Nükleer santrallerde yerli yakıt olarak kullanılmak üzere Ülkemizin uranyum ve toryum kaynaklarının aranması ve geliştirilmesi sağlanacaktır.	NEPUD	NEPUD MİGEM MTA ETİ MADEN

Amaç 3: Etkin Talep Yönetimi

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A3. HEDEF 1: Elektrik enerjisinde puant talebin ortalama talebe oranının düşürülmesini teminen serbest piyasa bazlı talep tarafı katılımı mekanizması hayata geçirilecektir.	EİGM	TEİAŞ EPDK EPIAŞ
A3. HEDEF 2: Doğal gazda talep yönetimi mekanizmalarının hayata geçirilmesi sağlanacaktır.	EİGM	BOTAŞ EPDK

Tema 2: Enerji Verimliliği ve Enerji Tasarrufu

Amaç 4: Enerjisini Verimli Kullanan Bir Türkiye

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A4. HEDEF 1: Özelleştirme Planı ile uyumlu bir şekilde 2019 yılı sonuna kadar kamu sorumluluğundaki elektrik enerjisi üretim santrallerinde ihtiyaç duyulan bakım, onarım, rehabilitasyon ve modernizasyon çalışmalarının tamamlanması sağlanacaktır.	EİGM	EÜAŞ
A4. HEDEF 2: Elektrik enerjisi iletim ve dağıtımında kayıp oranlarının düşürülmesine ilişkin çalışmalar yapılacaktır.	EİGM	EİGM TEİAŞ TEDAŞ EPDK
A4. HEDEF 3: Bölgesel ısıtma sistemlerinin yaygınlaştırılması için altyapı oluşturulacaktır.	YEGM	YEGM MTA EÜAŞ EPDK
A4. HEDEF 4: Yenilenebilir enerji kaynaklarının yerinde tüketimini teminen enerji depolama sistemlerinin devreye alınması sağlanacaktır.	YEGM	YEGM TEİAŞ TEDAŞ EPDK
A4. HEDEF 5: Elektrikli araçların yaygınlaştırılmasına yönelik politikaların oluşturulması ve şebeke altyapı çalışmalarının yapılması sağlanacaktır.	EİGM	EİGM YEGM TEİAŞ TEDAŞ EPDK
A4. HEDEF 6: Bakanlığımız ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarının merkez ve taşra teşkilatı (kapsam içi)* binalarında enerji verimliliği çalışmalarının yapılması ve mevzuatlarda belirtilen kriterlere uygun hale getirilmesi sağlanacaktır.	YEGM	Tüm Merkez Birimler ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlar
A4. HEDEF 7: Bakanlığımız sorumluluğundaki KİT'lerin işletme ve müesseselerinde 2013 yılı değerlerine göre birincil enerji yoğunluğunda iyileşme sağlanması desteklenecektir.	YEGM	TTK TKİ TPAO ETİ MADEN EÜAŞ (Kömür üretimi için)

Amaç 5: Enerji Verimliliğine ve Tasarrufuna Yönelik Gelişmiş Kapasite

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A5. HEDEF 1: Bakanlığımızın enerji verimliliği ve tasarrufuna yönelik politika oluşturma ve izleme kapasitesi geliştirilecektir.	YEGM	YEGM
A5. HEDEF 2: Enerji verimliliği alanında mevcut politikalar gözden geçirilerek ulusal politikalar geliştirilmesine ve AB ile uyumuna yönelik yol haritası hazırlanacak; sektörel bazda enerji tasarruf potansiyelleri ve hedefleri belirlenecek; meslek ve/veya hizmet standartları geliştirilecektir.	YEGM	YEGM
A5. HEDEF 3: Enerji verimliliği sektörünün faaliyetlerinin etkinliği artırılacaktır.	YEGM	YEGM
A5. HEDEF 4: Enerji verimliliği ve tasarrufuna yönelik kamuoyu farkındalığı geliştirilecektir.	YEGM	YEGM
A5. HEDEF 5: Enerji verimliliği ve tasarrufuna yönelik olarak iş birlikleri geliştirilecek, yükümlülükler kapsamında izleme, denetleme ve destekleme çalışmaları yapılacaktır.	YEGM	YEGM

Tema 3: İyi Yönetişim ve Paydaş Etkileşimi

Amaç 6: Kurumsal Kapasitesi Güçlü Bir Bakanlık

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A6. HEDEF 1: İnsan Kaynakları Dönüşüm Programı'nı içeren kurumsal yeniden yapılanma gerçekleştirilecektir.	Personel Daire Başkanlığı	Personel Daire Başkanlığı İMİD
A6. HEDEF 2: Personelin kapasitesi geliştirilecektir.	Personel Daire Başkanlığı	Personel Daire Başkanlığı
A6. HEDEF 3: Nükleer enerjiye ilişkin mevzuat ve kurumsal altyapı çalışmaları tamamlanarak gerekli plan ve programlar oluşturulacaktır.	NEPUD	NEPUD EİGM Hukuk Müşavirliği TAEK EÜAŞ

Amaç 7: Bilgi Teknolojilerini Etkin Kullanan Bir Bakanlık

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A7. HEDEF 1: Bilgi güvenliği, enerji ve operasyonel maliyetlerin tasarrufu gereği Bakanlık ve Bağlı, İlgili Kuruluşları Bilgi Teknolojileri (BT) topolojik altyapılarının; sistem odaları, sunucu ve depolama sistemlerinin konsolide edilmesi sağlanacaktır.	SGB	Bakanlık Merkez Birimleri ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar
A7. HEDEF 2: Tüm madencilik işlemlerinin e-Devlet projesi kapsamında elektronik ortamda yürütülmesi sağlanacaktır.	MİGEM	MİGEM SGB

Amaç 8: Koordinasyon Gücü Yüksek Bir Bakanlık

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A8. HEDEF 1: Bakanlık Merkez Birimleri ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlarla koordinasyon ve iletişimi arttıracak bir koordinasyon planı hayata geçirilecektir.	SGB	Tüm Merkez Birimler, Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlar

Tema 4: Bölgesel ve Uluslararası Etkinlik

Amaç 9: Bölgesel Enerji Piyasalarına Entegre Bir Türkiye

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A9. HEDEF 1: İletim sisteminin ENTSO-E ile kalıcı bağlantısının gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.	DIAB	TEİAŞ EPDK
A9. HEDEF 2: Uluslararası elektrik enterkonneksiyon kapasitesinin 2019 yılı sonuna kadar 2 katına çıkarılması sağlanacaktır.	DIAB	TEİAŞ EPDK
A9. HEDEF 3: Çevre ülkelerdeki gelişmeler doğrultusunda, bölgesel elektrik piyasalarının oluşturulmasına yönelik altyapı oluşturulacaktır.	DIAB	EİGM TEİAŞ EPDK EPIAŞ
A9. HEDEF 4: Uluslararası boru hatlarına ilişkin yeni projelerin hayata geçirilmesi suretiyle Ülkemizin Doğal Gaz Ticaret Merkezi olma rolünün güçlendirilmesi sağlanacaktır.	TPBH	TPBH DIAB PIGM BOTAŞ TPAO
A9. HEDEF 5: Ülkemizin, İstanbul Finans Merkezi çalışmaları da göz önüne alınarak Ceyhan ve Aliağa teslimli ürünlerin işlem gördüğü, Karadeniz ve Akdeniz’de referans fiyat oluşturma gücüne sahip bir enerji ticaret merkezi olması sağlanacaktır.	DIAB	DIAB EİGM PIGM TPBH BOTAŞ EPDK

Amaç 10: Uluslararası Arenada Güçlü Bir Aktör

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A10. HEDEF 1: Arama sahalarında yurt dışı yatırımları olan ve uluslararası tecrübeye sahip şirketlerle ortaklık kurularak uluslararası alanda enerji ham maddeleri ile enerji dışı ham maddeler için yeni kaynaklar oluşturulması sağlanacaktır.	DIAB	MTA TPAO BOTAŞ ETİ MADEN TKİ TTK
A10. HEDEF 2: Enerji ve doğal kaynak sektörlerinde Ülkemizin uluslararası kuruluşlarda etkinliği arttırılacaktır.	DIAB	Tüm Merkez Birimler ile Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlar
A10. HEDEF 3: Bakanlığımızın yurt dışı teşkilatı oluşturulacaktır.	DIAB	DIAB Personel Daire Başkanlığı Hukuk Müşavirliği

Tema 5: Teknoloji, Ar-Ge ve İnovasyon

Amaç 11: Enerji ve Doğal Kaynaklarda Yerli Teknoloji

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A11. HEDEF 1: Enerji alanında yerleştirilecek ekipmanlara yönelik envanter ve ihtiyaç analizi yapılacak ve yerleştirmeye ilişkin yol haritası belirlenecektir.	YEGM	Bakanlık Ana Hizmet Birimleri ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar
A11. HEDEF 2: Doğal Kaynaklar alanında yerleştirilecek ekipmanlara yönelik envanter ve ihtiyaç analizi yapılacak ve yerleştirmeye ilişkin yol haritası belirlenecektir.	MİGEM	Bakanlık Ana Hizmet Birimleri ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar

Amaç 12: Sonuç Odaklı bir Ar-Ge Yaklaşımı

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A12. HEDEF 1: Plan dönemi sonuna kadar enerji ve doğal kaynaklar sektöründe yapılan ve stratejik önem arz eden Ar-Ge projelerinin sayısının artırılması sağlanacaktır.	YEGM	Tüm Merkez Birimler ile Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlar
A12. HEDEF 2: Enerji ve Doğal Kaynaklar Enstitüsü ve bu Enstitü bünyesinde bir Ar-Ge Koordinasyon Birimi kurulmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.	SGB	Tüm Merkez Birimler ile Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlar

Tema 6: Yatırım Ortamının İyileştirilmesi

Amaç 13: Rekabetçi ve Şeffaf Piyasalar

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A13. HEDEF 1: Elektrik enerjisi üretim özelleştirmelerinin açıklanacak plana uygun şekilde tamamlanması takip edilecektir.	EİGM	EÜAŞ
A13. HEDEF 2: EPIAŞ'ın da kurulmasıyla birlikte enerji piyasaları daha şeffaf, güvenilir ve izlenebilir hale getirilecektir.	EİGM	TEİAŞ BOTAŞ EPDK EPIAŞ

Amaç 14: İyileştirilmiş Yatırım Süreçleri

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A14. HEDEF 1: Enerji yatırımlarını kolaylaştırmaya ilişkin yönetim ve süreç yapısı hayata geçirilecektir.	EİGM	Tüm Merkez Birimler ile Bağlı, İlgili, İlişkili Kuruluşlar
A14. HEDEF 2: Enerji ve doğal kaynaklar sektöründeki yatırımları teşvik etmek amacıyla yeni iş modelleri geliştirilecektir.	EİGM	EİGM MİGEM PIGM DIAB

Tema 7: Ham Madde Tedarik Güvenliği

Amaç 15: Enerji Dışı Ham Madde Tedarik Güvenliği

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A15. HEDEF 1: Enerji dışı doğal kaynaklara yönelik arama faaliyetlerinin artırılması sağlanacaktır.	MİGEM	MTA ETİ MADEN
A15. HEDEF 2: Enerji dışı doğal kaynaklar için entegre bilgi bankası altyapısının oluşturulması sağlanacaktır.	MİGEM	MİGEM MTA ETİ MADEN
A15. HEDEF 3: Ülkemiz için kritik ham maddeleri de içeren Ulusal Ham Madde Strateji Belgesi hazırlanacaktır.	MİGEM	MİGEM MTA ETİ MADEN BOREN
A15. HEDEF 4: Ülkemiz maden kaynaklarının aranmasının uluslararası standartlarda yapılması ve raporlandırılmasına ilişkin altyapı çalışmaları tamamlanacaktır.	MİGEM	MİGEM MTA ETİ MADEN

Tema 8: Verimli ve Etkin Ham Madde Kullanımı

Amaç 16: Enerji Dışı Doğal Ham Maddeleri Verimli ve Etkin Kullanmak

Hedef	Koordinatör	Gerçekleştirme Sorumluları
A16. HEDEF 1: İşlenmiş ürün üretiminin ve ihracatının artırılması sağlanacaktır.	MİGEM	MİGEM ETİ MADEN BOREN
A16. HEDEF 2: İthal ve yerli konsantreler ile ikincil ürün dönüşümünden (artık) değerli mineraller elde edilmesine yönelik tedbirlerin tasarlanıp hayata geçirilmesi sağlanacaktır.	MİGEM	MİGEM ETİ MADEN
A16. HEDEF 3: Uluslararası standartlarda etkin, verimli ve güvenli madencilik yapılmasına imkân sağlayacak işletme ve denetim yapısı oluşturulacaktır.	MİGEM	MİGEM ETİ MADEN TKİ TTK EÜAŞ

www.enerji.gov.tr